ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΙΑΝ

ΕΤΟΣ Α'. ΤΕΥΧΟΣ ΚΓ'.

ΜΕΤΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, ΤΗ 1 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1881.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΗΓΩΝ

ΑΙΣ ΕΧΡΩΝΤΟ ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΕΝ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Ὑπὸ Κ. Ἑ. Egger.

Μετάφρασις

Α. Α. Λαζαρίδου.

(Ἴδε τεῦχος ΚΒ')

Ὁ Ἡρόδοτος μνημονεύει συχνάκις τῶν χρησμῶν τοῦ ἐν Δελφοῖς θεοῦ καὶ ἄλλων χρησμῳδῶν, οἵτινες, ὡς ὁ Βάκις(1), διέτρεχον ἅπαντα τὸν τότε γνωστὸν κόσμον διαδίδοντες προφητείας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀσαφεῖς καὶ ψευδεῖς, οὐ μὴν ἀλλὰ προδιδούσας λίαν περιεσκεμμένην πολιτικήν. Πρὸς δὲ τούτοις μνημονεύει καὶ διαφόρων δημοσίων συνθηκῶν ἐπὶ λιθίνων καὶ χαλκίνων πλακῶν κεχαραγμένων καὶ κατατεθειμένων ἐν τοῖς ναοῖς ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν θεῶν. Ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ οὐδὲν ὑπάρχει δυστυχῶς σχέδιον τῶν συνθηκῶν τούτων ἐν τῷ γνησίῳ αὐτῶν κειμένῳ. Ἀλλ' ὅμως τοιαύτη τις

Ὑπὸ τὸ ὄνομα Βάκις ὑπῆρχον διάφορα μαντεῖα ἐν Ἑλλάδι, ὧν τρία ἦσαν τὰ ἐπισημότερα, τὸ τῆς Βοιωτίας, τὸ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὸ τῆς Ἀρκαδίας. Περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐν τῇ ἀρχαιότητι μαντείων ὁμιλεῖ ὁ Ἡρόδοτος ὡς καὶ ὁ Πλούταρχος.

συνθήκη εἰς λίαν ἀπομεμακρυσμένην πρὸ τοῦ Ἡροδότου ἐποχὴν ἀναγομένη ὑπάρχει ὁ περίφημος ὀρείχαλκος τῆς Ὀλυμπίας τῷ 1815 ἐν τῷ ῥῷ τοῦ ποταμοῦ Ἀλφειοῦ ἀνακαλυφθεὶς, ὅσπερ ἐστὶ τὸ πρῶτον καὶ σπουδαιότερον ἔγγραφον, τὸ κειμήλιον τῆς εὐρωπαϊκῆς διπλωματίας. Ἀπό τινων ἐτῶν καὶ ἄλλας συνθήκας ὑπὸ τῶν Αἰολοδωρικῶν λαῶν συνημμένας πλεῖσθ' ὅσας κεκτήμεθα, αἵπερ ἀκριβῆ καὶ πιστὴν εἰκόνα παρέχουσιν ἡμῖν τῆς ἡμιβαρβάρου καταστάσεως ἐν ᾗ κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην ἐκείνην ἐποχὴν διετέλουν οἱ λαοὶ οὗτοι ἀείποτε ὄντες ὡπλισμένοι πρὸς ἀλλήλους καὶ παραδιδόμενοι εἰς τὴν πειρατείαν ὡς εἰς ἀναγκαῖον καὶ ἀναπόδραστόν τι κακόν· οἱ μᾶλλον ὅμως τῶν λαῶν τούτων ἀνεπτυγμένοι ὑπέβαλλον αὐτὴν εἰς κανόνας τινὰς ὁπωσοῦν τὰς καταστροφὰς καὶ τὰς ζημίας περιορίζοντας.

Ὁ Θουκυδίδης, ὅστις ἐπιμαρτυρεῖ περὶ τῶν ἀρχαιοτάτων τούτων ἠθῶν καὶ ἐθίμων τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἅπερ μέχρις ἔτι τῆς ἐποχῆς καθ'ἣν συνέγραφε τὰ συγγράμματα(1) αὐτοῦ διετηροῦντο, ἠδύνατο κάλλιστα, ὅπως καταστῇ αὐθεντικώτερος, ν' ἀναφέρῃ πρὸς τοῦτο μαρτύριον τὰς πλάκας τοῦ Chaleion καὶ τῆς Oeauthéa, ἅπερ ὑπὸ τῶν ἐσχάτως γενομένων ἀνασκαφῶν ἀνωρύχθησαν. Καίτοι δὲν ἔπραξε τοῦτο, οὐχ ἧττον συνέλαβε τὴν ἀρίστην ἰδέαν, ὅπως ἐν τῇ συγγραφῇ αὐτοῦ ἐξιστορήσῃ τὰς πρώτας καὶ κυριωτέρας ἀφορμὰς τῆς ἐνδόξου Νικιείου εἰρήνης (2). Ἔδει ἀναμφιρρήτως ὅπως οἱ ἱστορικοὶ προσέχωσι πολὺ εἰς τὰς παραποιήσεις τῶν ἐγγράφων τούτων ὡς καὶ πλείστων ἄλλων, καθότι τότε καὶ ψευδεῖς συνθῆκαι ἐπὶ πλακῶν εὑρίσκοντο παρακατατεθειμέναι ἐν διαφόροις κεντρικαῖς ἀποθήκαις ὡς καὶ ψευδῆ καὶ παραπεποιημένα χειρόγραφα. Ἀλλ' ὅμως ἡ κριτικὴ δὲν ἔμενεν ἄκυδος ἀπέναντι τῶν νόθων τούτων ἐγγράφων. Ὁ διάσημος ἱστοριογράφος Θεόπομπος(1) διέκρινε καλῶς τὰ γνήσια καὶ πρωτότυπα ἔγγραφα διαφόρων μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Περσῶν συνημμένων συνθηκῶν τῶν παραπεποιημένων καὶ νόθων ὡς ἐκ τοῦ νεωτέρου καὶ ἐπιμελημένου χαρακτῆρος τῶν τελευταίων.

Ἡ ἐπιστολιμαία ἀνταπόκρισις, ἥτις ἤρξατο ἐπεκτεινομένη κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, μεγάλως συνεβάλλετο πρὸς διευκόλυνσιν τοῦ δυσχεροῦς καὶ ἐπιπόνου τῶν ἱστοριογράφων ἔργου. Τι ἄλλο ἢ τηλεγράφημα δυνάμεθα νὰ ἀποκαλέσωμεν τὸ γραμμάτιον ἐκεῖνο τοῦ Λακεδαίμονος Ἱπποκράτους(2), οὗπερ τὴν ἀποστολὴν ἐκώλυσαν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ τὸ ὁποῖον διεσώθη μέχρις ἡμῶν χάρις εἰς τὸν Ξενοφῶντα καὶ τὸν Πλούταρχον; «Τὰ » πάντα ἔχουσι καλῶς· ὁ Μίνδαρος ἐσώθη. Οἱ » ἡμέτεροι στρατοὶ λιμώττουσιν. Οὐδαμόθεν οὐ» δεμίαν ἔχομεν ἐπικουρίαν. Τί δεῖ ἡμῖν πρᾶ» ξαι; » Δυνάμεθα δὲ νὰ παραδεχθῶμεν ὡσαύτως ὡς γνησίαν καὶ ἀκριβῆ, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν οὐσίαν τοῦ ἐγγράφου, τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Νικίου πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἀπαντῶσαν ἐν τῷ Θουκυδίδῃ. Ἀλλὰ τὸ καλλιεπὲς καὶ μεμετρημένον τοῦ λόγου προδίδουσιν, ὡς καὶ πολλάκις ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὑπελήφθη, ὅτι ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἐστὶν ἔργον τοῦ Θουκυδίδου. Ἄλλως τε ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ταύτης πολλαὶ πλασταὶ ἐκυκλοφόρουν ἀναμφιβόλως ἐπιστολαὶ ὧν ὁ ἀριθμὸς ὁλονὲν ηὔξανε, χάρις εἰς τὸν ἐφευρετικὸν νοῦν τῶν σοφιστῶν, χάρις εἰς τὴν συνήθειαν ἥτις ἐν ταῖς Σχολαῖς αὐτῶν ἐπεκράτει, τοῦ γυμνάζειν δηλονότι τοὺς νέους εἰς τὴν ἐπιστολογραφίαν, ὑποτιθέν-

(1) Θουκ. Β. 1. Κεφ. 6. « Πᾶσα γὰρ ἡ Ἑλ» λὰς ἐσιδηροφόρει διὰ τὰς ἀφράκτους τε οἰκή» σεις καὶ οὐκ ἀσφαλεῖς παρ' ἀλλήλους ἐφόδους, » καὶ ξυνήθη τὴν δίαιταν μεθ' ὅπλων ἐποιήσαν» το, ὥσπερ οἱ βάρβαροι· σημεῖον δ' ἐστὶ ταῦτα » τῆς Ἑλλάδος ἔτι οὕτω νεμόμενα τῶν ποτὲ καὶ » ἐς πάντας ὁμοίων διαιτημάτων· κτλ. »

(2) Ἡ εἰρήνη αὕτη ἐκλήθη οὕτω ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Νικίου, ἑνὸς τῶν πλουσιωτάτων Ἀθηναίων τιμωμένου παρ' ἁπάντων τῶν πολιτῶν, ὅστις κατώρθωσε ταύτην μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κλέωνος, καὶ τὴν ὁποίαν μετ' οὐ πολὺ ἡ φιλοδοξία τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐματαίωσεν.

(1) Ὁ Θεόπομπος ἦτο διάσημος ἱστοριογράφος Χῖος μαθητὴς τοῦ Ἰσοκράτους, ἀκμάσας ἐπὶ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου καὶ συγγράψας ἱστορίαν εἰς 58 βιβλία, ὧν ἀποσπάσματα μόνον διεσώθησαν.

(2) Ἀρχηγὸς τῶν Σπαρτιατῶν ἐν Χαλκηδόνι.

τας ὅτι ἀπευθύνονται πρὸς τοὺς μεγάλους καὶ ἐνδόξους ἄνδρας τῆς ἐποχῆς.

Ὁ Ἡρόδοτος ποιούμενος λόγον περὶ τῆς ψευδοῦς ἀλληλογραφίας τοῦ Ἀμάσιος βασιλέως τῆς Αἰγύπτου μετὰ τοῦ φίλου αὐτοῦ καὶ τυράννου τῆς νήσου Σάμου Πολυκράτους, ἢ ὑπό τινος τῶν πλαστῶν τούτων ἐπιστολῶν ἐξηπατήθη ἢ ἀπεφάσισε, χάρις τῶν ἀναγνωστῶν αὐτοῦ, ὅπως συντάξῃ τὰς ἐπιστολὰς ταύτας, ἰδέαν μόνον περὶ αὐτῶν ἔχων ἔκ τινος παραδόσεως τοῦ λαοῦ. Πολλὰ ὡσαύτως παρόμοια ἔγγραφα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον πλαστὰ ἐκυκλοφόρουν φέροντα τὰ ὀνόματα τοῦ Σόλωνος, τοῦ Ἱπποκράτους, τοῦ Ἡρακλείδου καὶ τοῦ Θεμιστοκλέους. Διεσώθη δὲ μέχρις ἡμῶν ἀρκούντως μέγας ἀριθμὸς τοιούτων ἐπιστολῶν, αἵτινες ἄξιαι μέν εἰσι μελέτης, ἀλλ' ὅμως δὲν φέρουσιν ἱκανὰ ἐχέγγυα τῆς γνησιότητος αὐτῶν. Αἱ ἐπιστολαὶ ὅμως, αἵτινες φέρουσι τὸ ὄνομα τοῦ Θεμιστοκλέους, ἐσχάτως εὗρον σπουδαῖον καὶ δεινὸν ὑπέρμαχον, τὸν σοφὸν ρῶσσον Κ. δὲ-Κοβτὸρτζα, ὅστις τρανῶς κατέδειξε τὴν κουφότητα καὶ ἐπιπολαιότητα τοῦ Μπέντλυ ἐν ταῖς προσβολαῖς αὐτοῦ κατὰ τοῦ ὑποτιθεμένου πλαστογράφου. Ὁ δ' ἔχεταί πως ἀληθείας ἐστὶν ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν, ἣν περιγράφει ὁ Ἡρόδοτος καὶ ὁ Θουκυδίδης, ἡ ἀλληλογραφία ἦν λίαν περιωρισμένη, ὡς δαπανηρὰ καὶ ἥκιστα ἀσφαλὴς ἐλλείψει τῶν πρὸς συγκοινωνίαν μέσων.

Ὡς δὲ ὀλίγοι ἔγραφον ἐπιστολὰς καὶ ἐκράτουν ἀλληλογραφίαν ἕνεκα τῶν ἀπαιτουμένων ἐξόδων, οὕτω καὶ ὀλίγοι τῶν ῥητόρων ἔγραφον τοὺς λόγους οὓς ἀπήγγελλον, ὡς περὶ τούτου μαρτυρεῖ καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῷ Φαίδρῳ(3). Ἐναπελείπετο δὲ εἰς τοὺς ἱστορικοὺς ἡ φροντὶς ὅπως πλάττωσιν αὐτοὺς κατὰ τὰς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἀνακριβεῖς καὶ πολλάκις ψευδεῖς πληροφορίας καὶ ἀναμνήσεις αὐτῶν. Ἐν τοῖς πρώτοις ὁ Περικλῆς, ὡς λέγει ὁ Πλούταρχος ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἐνδόξου τούτου ἀνδρὸς, ἀποθανὼν δὲν ἀφῆκεν ἕτερα χειρόγραφα ἐκτὸς τῶν ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν βουλὴν καὶ τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων προτεινομένων βουλευμάτων. Ἐκ τῶν πολυτίμων δὲ τούτων ὑποδειγμάτων τοῦ πεζοῦ πολιτικοῦ λόγου οὐδὲ μία γραμμὴ μέχρις ἡμῶν διεσώθη μετὰ τοῦ μαρμάρου ἐφ' οὗ τότε ἐχάρασσον αὐτὰ, ὡς τοσαῦτα ἕτερα ἔγγραφα διεσώθησαν οὐχὶ μεγάλης σπουδαιότητος καὶ ἐπάξια τῆς τύχης αὐτῶν, ἅτινα νῦν ἀναγιγνώσκομεν. Ὁποία ἄρά γε θὰ ᾖ ἡ χαρὰ πάντων τῶν ἱστορικῶν ἐάν ποτε ἀνακαλυφθῇ ἐν τοῖς ἐρειπίοις τῶν Ἀθηνῶν βουλευμά τι φέρον τὸν ἐπίσημον τύπον: «Περικλῆς ὁ ποιητὴς τοῦ βουλεύματος»· λέξιν πρὸς λέξιν: ὁ Περικλῆς εἶπεν. Ἂς τρέφωμεν ἐν τούτοις τὴν γλυκεῖαν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἀνακαλυφθῶσί ποτε τοιοῦτοι θησαυροί.

Οἱ νόμοι, καθ' ὅσον τοὐλάχιστον γνωρίζομεν τοῦτο περὶ τῶν νόμων τοῦ Σόλωνος, ἦσαν κεχαραγμένοι ἀπ' ἀρχῆς ἐπί τινος στερεᾶς ὕλης, ἱκανῆς πρὸς ἀσφαλῆ διατήρησιν τοῦ κειμένου. Ἀλλ' ὅμως τοῦτο δὲν ἀρκεῖ ὅπως ἀπαλλάξῃ ἡμᾶς πάσης ἀμφιβολίας καὶ περὶ διαφόρων ἄλλων κειμένων, ὡς τῶν προεισαγωγῶν τῶν νόμων τοῦ Ζαλεύκου(1) καὶ τοῦ Χαρῶνδα(2) ἅσπερ ἀναφέρει ὁ Στοβαῖος ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ. Αἱ ἐν τοῖς συγγράμμασι τῶν ἀττικῶν ῥητόρων καὶ ἐν τῷ Πλουτάρχῳ ἀπαντῶσαι συνόψεις τῆς τοῦ Σόλωνος νομοθεσίας φαίνονται ἡμῖν μᾶλλον γνήσιαι καὶ αὐθεντικαί. Ὁ Πλούταρχος μάλιστα εἶχεν ἰδεῖ ἐν τῷ Πρυτανείῳ τῶν Ἀθηνῶν λείψανά τινα τῶν κύρβεων, αἵτινες ἦσαν πυραμιδοειδεῖς ξύλιναι στῆλαι, ἐφ' ὧν, περιστρεφομένων περί τινα ἄξονα, ἦσαν γεγραμμένοι οἱ νόμοι τοῦ Σόλωνος οἵτινες ἀκολούθως ἀντεγράφησαν μετά τινος ὀρθογραφίας συμφώνου πρὸς τὰς νέας γραμ-

(3) Ἴδε Πλατ. Φαῖδρον Κ. 30. σ. 257.

(1) Ὁ Ζάλευκος ἦτο περίφημος νομοθέτης καὶ ἠθικὸς φιλόσοφος ἐκ τῆς ἐν Σικελίᾳ Κατάνης ὁρμώμενος, γεννηθεὶς τὸ 660 π. Χ.

(2) Ὁ δὲ Χαρῶνδας καὶ αὐτὸς ἦν περίφημος νομοθέτης καὶ φιλόσοφος τῶν ἐν Σικελίᾳ Λοκρῶν, γεννηθεὶς περὶ τὸ 550 π. Χ. οὗ τῆς νομεθεσίας μόνον ἡ προεισαγωγὴ σώζεται. Ἐπειδὴ δὲ κατ' αὐτὸν οἱ μοιχοὶ διὰ τυφλώσεως ἐκολάζοντο, ἔμελλε δ' ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐπὶ μοιχείᾳ φωραθεὶς παθεῖν τοῦτο, ὁ πατὴρ συνεμερίσατο τῷ υἱῷ τὴν ποινὴν, ἑκατέρου τὸν ἕτερον τῶν ὀφθαλμῶν τυφλωθέντος.

ματικὰς γνώσεις τῶν Ἀττικῶν (1). Οἱ νόμοι καὶ αὐτοῦ τοῦ Δράκοντος, οἵτινες προηγήθησαν τῶν τοῦ Σόλωνος καὶ ὧν ἄρθρα τινὰ οὐδόλως κατηργήθησαν, καὶ κατὰ τὸν Δ'. εἰσέτι πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα ἀντεγράφοντο ἐπισήμως, τοῦθ' ὅπερ δῆλον γίγνεται ἔκ τινος ἐπιγραφῆς πρό τινων ἐτῶν ἀνακαλυφθείσης ἐν τοῖς ἐρειπίοις τῶν Ἀθηνῶν. Κατὰ τὸ 403, π. χ. μετὰ τὴν καθαίρεσιν τῶν τριάκοντα τυράννων καὶ τὴν ἐπανόρθωσιν τῆς δημοκρατίας, οἱ Ἀθηναῖοι ἀπεφάσισαν ὅπως ἀναθεωρηθῶσι μετ' αὐστηρότητος καὶ ἀντιγραφῶσι μετ' ἀκριβείας ἅπαντα τὰ παλαιὰ αὐτῶν νομοθετικὰ ἔγγραφα. Οὐχ ἧττον ὅμως ἡ ἐργασία αὕτη δὲν ἐξετελέσθη μετὰ πιστότητος καὶ ἀκριβείας. Πρὸς τοῦτο ἀπόδειξιν ἔχομεν τὸν λόγον τοῦ Λυσίου κατὰ τοῦ Νικομάχου ἐν ᾧ συνάμα πληροφορούμεθα ὅτι μεγίστη ἐπ' αὐτοῦ ἐπίβλεψις ὑπῆρχε, δυσπιστούντων πάντων αὐτῷ, καὶ ὅτι τὰ ἀρχεῖα τοῦ Μητρῴου, ναοῦ τῆς θεᾶς Κυβέλης ὡς θεᾶς ἁπάντων τῶν θεῶν λατρευομένης, ὡς καὶ τὰ τῆς Ἀκροπόλεως δὲν παρεδέχοντο ἄνευ ἐξελέγξεως τὰ κείμενα ταῦτα, ἅτινα ἀντεγράφοντο ἐπὶ μαρμάρου. Οἱ ἱστορικοὶ λοιπὸν εἶχον ἐνταῦθα σπουδαίας πηγάς, ἐξ ὧν ἠδύναντο νὰ ἀρυσθῶσι πολλὰς πληροφορίας. Ἄπορον δ' ἡμῖν τυγχάνει, πῶς ὁ Ξενοφῶν, ἢ ὁ συγγραφεύς, ὅστις κἂν ᾖ οὗτος, τῆς συνοπτικῆς πραγματείας περὶ τῆς Δημοκρατίας τῶν Ἀθηνῶν, οὐκ ἐχρήσατο αὐταῖς κατὰ τρόπον τινὰ εὐρύτερον. Ἐστέρησαν ἡμᾶς πολλῶν σπουδαίων πληροφοριῶν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ὡραίας ταύτης περιόδου τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τοῦθ' ὅπερ πολλὰ νῦν παρέχει ἡμῖν πράγματα ἐν τῇ σπουδῇ τῆς ἱστορίας τῶν κλεινῶν Ἀθηνῶν.

Οὐχ ἧττον συμβάλλονται εἰς τὰς ἐρεύνας ἡμῶν καί τινα ψηφίσματα πρὸς ἐφαρμογὴν νόμων καὶ κανονισμῶν ἐκδοθέντα, καὶ ἔγγραφα διαφόρων δικῶν, διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν νόμων καὶ τῶν κανονισμῶν τούτων προκληθέντα. Ἐκ τῶν ἐγγράφων δὲ τούτων διδασκόμεθα ὅτι αἱ τῷ δημοσίῳ ἀφορῶσαι δίκαι διήρκουν πλείω τοῦ αἰῶνος, ὡς ἡ περὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀμφιάραος (1) ἐν Ὠρωπῷ ἐπὶ τῶν μεθορίων τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, ὡς ἡ περὶ τῆς Ἔριδος τῆς μεταξὺ Σάμου καὶ Πριήνης ἀναφυείσης περὶ καθορισμοῦ τῶν μεθορίων αὐτῶν. Τεμάχια δὲ μόνον σώζονται ἐκ τῶν πολυτίμων τούτων ἐγγράφων, ἅπερ μεγάλως ὑπεβοήθουν ἄν ὑμᾶς πρὸς γνῶσιν τοῦ δημοσίου δικαίου παρ' ἀρχαίοις (2).

(ἀκολουθεῖ).

(1) Ἴδε βίον Σόλωνος ἐν Πλουτάρχῳ.

Ὁ Ἀμφιάραος ἦν μάντις ὀνομαστὸς παρ' Ἕλλησιν ἐπὶ τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων κατὰ τὰ Θηβαϊκά, φήμῃ ἀϊδίῳ δικαιοσύνης ὑπὸ τῆς μούσης τοῦ Σοφοκλέους ἐστεμμένος, ἄσαντος περὶ αὐτοῦ ἐκεῖνα:

Οὐ γὰρ δοκεῖν εἶναι δίκαιος, ἀλλ' εἶναι θέλει,
Βαθεῖαν ἄλοκα διὰ φρενὸς καρπούμενος,
ἐξ ἧς τὰ κεδνὰ βλαστάνει βουλεύματα.

(2) Περὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ὠρωποῦ παραπέμπομεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὸν λόγον τοῦ Ὑπερίδου ὑπὲρ Εὐξενίππου, ἄρχοντος ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸ δ'. ἔτος τῆς 114 Ὀλυμπ. καὶ εἰς τὸν Πλούταρχον εἰς τὸν βίον τοῦ Δημοσθένους. Περὶ δὲ τῆς μεταξὺ Σάμου καὶ Πριήνης ἐγερθείσης ἔριδος, εἰς τὸ ὑπόμνημα τοῦ κ. Ἔγγερ ἐπὶ τῶν δημοσίων ὑποθέσεων, ὅπου ὁ Συγγρ. σημειοῖ τὰ διάφορα χωρία τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, οἵτινες πραγματεύονται περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

ΡΩΣΣΙΑ ΚΑΙ ΡΩΣΣΟΙ

Η ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΙΣ.

(Ἴδε τεῦχος ΚΑ'. σελ. 682).

Ἰδοὺ ἡμεῖς εἰς Καμέννοϊ - Ὀτρόφ. Ἡ νῆσος αὕτη, ἥτις ἀνήκει εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Μεγάλου-δουκὸς Μιχαὴλ, εἶναι ἰδίως κεκαλυμμένη ὑπὸ ἐξοχῶν τερπνοτάτων. Οὐδέποτε εἶδέ τις τοσαύτην ἀνθέων δαψίλειαν, καὶ μάλιστα ἀνθέων ἐξωτικῶν. Αἱ Χλωρίδες ὅλων τῶν κλιμάτων φαίνονται συρρεύσασαι εἰς ταῦτα τὰ μέρη, ὡς διὰ νὰ συντρέξωσι εἰς τὸν μαγικὸν αὐτῶν καλλωπισμόν.

Θὰ διαβῶμεν χωρὶς νὰ σταθῶμεν ἐνώπιον ὅλων τούτων τῶν τόσῳ ποικίλης ἀρχιτεκτονικῆς οἰκοδομημάτων, ἔνθα τὸ τουρκικὸν κιόσκιον, ὁ

Γοτθικὸς θόλος, τὸ ἀέτωμα τὸ Ἑλληνικὸν τὸ Ἰταλικὸν ἄνδηρον συγχέονται εἰς τὴν σκιὰν δενδροστοιχιῶν καὶ κήπων. Οὐδ' αὐτὴ δὲ ἡ Γελακυΐνη, ἡ νῆσος τῆς αὐτοκρατορίσσης θὰ μᾶς ἐμποδίσῃ νὰ παρέλθωμεν. Διαβαίνομεν πρὸ τοῦ κοσμοῦντος αὐτὴν πολυτελοῦς μεγάρου, καὶ περιελθόντες διὰ τοῦ θαυμαστοῦ αὐτῆς παραδείσου, ὅστις ἐκτείνεται μέχρι τοῦ στομίου τοῦ κόλπου, θὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν νῆσον τῆς Κρεστόφκης, τὴν μεγαλητέραν πασῶν, καὶ ἰδιοκτησίαν τῶν πριγγίπων Βελο σέβσκι. Ἐνταῦθα εἶναι τὸ προσφιλὲς τοῖς Γερμανοῖς τεχνῖται καὶ τοῖς Ρώσσοις ἐμπόροις συνεντευκτήριον. Οἱ πρῶτοι πλημμυροῦν τὰ ξενοδοχεῖα, ἐσθίοντες, καπνίζοντες, πίνοντες εἰς τὸν ἦχον θορυβώδους στρατιωτικῆς μουσικῆς, οἱ ἕτεροι στρώνυνται μετ' ἀφελείας ἐπὶ τῆς χλόης τῶν ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ, ἢ ὑπὸ τὰ δένδρα τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς νήσου. Ἡ οἰκογένεια ἐξαπλοῦται ἐπὶ τῆς χλόης· τὸ κάνιστρον τῶν προμηθειῶν ἀνοίγεται, καὶ παρασκευάζεται τὸ τέϊ τὸ ὑπεραγαπώμενον τοῦτο παρὰ τῶν Ρώσσων ποτόν. Κατά τινας τοῦ θέρους ἡμέρας οἱ ἐν τῷ τόπῳ ἐγκατεστημένοι Τάταροι ἔρχονται νὰ πανηγυρίσωσιν, ὑπὸ τὰ ἐξ ἐλατῶν δάση τοῦ ἀρκτικοῦ μέρους, μίαν τῶν ἑορτῶν των, καὶ τότε βλέπει τις σκηνὰς ἐγειγερμένας ἐπὶ τῆς πεδιάδος, πυρὰ ἀνημμένα ἐπὶ τῶν προχωμάτων τοῦ πορθμοῦ, ἀκούει ᾀσμάτων ἀγνώστων καὶ θεᾶται ἐνίοτε ἀλλοκότους χορούς.

Ἡ Αὐτοκράτειρα Ἐπισκεπτομένη τοὺς Χωρικούς.

Ἐκεῖθεν τῶν νήσων τούτων, ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους τοῦ Νέβα, πρὸς ἄρκτον, μικρὰ χωρία δίδουσι τὴν ζωὴν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ.

Οἱ κάτοικοι τῶν ἀγροτικῶν τούτων διαμονῶν δύνανται ν' ἀπολαύσωσι κατὰ πάντα ἰούλιον μῆνα, ἑορτῆς τινος πατροπαραδότου τῆς συγκομιδῆς τοῦ χόρτου, λέγομεν.

Πολλαὶ ἑκατοντάδες θεριστῶν καὶ θεριστριῶν, συρρευσάντων ἀπὸ τὰ πλησίον χωρία, διασκορ-

πίζονται εἰς τὰς εὐρείας πεδιάδας. Ἡ ἐργασία ἄρχεται ἀπὸ πρωΐας μετὰ πλείστης ὅσης τῆς δραστηριότητος καὶ τῆς προθυμίας ἐν ἤχῳ ᾀσμάτων· ἐπελθούσης τῆς ἑσπέρας, ἄνδρες καὶ γυναῖκες συναθροίζονται ἐπὶ τῷ αὐτῷ διὰ τὸ κοινὸν δεῖπνον, μεθ' ὃ δύο ἢ τρεῖς τῶν πρώτων λαμβάνουσι τὴν βαλάϊκαν, εἶδος Ρωσσικῆς κιθάρας ταταρικῆς καταγωγῆς ἐνῷ νεᾶνις τις καὶ εὐτραφὴς νεανίας, μὲ τὸν βραχὺν αὐτοῦ χιτῶνα ὑπερηφάνως ἐσφιγμένον περὶ τὴν ὀσφύν, ρίπτονται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σχηματισθέντος εὐρέως κύκλου. Ἀρχίζουν ἔπειτα νὰ χορεύωσι τὸν ἐθνικὸν ἐκεῖνον χορόν, ἐντελῆ ἰδέαν τοῦ ὁποίου δὲν ἐλάμβανέ τις, ἂν περιωρίζετο εἰς τὸ νὰ εἰπῇ μόνον ὅτι εἶναι πρωτότυπος καὶ χαρίεις. Ὁ Ρωσικὸς χορὸς εἶναι συγχρόνως μικρὸν δράμα, παρ' ᾧ τὰ σχήματα, αἱ κινήσεις, ἡ μιμικὴ τοῦ σώματος καὶ τῶν ὀφθαλμῶν, ἂν ἦναι συγκεχωρημένον νὰ ἐκφρασθῶμεν οὕτως, ἀποτελοῦσι σκηνάς, ἐν αἷς τὸ πάθος, ἡ μῆνις, ἡ μεταμέλεια, ἡ περιφρόνησις, ἡ παράκλησις, ἡ διαλαγὴ ἐκφράζονται ἀλληλοδιαδόχως διὰ τοῦ ἤχου τοῦ ὀργάνου, οὗ ἡ μελῳδία, καί τοι μονότονος, συμφωνεῖ θαυμασίως μὲ τὰς διαφόρους κινήσεις καὶ στάσεις τῶν χορευτῶν. Οἱ δύο χορευταί, ὑπὸ κοινοῦ αἰσθήματος ἐχόμενοι κατ' ἀρχάς, χορεύουσι μειδιῶντες τρυφερὸν πρὸς ἀλλήλους· αἴφνης ἀστραπὴ ὀργῆς ἀναφαίνεται εἰς τὸ βλέμμα τῆς χορευτρίας, ἥτις φεύγει διωκομένη ὑπὸ τοῦ συγχορευτοῦ, ὅστις ἵσταται αἰφνηδίως καὶ τρέπεται νῦν εἰς φυγήν, ὡς αἰσχυνθεὶς διὰ τὴν ἀδυναμίαν του. Τότε δὴ ἄρχεται ἡ σκηνὴ τῆς μήνιδος· ἡ μεταμέλεια διαδέχεται μετ' ὀλίγον αὐτήν· οἱ δύο χορευταὶ πλησιάζουσιν, ἀλλὰ μειδίαμα κακῶς ἐκληφθὲν καὶ ἐξηγηθὲν ἀμφιβόλως, τοὺς διαχωρίζει ἐκ νέου. Ἐνταῦθα ἡ χορεύτρια σαρκασμοὺς ἐκφράζουσα, θεωρεῖ τὸν συγχορευτήν της, καὶ τὸν ἀπελπίζει διὰ σημείου ἐσχάτης περιφρονήσεως. Ἐκεῖνος τότε τὴν παρακολουθεῖ κατὰ πόδας καὶ μὲ τὴν ἔκφρασιν τῆς παρακλήσεως καὶ τῆς μεταμελείας· ἐγγὺς ἐστὶν ἡ τελεία συνδιαλλαγή. Ἡ κιθάρα ἐπισπεύδει τὰ ᾄσματά της, τὰ βήματα τῶν χορευτῶν καθίστανται ραγδαιότερα, ὁ νεανίας μας κάμνει ἀσκήσεις καὶ θαύματα χορογραφικά. Ἐπὶ τέλους ἡ συμφιλίωσις λαμβάνει χώραν, καὶ τὸ ζεῦγος, ἀποστάζων ἱδρῶτος, ἀποκεκμηκὼς ἐκ τοῦ κόπου, ἐπανέρχεται εἰς τὸν κύκλον ἐν τῷ μέσῳ τῶν χειροκροτήσεων τῶν θεατῶν, ὑποχωροῦν εἰς νέους χορευτάς. Δὲν πρέπει δὲ νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι οὗτοι ἐπαναλαμβάνουσιν ἀκριβῶς τὰ αὐτὰ κινήματα καὶ σχήματα· ἡ νεᾶνις ἐφοδιάζεται διὰ σαλίου, καὶ, διαχειρίζουσα μετ' ἐπιδεξιότητος τὸ ὕφασμα τοῦτο, μεταχειρίζεται αὐτὸ ὅπως παροξύνῃ τὸν συγχορευτήν της διὰ κινήσεων χαριεστάτων.

Ὑπάρχει τι ἐν τῷ χορῷ τούτῳ ἐνεργητικὸν καὶ χαῦνον συγχρόνως, δίδον εἰς αὐτὸν χαρακτῆρα ἀλλοκότου πρωτοτυπίας.

Ἐνῷ δὲ ἡ κιθάρα συνοδεύει τὰ βήματα τῶν χορευτῶν, χοροὶ φωνητικοὶ συγκροτοῦνται, ἐρχόμενοι εἰς βοήθειαν τοῦ ὀργάνου, καὶ δὲν βραδύνουν μάλιστα νὰ καταπνίξουν τοὺς ἤχους αὐτοῦ. Οἱ χορευταί, παροξυνόμενοι ὑπὸ τῆς ὀρχήστρας ταύτης τῶν ἀνθρωπίνων φωνῶν, ζωογονοῦνται, κυριεύονται ἀπὸ πάθος, καὶ προκαλοῦσιν ἐπευφημίσεις φρενητικάς. Τρίτον ζεῦγος διαδέχεται τὸ δεύτερον, καὶ οὕτω καθεξῆς μέχρις οὗ ἡ ὥρα παρέλθῃ.

Ἡ ἑορτὴ αὕτη, φωτιζομένη ὑπὸ παραδόξου καὶ γλυκέως βορείου τοῦ θέρους λυκόφωτος, ἐπαναλαμβάνεται καθ' ἑκάστην ἑσπέραν, μέχρις οὗ ἡ συγκομιδὴ τοῦ χόρτου περαιωθῇ καὶ συναθροισθῇ εἰς τὰ παραπήγματα τὰ μεγάλα.

Οἱ Ρῶσσοι ἀγαποῦν τὰς ἑορτάς. Οὐδεμία συγκομιδὴ δὲν ὑπάρχει χωρὶς νὰ ἔχῃ τὴν ἐδικήν της. Οὕτω, τὸ χόρτον οἱ θερισμοί, τὰ μῆλα, εἶναι τοσαῦται εὐκαιρίαι ἀγροτικῶν πανηγύρεων. Τὶ φυσικώτερον καὶ θελκτικώτερον παρὰ ἡ διὰ τῶν ἀφελῶν καὶ ἀθώων τούτων διασκεδάσεων ἀναγνώρισις τῆς ἀγαθότητος τῆς Θείας Προνοίας καὶ τῆς γονιμότητος τῆς φύσεως!

Τὸ καλοκαίριον εἶναι παροδικὸν εἰς Πετρούπολιν καὶ παρέρχεται ταχύτερον ἢ ἄλλοθι. Ἅμα φθάσαντος τοῦ αὐγούστου, ὁ ἥλιος περικαλύπτεται ἀπὸ νέφη, αἱ αὖραι ψυχραίνονται, τὸ λυκαυγὲς τὸ γλυκὺ τῶν θερινῶν νυκτῶν φεύγει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὅπως ὑποχωρήσῃ εἰς τοὺς ζόφους. Αἱ νῆσοι ἐρημοῦνται ὀλίγον κατ' ὀλίγον· ἀκολούθως, κατὰ πρῶτον μὲν αἱ μικραὶ οἰκίαι τῶν χω-

ρίων, ἔπειτα δὲ αἱ μεγάλαι· καὶ, πρὶν τοῦ ὀκτωβρίου μηνὸς, ἐξαιρέσει εὐαρίθμων τινῶν, ἅπαντες οἱ κάτοικοι τῶν ἀγρῶν ζητοῦσιν ἄσυλον κατὰ τοῦ χειμῶνος καὶ τῶν παγετῶν εἰς τὰς ἐν τῇ πόλει στερεὰς καὶ θερμὰς αὐτῶν οἰκίας.

Τοιαύτη ὑπάρχει, ἐν συνόψει, ἡ ἀκριβὴς θέα τῆς Πετρουπόλεως εἰς τὸ διάστημα τοῦ θέρους.

—

Ἐνώπιον τοῦ ἐν ὥρᾳ θέρους ἐπισκεπτομένου τὴν νέαν τῶν Τζάρων καθέδραν ἡ ὡραία καὶ χαρίεσσα αὕτη μητρόπολις ἀποβάλλει, ἂν ὄχι τὴν ποικιλωτέραν αὐτῆς θέαν τοὐλάχιστον τὰ χαρακτηριστικά της τὰ μᾶλλον εἰκονικὰ καὶ πρωτότυπα. Ἀληθῶς δὲ τὸ ὅλον τοῦτο τὸ περικαλλὲς καὶ ἀγαστὸν βασιλίδος δημιουργηθείσης, ὡς εἰπεῖν, διὰ μαγικῆς τινος ῥάβδου, δύναται μὲν βεβαίως νὰ συναρπάσῃ τὴν φαντασίαν καὶ νὰ δεσμεύσῃ τὸ βλέμμα, ἀλλ' ὅμως, ἐνῷ θαυμάζεις αὐτὴν, πολλοῦ ἀπέχεις τοῦ ν' ἀνακαλύψῃς ἐν αὐτῇ τὸ πρωτότυπον τοῦ μοσκοβιτικοῦ χαρακτῆρος τὸ ὁποῖον ἀσμένως ἤθελες εὕρει ζητήσας, ἐκ πρώτης ὄψεως, ἐν ρωσσικῇ τινι μητροπόλει. Ἀλλ' ὑπομονή! ἰδοὺ ἐπέρχεται ὁ χειμών· θέλει ἐξαλείψει αὐτὸς, μετ' ὀλίγον, εἴτι πλεονάζον εὐρωπαϊκὸν ἐνυπάρχει τῇ τοῦ Μεγάλου Πέτρου καθέδρᾳ καὶ θέλει ἐπιθέσει ἐπ' αὐτῆς τὴν ἐξόχως ἐθνικὴν ἐκείνην σφραγίδα, τὴν ὁποίαν ἠδύνατο τότε νὰ διαμφισβητήσῃ πρὸς αὐτὴν τὴν ἀρχαίαν Μόσχαν.

Πλήρης εἶναι ἡ μεταβολή. Ἡ φαιδρὰ καὶ χαρμόσυνος πόλις, ἡ τόσον προσφάτως ἀναβλαστήσασα ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ βαθυκόλπου αὐτῆς ποταμοῦ, μετετράπη ἤδη εἰς πόλιν ἀρκτῴαν ψυχρὰν, ὠχρὰν καὶ σιωπηλήν. Παγετώδης ἤδη μανδύας τὴν περικαλύπτει· ὁ ποταμός της κατέστη στερεὸς, καὶ δὲν παρουσιάζει πλέον ἢ χέρσον τινὰ πεπηγμένην, ἀροτριωμένην ἔνθεν κακεῖθεν ὑπὸ ταχέων ἑλκύθρων, τινὰ τῶν ὁποίων ἐκ Λαπωνίας ἐλθόντα, ἐσύρθησαν διὰ ταράνδων ἐλαφροπόδων.

Συχνάκις οὐρανὸς μολύβδινος καὶ ἀμαυρὸς βαρύνεται ἐπὶ τῆς πόλεως τῆς ἀφώνου· ἐνίοτε ὁ ἥλιος ἀπαυγάζει μὲν ὡς κατὰ τὰς ἡμέρας τὰς θερινὰς, ἀλλ' αἱ ἀκτῖνες του ὑπὸ τῆς πυκνώσεως τοῦ ἀέρος ἀποσυντιθέμεναι καὶ ἀμβλυνόμεναι, διαθλῶνται ἐπὶ τῶν ἐπιχρύσων κωδωνοστασίων καὶ θόλων τῶν ἐκκλησιῶν, τὰ ὁποῖα βλέπεις ἀναδίδοντα ἐν τῷ αἰθέρι λάμψιν ἐρυθρώδη καὶ ἀπαίσιον, ὡς αἱ σφαῖραι ἐκεῖναι αἱ ἀναπτόμεναι εἰς τὰς κορυφὰς τῶν πύργων αἵτινες ἀναγγέλλουσι ἐν ὥρᾳ νυκτὸς εἰς τοὺς πεφοβησμένους κατοίκους ὅτι ἐξερράγη που τῆς πόλεως πυρκαϊά (1).

Ἡ ἀποσκληρυνθεῖσα χιὼν ἀντέχει εἰς τοὺς τροχοὺς τῶν ἁμαξῶν αἵτινες προξενοῦσι κρότον μετάλλινον, οὕτως εἰπεῖν, καὶ διαπεραστικόν. Ἀλλαχοῦ ἡ πυκνότης της κατασβύνει, εἰς τὰς ὁδοὺς, τὸν κρότον τῶν ἑλκύθρων, τὰ ὁποῖα ὀλισθαίνουσι διερχόμενα ὡς διὰ μαγείας. Οἱ πεζοὶ περιτετυλιγμένοι εἰς μηλωτὰς παχείας διαβαίνουν ἀψόφως καὶ σπεύδοντες ὅλοι. Οὔτε πωλητὰς τῶν ὁδῶν βλέπεις πλέον, ὡς κατὰ τὸ θέρος, περιάγοντας τὰ ἐμπορεύματά των καὶ ψάλλοντες αὐτὰ μετὰ πάσης δυνάμεως, οὔτε κἂν κύνας, οὐδὲν ἐν ἑνὶ λόγῳ ἐξ ὅσων διαταράττουσι τὴν σιγὴν τῆς μεγαλουπόλεως ταύτης, τὴν ὁποίαν θαρρεῖ τις ἴσως κοιμωμένην ὡς πόλιν τινὰ τῆς ἀραβικῆς μυθολογίας, ἂν ἔλειπεν ἡ κίνησις ἥτις συγκεντροῦται ἐν αὐτῇ καὶ ἥτις ἐν τῷ βραχεῖ διαστήματι τῆς ἡμέρας (2) καθίσταται δραστηριωτάτη. Εἴς τινας μὲν ὁδοὺς, εἰς τὴν ὁδὸν π.χ. τοῦ Κύσκυ, συγκεντροῦται ἡ κίνησις ἡ ἀριστοκρατική· εἰς ἄλλας δὲ, ὡς εἰς τὴν πλατείαν τοῦ Σενόϊ καὶ τὰς παρακειμένας ὁδοὺς ἡ κίνησις ἡ δημώδης.

Ἡ ἄποψις τοῦ Νεύσκη, ὁδὸς ἀπέραντος, πλατέα ἔχουσα πεζοδρόμια ἑκατέρωθεν, καλύπτεται ὑπὸ μικρῶν ἐξαγώνων ξύλων καθέτως τεθειμένων, φαίνεται ὡς δάπεδον πάντοτε ἐντελῶς ἡνωμένον. Ἀλλὰ κατὰ ταύτην τὴν ὥραν τὸ δάπεδον τοῦτο καλύπτεται ὑπὸ παχέως στρώματος

(1) Καθ' ὅλας τὰς συνοικίας τῆς Πετρουπόλεως ὅπου ὑπάρχει ἀστυνομικὸν τμῆμα ἐγείρεται ἀνὰ εἷς πύργος εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὁποίου σφαῖραι πυρὸς ἀναγγέλλουσι τὰς ἐν καιρῷ νυκτὸς πυρκαϊάς.

(2) Γνωστὸν ἐκ τῆς Γεωγραφίας ὅτι ἐν Πετρουπόλει κατὰ μῆνα δεκέμβριον καὶ Ἰανουάριον ἡ ἡμέρα δὲν διαρκεῖ πλέον τῶν 5 ἢ 6 ὡρῶν.

χιόνος, ἐφ' οὗ διαβαίνουν ἀκαταπαύστως τὰ κομψότερα ὀχήματα. Ἡ ὁδὸς δ' αὕτη, λήγουσα εἰς τὴν πλατείαν τοῦ Ναυαρχείου, διατέμνεται ὑπὸ τριῶν διωρύγων συγκεντρικῶν, δηλ. τῆς Μοίκης, τῆς Αἰκατερίνης καὶ τῆς Φοντάγης. Ὁ δημόσιος περίπατος κατὰ τὸν χειμῶνα ἐκτείνεται μεταξὺ τῆς πρώτης καὶ δευτέρας τῶν διωρύγων τούτων, τὰς πλευρὰς τῶν ὁποίων συνάπτουσι γέφυραι πλατεῖαι ἐκ γρανίτου καὶ σιδήρου, κατειργασμέναι μετ' ἐπιτηδειότητος καὶ τόλμης. Ἡ δὲ τελευταία, τὴν ὁποίαν ἀποκαλοῦσι γέφυραν τοῦ Ἀνιτ-χκὸφ, γειτνιάζουσα τὸ ὁμώνυμον ἀνάκτορον κοσμεῖται ὑπὸ τεσσάρων ὀρειχαλκίνων ἵππων, ἔργου θαυμαστοῦ τοῦ βαρόνου Κλωτίου. Οἱ ἵπποι οὗτοι φαίνονται σκιρτῶντες ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς αὐτῶν βάσεως, αἱ λεπταὶ καὶ νευρώδεις κνῆμαι των κάμπτονται, οἱ πόδες των οἱ ἐμπρόσθιοι κτυποῦν τὸν ἀέρα, καὶ οἱ πλατεῖς ρώθωνές των θαρρεῖς ὅτι καπνίζουσιν.

Ἡ γέφυρα αὕτη εἶναι τέρμα τοῦ ἀριστοκρατικοῦ περιπάτου. Καὶ ἐξακολουθεῖ μὲν ἀναμφιβόλως ἡ ὁδὸς οὖσα πλατεῖα καὶ κεκοσμημένη ἑκατέρωθεν ὑπὸ λαμπρῶν καὶ πολυτελῶν οἴκων, ἀλλὰ μετὰ μικρῶν ἀποβάλλει τὸν χαρακτῆρά της καὶ ἀναλαμβάνει τὸν χαρακτῆρα τῶν συνοικιῶν τοῦ ὄχλου ὅστις εἶναι ἐκεῖ συγκεντρωμένος.

Ἡ ὁδὸς αὕτη δικαίως δύναται νὰ ὀνομασθῇ ὁδὸς τῆς Ἀνεξιθρησκείας, διότι, ἐξαιρέσει τοῦ Ἀγγλικοῦ παρεκκλησίου, παριέχει τὰς ἐκκλησίας ὅλων τῶν χριστιανικῶν δογμάτων. Τὴν ὁδὸν αὐτὴν ἀναβαίνων, ἐκεῖθεν τῆς γεφύρας τοῦ Ἀντχκὸφ, ἀπαντᾷς τέμενος ὀθωμανικόν.

Πρέπει νὰ ἴδῃς τὴν ἄποψιν τοῦ Νεύσκυ, ὡραίαν τινὰ πρωΐαν χειμῶνος, ὅτε αἴθριος εἶναι ὁ οὐρανὸς, ξηρὸς ὁ ἀὴρ καὶ ἀπαυγάζων ὁ πάγος· ἐπὶ τοῦ βορείου πεζοδρομείου, καθαρισμένου, πλυμένου, κεκαλυμμένου ὑπὸ ἄμμου· συνθλίβεται πλῆθος πυκνὸν κομψῶν περιπατητικῶν, καὶ βλέπεις ὡραίας γυναῖκας πλούσια φερούσας ἐνδύματα χρωμάτων ζωηρῶν καὶ ποικίλων. Μηλωταὶ σίμωρος καὶ κυανῆς ἀλωπεκῆς κρύπτονται ὑπὸ ὑφάσματα πολύτιμα. Τὸ βελοῦδον, τὸ ὁλοσηρικὸν, τὸ κασημήριον τῶν Ἰνδιῶν κυματίζει καὶ σαρόνει τὴν λεπτὴν τοῦ ἐδάφους ἄμμον. Οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνδρῶν εἰσὶ στρατιωτικοί· δίδουν τὸν βραχίονα εἰς τὰς γυναῖκας, ἢ βαδίζουσιν ὁμοῦ μὲ βῆμα βραχὺ καὶ στρατιωτικόν. Οἱ ὑπερέται λαμπρὰς καὶ περιχρύσους οἰκοσήμους φέροντες στολὰς ἕπονται τῶν κυρίων των ὧν βαστάζουσι τὰς μηλωτὰς, ἐνῷ τὰ ὀχήματα ἢ τὰ ἕλκυθρα ἀκολουθοῦσι βραδέως, ἢ περιμένουσιν εἰς ὁρισθέν τι μέρος.

Τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ζωογονημένον. Πολυτελῆ καὶ ἐκεῖ ὀχήματα, ὑπὸ τεσσάρων ἵππων συρόμενα, θραύουσι τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ κρυσταλλώδους πάγου ὑπὸ τοὺς βαρεῖς αὐτῶν τροχοὺς, καὶ πτερόεντα διασταυροῦνται. Οἱ ἁμαξηλάται, γενειῆται καὶ φέροντες ἐσθῆτας ἐξ ἐριούχου σφιγγομένας κατὰ τὴν ὀσφῦν διὰ ζώνης μεταξίνης ἢ χρυσῆς καὶ καλύπτοντες τὴν κεφαλὴν διὰ πίλων ταταρικῶν, περιστεφομένων ὑπὸ λευκοϊκτίδος, διοικοῦν τοὺς ἵππους των μετ' εὐσταθείας καὶ ὁδηγοῦν τὸ ὄχημα μετ' ἄκρας ἐπιτηδειότητος. Νέος δέ τις ἁμαξεὺς, ἐνδεδυμένος ὡς αὐτοὶ, παιδίον δεκαετὲς ἢ δωδεκαετὲς, ἀναβαίνει ἕνα τῶν πρώτων ἵππων, ἡ δὲ ἐσθής του πτυσσομένη περὶ τὰς κνήμας, ὁμοιάζει περισκελίδα Τουρκικήν.

Ἡ ἄποψις τοῦ Νεύσκυ εἶναι τὸ καταλληλότερον σκοπευτήριον, ὅθεν δύναταί τις νὰ ἐξετάσῃ τοὺς τύπους καὶ τὰς ἐνδυμασίας τὰς ρωσσικὰς ἱερεῖς χωρικοὺς πάσης ἐπαρχίας, ἐμπόρους τατάρους, ἰουδαίους κτλ. στολὰς στρατιωτικὰς Κιρκασίους τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς, κτλ.

Διὰ μέσου δὲ τούτων ὅλων, τὰ στενὰ ἕλκυθρα, πολυτελῶς καὶ φιλαρέσκως κεκοσμημένα, διέρχονται καὶ ὀλισθαίνουν συρόμενα ὑπὸ ὑποσακκιστῶν θαυμαστῆς ταχύτητος. Εἴς τινας δὲ βλέπεις ὑφάσματα μετάξινα τεταμένα εἰς τὰ ἐμπρὸς ὡς ἀσπίδας κατὰ τῆς χιόνος, ἥτις ὑπεγείρεται διὰ τῶν ποδῶν τοῦ ἵππου καὶ ἐνίοτε ἐνοχλεῖ τὸ πρόσωπον.

Συχνάκις βλέπεις, μεταξὺ τῶν ὀχημάτων τούτων, ἅμαξαν μὲ φάτνωμα κυανοῦν, ἑλκομένην ὑπὸ τεσσάρων λευκοστίκτων ἵππων, τὴν ὁποίαν μακρόθεν προαγγέλλουσι δύο ὑψηλοί, πεζοὶ ὑπηρέται, ὄπισθεν ἱστάμενοι ἐν ἐνδύματι κοζακικῷ.

(ἀκολουθεῖ).

ΜΟΡΓΚΑΝ ΟΥΓΟΣ ΦΟΣΤΕΡ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ.

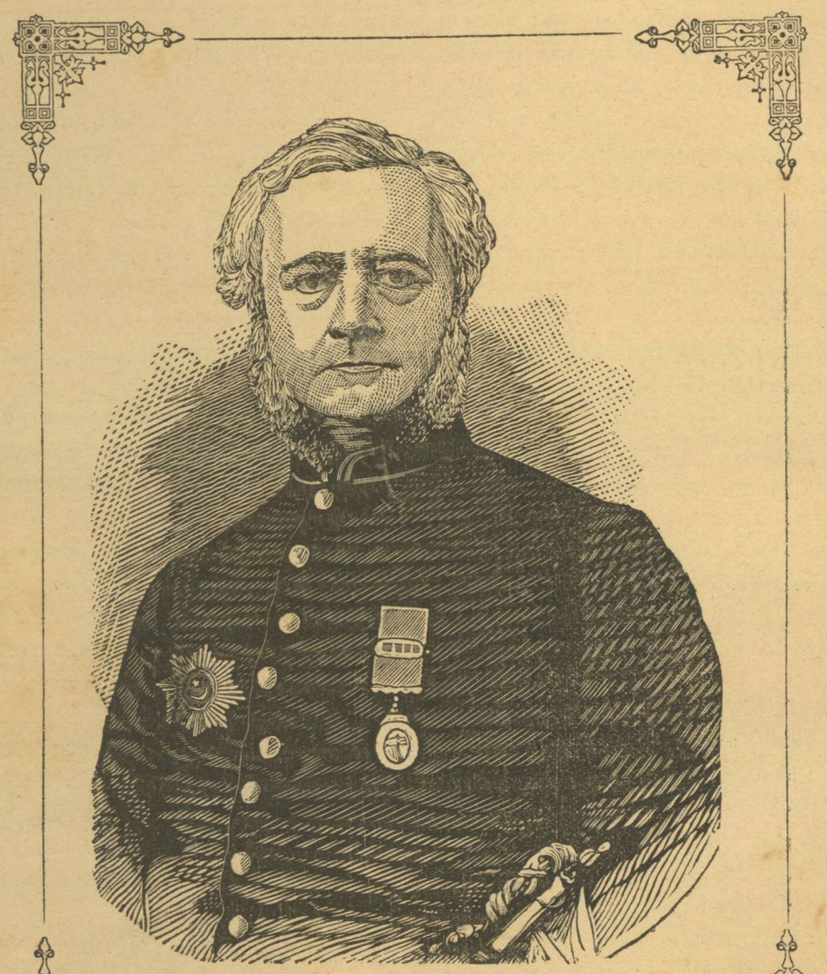

Ο Κ. ΦΟΣΤΕΡ.

MORGAN HUGH FOSTER

Ἀναλαμβάνοντες ὅπως χαράξωμεν ἐν τῷ παρόντι τεύχει τοῦ « Γραφικοῦ Κόσμου » βραχείαν τοῦ πολυσεβάστου τούτου ἀνδρὸς σκιαγραφίαν, ἔχομεν ἐκ τῶν προτέρων τὴν βεβαιότητα ὅτι μετὰ ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος θέλει αὕτη ἀναγνωσθῇ ὑπὸ τοῦ ὁμογενοῦς δημοσίου, καθότι ζωηρὸς καὶ ἀπεριόριστος πράγματι ἐστὶν ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ ὑπόληψις ἧς τόσον ὡς διευθυντὴς τοῦ μεγαλειτέρου ἐν Τουρκίᾳ τραπεζιτικοῦ καταστήματος ὅσον καὶ ὡς εὐγενὴς καὶ ἀληθὴς gentleman ἀριστοκράτης παρὰ πᾶσα τάξει τοῦ πλη-

θυσμοῦ τῆς ἡμετέρας πρωτευούσης ὁ κ. ΦΟΡΣΤΕΡ ἀπολαύει.

Δὲν ἔχομεν τὴν γελοίαν ἀξίωσιν τὸ νὰ φρονῶμεν ὅτι διὰ τοῦ « Γραφικοῦ Κόσμου » μας θὰ καταστήσωμεν σήμερον γνωστὸν εἰς τὴν κοινωνίαν μας τὸν διαπρεπῆ τοῦτον Ἄγγλον, τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον ὃν ἀπὸ πλέον τῶν εἴκοσιν ἐτῶν γνωρίζει ἤδη ἡ ἡμετέρα μεγαλούπολις καὶ οὗτινος ἀπειράκις τῇ παρουσιάσθη εὐκαιρία ὅπως δυνηθῇ νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν ἔκτακτον αὐτοῦ ὀρθοφροσύνην, ἐξαιρετικὴν τοῦ χαρακτῆρός του ἀκεραιότητα καὶ πολύτιμον αὐτοῦ οἰκονομολογικὴν ἱκανότητα.

Χωρὶς λοιπὸν νὰ ἔχωμεν τὴν ἀξίωσιν ταύτην, νομίζομεν ὅτι πολλοὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ γνωρίζοντες ἐπακριβῶς ἁπάσας τὰς φάσεις τοῦ εὐρέως σταδίου ὅπερ διέτρεξεν ὁ κ. Φόστερ πρὶν ἢ ἀναλάβῃ τὴν γενικὴν τῆς Αὐτοκρατορικῆς Τραπέζης διεύθυνσιν· τὸ « προηγούμενον » δὲ ἀκριβῶς τοῦτο, ἐξ οὗ καταδείκνυται ἡ σπουδαιότης τοῦ ἀνδρὸς, ἀναλαμβάνομεν νὰ ἐκθέσωμεν διὰ βραχέων εἰς τοὺς φίλους τοῦ « Γραφικοῦ Κόσμου » ἀναγνώστας.

Ὁ κ. ΜΟΡΓΑΝ ΟΥΓΟΣ ΦΟΣΤΕΡ κατάγεται ἐκ τῆς ἀρχαίας καὶ εὐγενοῦς οἰκογενείας τῶν Φόστερ τῆς πλουσίας Κομητείας τοῦ Νορθουμβελὰνδ, ἐν Ἀγγλίᾳ.

Εἰσελθὼν κατὰ τὸ 1832 ἐν τῇ δημοσίᾳ ὑπηρεσίᾳ τῆς Πατρίδος αὐτοῦ, κατέδειξε διὰ τῆς ἐπιτυχοῦς ἐκπληρώσεως ἐμπιστευτικῶν τινων τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως ἐν Ἀννοβέρῳ καὶ Βιέννῃ ἀποστολῶν ὅτι τὸ πνεῦμα αὐτοῦ κατέχει μεγίστην ὀξύτητα δυναμένην μεγίστας τῇ ἀγγλικῇ κυβερνήσει νὰ παράσχῃ ὑπηρεσίας.

Ἐπιτυχῶς ἐπίσης διεξαγαγὼν καὶ ἄλλας ὑπηρεσίας ὁ κ. Φόστερ, ἀπεστάλη κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1860 ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως εἰς Κωνσταντινούπολιν μετὰ τῆς λεπτῆς καὶ ὄντως ἀκανθώδους ἀποστολῆς ὅπως μελετήσῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν οἰκονομικὴν τοῦ ὀθωμανικοῦ Κράτους κατάστασιν καὶ συντάξας ἐπιδώσῃ εἶτα τῇ ἀγγλικῇ κυβερνήσει λεπτομερῆ περὶ ταύτης ἔκθεσιν.

Μεγάλως ἐκ τοῦ τρόπου δι' οὗ ὁ ἱκανὸς οὗτος οἰκονομολόγος τὴν σπουδαίαν ταύτην ἐξεπλήρωσεν ἀποστολὴν ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις εὐχαριστηθεῖσα, ἀπέστειλε πάλιν τὸν κ. Φόστερ μετὰ ἓν ἔτος — 1862 — εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς ἐκπλήρωσιν ἑτέρας οἰκονομολογικῆς ἐντολῆς, οὐχὶ ὀλιγότερον τῆς πρώτης σπουδαιοτέρας.

Κατὰ τὴν δευτέραν δὲ ταύτην ἐν Κωνσταντινουπόλει διαμονήν του ὁ κ. Φόστερ ἠργάσθη λίαν σπουδαίως καὶ τὸ ἐνεργητικώτερον ἔλαβε μέρος εἰς τὴν σύστασιν καὶ διοργάνωσιν τοῦ μεγάλου ἐκείνου καταστήματος, ὅπερ ἐκέκλητο νὰ συγκεντρώσῃ ἅπασαν τὴν τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους οἰκονομικὴν κίνησιν, τῆς: Αὐτοκρατορικῆς Ὀθωμανικῆς Τραπέζης.

Ἐπιστρέψας εἶτα εἰς Ἀγγλίαν ἀπεστάλη μετὰ ἓν ἔτος — 1863 — ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως εἰς τὰς Ἰνδίας ὅπως ἀναδιοργανώσῃ τὰ οἰκονομικὰ τῶν μεγάλων τούτων ἀποικιῶν. Μεθ' ὅλας δὲ τὰς ἐξαιρετικὰς δυσχερείας τῆς ἀποστολῆς ταύτης ὁ κ. Φόστερ ἐξεπλήρωσε καὶ ταύτην μετὰ τῆς ἐπιτυχίας καὶ ἀκριβείας ἐκείνης μεθ' ἧς ἐξεπλήρωσεν ἁπάσας τὰς ἐντολὰς ἃς ἀνέθηκεν αὐτῷ ἡ ἐμπιστοσύνη τῆς κυβερνήσεως αὐτοῦ.

Ἐπανελθὼν ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ κ. Φόστερ διωρίσθη εἰς διαφόρους σπουδαίας καὶ λεπτὰς ὑπηρεσίας, χρηματίσας ἀλληλοδιαδόχως Γενικὸς Εἰσπράκτωρ, Τμηματάρχης ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ Γενικὸς τοῦ Κράτους Ἐλεγκτής.

Σπουδαῖον ὡσαύτως ἔλαβε μέρος εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀναδιοργάνωσιν διαφόρων τῆς Ἀγγλίας ὑπουργείων, οἷον τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν, τῶν Ἰνδιῶν, τοῦ Ἐμπορίου, τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως τῶν Τελωνείων κτλ.

ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ καὶ ΕΝΝΕΑ ὁλόκληρα ἔτη ὁ κ. Φόστερ ὑπηρέτησε τὴν κυβέρνησιν αὐτοῦ μετ' ἐκτάκτου ἀφοσιώσεως καὶ τῆς αὐστηρᾶς ἐκείνης τιμιότητος ἐν ᾗ διακρίνονται κατ' ἐξοχὴν οἱ Ἄγγλοι δημόσιοι λειτουργοί.

Κατὰ τὸ 1871 οἱ μέτοχοι τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ὀθωμανικῆς Τραπέζης ἀπεφάσισαν ὅπως τὴν διεύθυνσιν τοῦ μεγάλου τούτου τῆς Ἀνατολῆς τραπεζιτικοῦ οἴκου ἀναθέσωσιν εἰς τὸν ἔξοχον τοῦτον ἄνδρα, ὅστις τοσαύτας τρανὰς παρέσχε τῆς ἐκτάκτου οἰκονομολογικῆς αὐτοῦ ἱκανότητος ἐνδείξεις.

Οὕτω δὲ ἀναλαβὼν τὴν γενικὴν διεύθυνσιν τῆς Αὐτοκρατορικῆς Τραπέζης ὁ κ. Φόστερ ἐδικαίωσε πληρέστατα διὰ τῆς ἐπιτυχοῦς καὶ λίαν νοημόνου αὐτῆς διευθύνσεως τὰς προσδοκίας τῶν μετόχων αὐτῆς, ἐπιτυχόντων ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ πεπειραμένου τούτου διευθυντοῦ εἰλικρινῆ τῶν πολυτίμων αὐτῶν συμφερόντων φρουρὸν καὶ προστάτην.

Ἡ Ἄνασσα τῆς Ἀγγλίας ἀμοίβουσα τὰς μεγάλας ὑπηρεσίας ἃς εἰς τὴν κυβέρνησιν αὐτῆς ὁ κ. Φόστερ ἐπὶ 39 ἔτη δὲν ἔπαυσε παρέχων, ἀπένειμεν αὐτῷ τὸ παράσημον τοῦ Λουτροῦ. Ἡ δὲ Αὐτοκρατορικὴ κυβέρνησις λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὰς ἐνθέρμους τοῦ ἀνδρὸς πρὸς ἀνόρθωσιν τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Κράτους προσπαθείας ἀπένειμεν αὐτῷ πρὸ πολλοῦ ἤδη τὸ παράσημον Ὀσμανιὲ δευτέρας τάξεως.

Κλείοντες τὴν ἀτελῆ ταύτην τοῦ κ. Φόστερ βιογραφίαν οὐδὲν ἄλλο ἔχομεν νὰ προσθέσωμεν εἰμὴ ὅτι ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ νῦν Σουλτάνος Χαμὴτ ὁ Β'. κατέδειξε πολλάκις ὅτι εἰλικρινῶς τὸν χαρακτῆρα τοῦ κ. Φόστερ ἐκτιμᾷ· πολλάκις δὲ προσεκάλεσε τὸν διαπρεπῆ οἰκονομολόγον εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ συνδειπνήσας μετ' αὐτοῦ τῷ ἐξέφρασε τὴν ὑψηλὴν Αὐτοῦ εὐαρέσκειαν.

ΑΡΧΙΜΗΔΗΣ Ο ΓΕΩΜΕΤΡΗΣ

(Ἴδε Τεῦχος ΚΑ'. σελ. 649).

Β'.

Ἡ μηχανική, τουτέστιν ἡ θεωρία τῆς ἰσορροπίας τῶν σωμάτων καὶ κινήσεως, δὲν ἀπετελεῖτο πρὸ τοῦ Ἀρχιμήδους ἢ ἀπὸ γνώσεις ἀορίστους καὶ ἐσφαλμένας, καθ' ὅσον οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι εἶχον μᾶλλον θεωρητικὸν ἢ πρακτικὸν νοῦν. Πρῶτος ὁ Ἀρχιμήδης εὗρε τὴν ἀληθῆ θεωρίαν τῆς ἰσορροπίας τῶν σωμάτων. Ἐν τῷ περὶ αὐτῆς συγγράμματι αὐτοῦ ἐξηγεῖ διὰ πλάστιγγος ἐστηριγμένης εἰς τὸ κέντρον· 1ον ὅτι τιθεμένων ἴσων βαρῶν ἑκατέρωθεν, ἡ πλάστιγξ ἰσορροπεῖ καὶ τοὐναντίον ἰσορροπούσης τῆς πλάστιγγος τὰ τιθέμενα βάρη εἶναι ἴσα· 2ον ὅτι τοῦ ἑνὸς βραχίονος τῆς πλάστιγγος αὐξανομένου κατὰ μῆκος, τὸ εἰς τὸν βραχίονα ἐκεῖνον τιθέμενον βάρος πρέπει νὰ ἐλαττωθῇ διὰ νὰ ὑπάρξῃ ἰσορροπία. Ἐκ τούτου ἐξάγει τὸ γενικὸν συμπέρασμα, ὅπερ εἶναι βάσις τῆς θεωρίας τῆς ἰσορροπίας τοῦ μοχλοῦ, ὅτι δύο βάρη ἐξαρτώμενα ἀπὸ ἀνίσους βραχίονας πλάστιγγος ἰσορροπούσης, εἶνε ἀντιστρόφως ἀνάλογα πρὸς τὸ μῆκος τῶν οἰκείων μοχλοβραχιόνων.

Ἐπίσης ὁ Ἀρχιμήδης πρῶτος ἔδειξε πειραματικῶς τὴν ὕπαρξιν τοῦ κέντρου τοῦ βάρους τοῦ σημείου δηλ. ἐπὶ τοῦ ὁποίου συνενοῦνται αἱ ἐκ πάντων τῶν σημείων τοῦ σώματος ἐνέργειαι τῆς βαρύτητος. Ἐνησχολήθη δὲ περὶ τὸ κέντρον τοῦ βάρους τοῦ παραλληλογράμμου, τοῦ τριγώνου, τοῦ τραπεζίου, τοῦ ἐμβαδοῦ τῆς παραβολῆς, κτλ.

Εἰς τὸν Ἀρχιμήδην ἐπίσης ἀποδίδεται ἡ θεωρία τοῦ κεκλιμμένου ἐπιπέδου καὶ ἡ τῆς ἕλικος. Ἐφαντάσθη δὲ διαφόρους μηχανὰς περὶ τῶν ὁποίων ὅμως δυστυχῶς ὀλίγισται περιεσώθησαν ἡμῖν εἰδήσεις. Φαίνεται ὅτι καὶ ὁ ἴδιος δὲν ἀφῆκε τὴν περιγραφὴν τῶν μηχανῶν τούτων. Τὸ μόνον βέβαιον εἶνε ὅτι οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἀρχιμήδους, ἂν καὶ μηδὲν προσθέσαντες εἰς τὰς θεωρίας τοῦ διδασκάλου των, εἰργάσθησαν ὅμως καὶ ἐφήρμοσαν ὅσα ὁ Ἀρχιμήδης ἐφαντάσθη, κατασκευάσαντες πλείστας ὅσας μηχανὰς χρησίμους εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ ἀποθανατίσαντες οὕτω τὸν διδάκαλον αὐτῶν.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν Μηχανὴν τῆς κινήσεως οἱ ἀρχαῖοι δὲν ἐγνώριζον ἢ τὰς γενικὰς καὶ ἁπλᾶς ἰδιότητας τῆς ὁμοιομόρφου κινήσεως. Ἀλλὰ κυρίως ἡ Μηχανὴ τῆς κινήσεως, τουτέστιν ἡ ἔχουσα ὡς ἀντικείμενον τὴν μεταβλητὴν κίνησιν, εἶνε προϊὸν ἀποκλειστικὸν τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης καθ' ὅσον δὲν περικλείεται ἐν τῷ στενῷ χώρῳ τῆς Ἀρχαίας Γεωμετρίας, ἀλλὰ χρήζει ἀνωτέρας ἀναλύσεως.

Εἶνε γνωστὸν εἰς πάντας τὸ τολμηρὸν τῆς θεωρίας τοῦ μοχλοῦ συμπέρασμα, ὅπερ ἐξήγαγεν ὁ Ἀρχιμήδης εἰπὼν εἰς τὸν Ἱέρωνα τό «δος μοι πᾶ στῶ καὶ τὰν γᾶν κινήσω». Ἀπεκαλέσαμεν τοῦτο τολμηρόν, ὄχι διότι ἀντίκειται πρὸς τὴν θεωρητικὴν ἐπιστημονικὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ διότι εἶνι θεωρητικῶς μόνον ἀληθὲς, μὴ δυνάμενον καὶ πειραματικῶς νὰ ἐκτελεσθῇ ὅπερ δεικνύει τὴν ἄπειρον τοῦ νοὸς δύναμιν καὶ τὴν σμικρότητα τῶν μέσων, ἅτινα δύναται νὰ διαθέσῃ πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν συλλήψεών του, τὴν ὕλην δεσπόζουσαν ἑνὸς Προμηθέως καὶ χλευαστικῶς ἐπαναλαμβάνουσαν αὐτῷ «Ἀδύνατον! Ἀδύνατον».

Γ'.

Ὁ Ἀρχιμήδης ἐπίσης ἔθηκε τοὺς θεμελιώδεις νόμους τῆς Ὑδροστατικῆς, ἤτοι τοῦ μέρους ἐκείνου τῆς Ὑδροδυναμικῆς, ὅπερ πραγματεύεται τὴν ἰσορροπίαν τῶν ὑγρῶν. Τὸ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου σύγγραμά του δὲν περιεσώθη ἢ ἔκ τινος Ἀραβικῆς μεταφράσεως μετενεχθείσης εἰς τὴν Λατινικήν. Ἐν τῷ συγγράματι τούτῳ ὁ Ἀρχιμήδης τίθησιν ὡς βάσιν τῆς ἰσορροπίας τῶν ὑγρῶν τὸ νὰ πιέζηται ἕκαστον ὑγροῦ μόριον πανταχόθεν ἐξ ἴσου. Κατόπιν ἐξετάζει τὰς συνθήκας, αἵτινες πρέπει νὰ ὑφίστανται, ὥστε στερεὸν ὁμογενὲς σῶμα, ἐπιπλέον ἐπί τινος ὑγροῦ νὰ ἦνε ἐν ἰσορροπίᾳ. Τοιουτοτρόπως εὑρίσκει ὅτι διὰ νὰ γίνῃ τοῦτο, ἀνάγκη τὸ κέντρον τοῦ βάρους τοῦ σώματος καὶ τὸ κέντρον τοῦ βυθισμένου μέρους αὐτοῦ, νὰ κῆνται ἐπὶ τῆς αὐτῆς κατακορύφου γραμμῆς, συνάμα δὲ ὅτι τὸ βάρος τοῦ ἐπιπλέοντος σώματος ἰσοῦται πρὸς τὸ βάρος τοῦ ἐκτοπιζομένου ὑγροῦ. Ὅτι τὸ σῶμα τοῦτο, τὸ ἐπιπλέον, βυθίζεται ἐξ ὁλοκλήρου ὅταν τὸ εἰδικὸν του βάρος ἰσοῦται ἢ εἶνε μεγαλείτερον τοῦ βάρους τοῦ ὑγροῦ, ἐφαρμώσας τὴν θεωρίαν ταύτην ἐπὶ πειραμάτων ἐκτελεσθέντων διὰ τριγώνου, κώνου, κτλ.

Ἕπεται ἐκ τούτων ὅτι ἕκαστον σῶμα χάνει ἐντὸς τοῦ ὑγροῦ τόσον ἐκ τοῦ βάρους του, ὅσον εἶναι τὸ βάρος τοῦ ἐκποτιζομένου ὑγροῦ. Τῆς θεωρίας ταύτης ὁ Ἀρχιμήδης ἔκαμε χρῆσιν λύσας τὸ ὑπὸ τοῦ Ἱέρωνος προταθὲν αὐτῷ πρόβλημα κατὰ τὴν ἑξῆς περίστασιν. Ὁ βασιλεὺς οὗτος παρήγγειλεν εἰς χρυσοχόον του νὰ τῷ κατασκευάσῃ στέφανον ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ. Ὁ στέφανος εἶχε κατασκευασθῆ, ἀλλ' ὁ Ἱέρων ὑπώπτευσε μὴ ὁ στέφανος περιεῖχε καὶ ἄργυρον ἐκτὸς τοῦ χρυσοῦ. Κατέφυγεν ὅθεν εἰς τὸν σοφὸν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ συγγενῆ του Ἀρχιμήδην πρὸς ἀνίχνευσιν τῆς ἀληθείας. Τὸ ζήτημα θὰ ἦτο εὔκολον νὰ λυθῇ ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ὁ ὅρος τοῦ νὰ μείνῃ ἀκέραιος ὁ στέφανος. Τὸ πρόβλημα τοῦτο ἐπὶ πολὺ ἐβασάνισε τὸν δαιμόνιον τοῦ γεωμέτρου νοῦν, ὅστις τέλος ἔφθασεν εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος διὰ τῆς ἑξῆς μεθόδου. Ἔλαβε δύο ράβδους τὴν μὲν ἐκ καθαροῦ χρυσοῦ, τὴν δὲ ἐξ ἀργύρου, τοιαύτας ὥστε νὰ χάνωσιν ἐντὸς τοῦ ὕδατος ἀκριβῶς τόσον ἐκ τοῦ βάρους των ὅσον ἔχανε καὶ ὁ στέφανος. Κατόπιν ἐζύγισε τὸν στέφανον καὶ τὰς δύο μεταλλικὰς ράβδους ἐκτὸς τοῦ ὕδατος. ὁπότε παρετήρησεν ὅτι ὁ στέφανος ἐζύγιζεν ἐν τῷ ἀέρι ὀλιγώτερον τοῦ χρυσοῦ ἐλάσμτος καὶ περισσότερον τοῦ ἀργυροῦ. Συνεπέρανεν ὅθεν ὅτι στέφανος ἦτο ἐκ καθαροῦ χρυσοῦ ἀλλὰ περιεῖχε καὶ ἀργυρον. Κατόπιν ὑπελόγισε δι' ἁπλουστάτης ἀριθμητικῆς ἀναλογίας τὴν σχέσιν τοῦ χρυσοῦ πρὸς τὸν ἄργυρον ἐν τῷ στεφάνῳ καὶ ἑπομένως τὸν δόλον τοῦ χρυσοχόου. Λέγεται ὅτι ὁ Ἀρχιμήδης τοσοῦτον ἐνθουσιασμὸν ᾐσθάνθη, ἐπὶ τῇ ἀνακαλύψει του, ὥστε ἐξῆλθε τοῦ λουτροῦ, ὅπου τῷ ἐγενήθησαν αἱ ἰδέαι αὗται, καὶ περιέτρεχε γυμνὸς τὰς ὁδοὺς τῶν Συρακουσῶν κραυγάζων μεγαλοφώνως εὕρηκα! εὕρηκα!

Ὑπὸ Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου ἀποδίδεται εἰς τὸν Ἀρχιμήδην καὶ ἡ φέρουσα τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἕλιξ, μηχανὴ ὑδραυλικὴ, δι' ἧς ὑψοῦνται τὰ ὕδατα εἰς μικρὸν ὕψος. Ἐπειδὴ ὅμως ἄλλοι ἱστορικοὶ σύγχρονοι δὲν ἀναφέρουσι τὴν μηχανὴν ταύτην ὡς ἀνακάλυψιν τοῦ Ἀρχιμήδους, δὲν θὰ τὴν κατατάξωμεν μεταξὺ τῶν ἀνακαλύψεών του καθ' ὅσον καὶ πολλὰ ὀλίγον δύναται αὕτη νὰ βαρύνῃ εἰς τὴν ἐφευρετικὴν ἀξίαν τοῦ ἀνδρός.

Δ'.

Ἀλλ' ἡ τρανώτερον παντὸς ἄλλου καταδεικνύουσα τὸ μέγαλοφυὲς τοῦ ἀνδρὸς ἀνακάλυψις, εἶνε ἡ

τῶν κατόπτρων διὰ τῶν ὁποίων ὁ μέγας γεωμέτρης ἔκαυσε τὸν στόλον τῶν Ρωμαίων πολιορκούντων τὰς Συρακούσας. Περὶ τῆς πρσγματικότητος ἢ μὴ τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης πολλαὶ ἠγέρθησαν ἐπιστημονικαὶ ἔριδες, καθ' ὅσον τινὲς μὲν τῶν ἱστορικῶν (Διόδωρος ὁ Σικελιώτης, Δίων, Πάππος καὶ ἄλλοι)ἀναφέρουσι τὰ φλέγοντα τοῦ Ἀρχιμήδους κάτοπτρα, ἕτεροι δὲ (Πολύβιος, Τίτος Λίβιος) οὐδὲν περὶ τούτων ἀναφέρουσι. Ὁ Ζωναρᾶς ποιεῖται μνείαν τῶν κατόπτρων τοῦ Ἀρχιμήδους προσθέτων συνάμα ὅτι κατὰ τὸ παράδειγμα αὐτοῦ καὶ ὁ Πρόκλος μὲ κάτοπτρα ἐκ χαλκοῦ ἔκαυσε τὸν στόλον τὸν πολιορκοῦντα τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Ἀναστασίου κατὰ τὰ 514 μ. Χ. Ὁ δὲ Ἀνθέμιος, ὁ τῆς Ἁγίας Σοφίας ἀρχιτέκτων, ἔγραψε μελέτην ἐπὶ διαφόρων προβλημάτων τῆς Ὀπτικῆς καὶ ἰδίως τῶν κατόπτρων τοῦ Ἀρχιμήδους. Ἡ μελέτη αὕτη εἶχε λησμονηθῆ ὅτε τῷ 1777 ὁ Dupuy ἐξέδωκε τὴν μετάφρασίν της.

Αἰτία τῶν ἐπιστημονικῶν ἐρίδων, ἅστινας ἐγέννησεν ἡ παραδοχὴ ἢ μὴ τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης, ἦτον ἡ ἄγνοια τοῦ σχήματος καὶ τῆς κατασκευῆς τῶν κατόπτρων ἅτινα ὁ Ἀρχιμήδης μετεχειρίσθη Ὁ Descartes ἐπολέμησε τὴν παραδοχὴν τῶν κατόπτρων τούτων, ἀποκαλέσας αὐτὰ ἐν τῇ «Διοπτρικῇ» του φανταστικὰ καὶ ἀδύνατα.

Ὁ λόγος ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηριζόμενος ὁ μέγας οὗτος φιλόσοφος τουτέστιν, ὅτι «τὸ ποσὸν τῆς ἐν τῇ ἑστίᾳ κατόπρου συναθροιζομένης θερμότητος εἶναι τὸ αὐτὸ δι' οἱονδήποτε μέγεθος τοῦ κατόπρου» εἶνε ἐσφαλμένος, καθόσον ἐδείχθη διὰ πειραμάτων τὸ ἐναντίον. Τὸ ἐπιστημονικὸν τοῦτο λάθος τοῦ Καρτεσίου εἶνε λάθος νοὸς ὅστις ἦτο μόνον θεωρητικός. Ἐὰν ἐξετέλῃ πείραμα, βεβαίως ἤθελεν ἀπφύγει τὸ λάθος τοῦτο.

Δὲν εἶχεν ἔτι λυθῆ ὁριστικῶς τὸ ζήτημα τῶν κατόπτρων διὰ τῆς ἐκδόσεως τῆς μελέτης τοῦ Ἀνθεμίου, ὅτε ὁ Kircher, Ἰησουΐτης ἀκμάσας κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 17ου αἰῶνος, παρατηρεῖ ἐν τῷ συγγράματί του, ἐκδοθέντι 9 ἔτη μετὰ τὴν «Διοπτρικὴν» τοῦ Καρτεσίου, 1ον ὅσῳ μεγαλείτερον εἶνε κάτοπτρόν τι ἐπίπεδον, τόσῳ περισσότερον φῶς καὶ θερμότητα ἀντανακλᾷ εἰς ἐπίπεδον κείμενον ἀπέναντι αὐτοῦ. 2ον Διαθέσας 5 ἐπίπεδα κάτοπτρα τοιουτοτρόπως ὥστε νὰ φέρωσι τὴν ἀντανακλωμένην εἰκόνα εἰς ἓν σημεῖον ἀπέχον 100 πόδας, παρετήρησεν ὅτι πολλαπλασιάζωντις τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐπιπέδων κατόπτριων, δύναται νὰ παράγῃ θερμότατα πολλῷ ἐντονωτέραν ἐκείνης, ἥτις παράγεται ἐν τῇ ἑστίᾳ κοίλου κατόπτρου.

Τῷ 1747 ὁ Buffon ἐξετέλεσε πείραμα, ὅπερ ἔτι μᾶλλον προσήγγισεν εἰς τὰ Ἀρχιμήδεια κάτοπτρα. Κατεσκεύασεν κάτοπτρον ἀντανακλαστικὸν ἀποτελούμενον ἐξ 168 τεμαχίων χωριστῶν, μήκους 8 δακτύλων καὶ πλάτους 6, ἐχόντων μεταξὺ διάστημα κενὸν περὶ τὰς 4 γραμμάς. Τὰ τεμάχια ταῦτα ἐκινοῦντο κατὰ βούλησιν διὰ στροφέως ἀνεξαρτήτως τὸ ἓν τοῦ ἑτέρου. Διὰ τῆς μηχανῆς ταύτης ὁ Μπουφφὼν ἠδύνατο νὰ ρίψῃ διὰ μιᾶς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σημείου 198 εἰκόνας καὶ ἑπομένως νὰ καίῃ εὐφλέκτους ὕλας εἰς οἱασδήποτε ἀποστάσεις. Τοιουτοτρόπως δι' ἡλιακῆς θερμότητος μετρίως θερμοῦ Ἀπριλίου καὶ εἰς ἀπόστασιν 150 ποδῶν ἀπὸ τῆς μηχανῆς, ἤναψε ξύλα· εἰς ἀπόστασιν δὲ 140 ποδῶν ἔτηξε μόλυβδον. Τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα εἶνε πολὺ ἐντονώτερα τῆς διὰ κατόπτρων κατασκευῆς τοῦ ξυλίνου στόλου τῶν Ρωμαίων, ὅστις μάλιστα θὰ ἦτο πλησιέστερον τῶν 150 ποδῶν ἀπὸ τοῦ τείχους τῶν Συρακουσῶν ὅπως ἐνεργήσωσι κατ' αὐτοῦ αἱ πολιορκητικαὶ μηχαναί του.

Ἐκεῖνο δὲ ὅπερ τελευταῖον ἐπεσφράγισε καὶ ἀπέδειξεν ἐπιστημονικῶς ἀληθὲς τὸ τεχνούργημα τοῦ Ἕλληνος γεωμέτρου εἶναι, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἶπον, ἡ ὑπὸ τοῦ Dupuy κατὰ τὸ 1777 ἔκδοσις τῆς μεταφράσεως τῆς μελέτης τοῦ Ἀνθεμίου. Ἐν τῇ μελέτῃ ταύτῃ ὁ Ἀνθέμιος, ἀφοῦ παρατηρεῖ ὅτι ὁ Ἀρχιμήδης δὲν μετεχειρίσθη κοῖλον κάτοπτρον διότι 1ον τοιοῦτον κάτοπτρον ἔπρεπε νὰ ἔχῃ πελωρίας διαστάσεις διὰ νὰ φέρῃ τοιοῦτον ἀποτέλεσμα καὶ 2ον διότι τὸ εἶδος τοῦτο τῶν κατόπτρων πρέπει νὰ ἔχῃ τὸ πρὸς ἀνάφλεξιν ἀντικείμενον μεταξὺ τοῦ Ἡλίου καὶ τοῦ κατόπτρου, θέσις ἥτις ἦτο φυσικῶς ἀδύνατος διὰ τὰ πλοῖα τῶν Ρωμαίων, καταλήγει τέλος εἰς τὴν

περιγραφὴν τοῦ μηχανισμοῦ τῶν κατόπτρων τοῦ Ἀρχιμήδους σχεδὸν ὅπως αὕτη ἐδείχθη καὶ ἐξετελέσθη ὑπὸ τοῦ Ρίρσερ καὶ τοῦ Μπουφφών.

Τοιοῦτος ἦν ἐν συνόψει ὁ μέγας τῆς ἀρχαιότητος γεωμέτρης. Ἦτον ἐκ τῶν σπανίων ἐκείνων νόων ὁποίους ὀλιγίστους μόνον ἔχει νὰ δείξῃ ἡ ἀνθρωπότης καθ' ὅλον τὸν βίον της. Τοιοῦτος ἀνὴρ ἀδύνατον νὰ μὴ ἔχῃ καὶ τὴν συναίσθησιν τῆς ἀξίας του, διότι ἡ μικρὰ ἱκανότης δύναται ἴσως νὰ μείνῃ κεκρυμμένη εἰς τὸν κατέχοντα αὐτὴν (συνήθως συμβαίνει τὸ ἐναντίον· οἱ πτωχότεροι τὸ πνεῦμα εἶνε οἱ καὶ μᾶλλον δοκησίσοφοι) ἀλλ' ὅταν ἡ εὐφυία ἀποβῇ μεγαλοφυΐα τότε πλέον δὲν δύναται νὰ περικλεισθῇ ἐν τῷ στενῷ κύκλῳ τοῦ ἐγώ. Τότε ἐκδηλοῦται καὶ ὁ κόσμος ἀποκαλεῖ τὴν ἐκδήλωσιν ταύτην τοῦ πνεύματος φιλοδοξίαν, ἐγωϊσμόν. Καθόλου παράδοξον λοιπὸν ἂν καὶ ὁ Ἀρχιμήδης ἐθεωρήθη ὡς φιλόδοξος καὶ ἐγωϊστής, ὡς ἐξάγουσι τινὲς τοῦτο ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς, ἣν παρήγγειλε νὰ λαξεύσωσιν ἐπὶ τοῦ τύμβου του πρὸς ἐνθύμημα αἰώνιον τῆς λαμπροτέρας ἀνακαλύψεώς του. Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἀπετελεῖτο ἐκ σφαίρας ἐγγεγραμμένης ἐν κυλίνδρῳ. Ἡ εὐχή του ἐξεπληρώθη, ἀλλ' ὁ τάφος του ἔμεινε παρημελημένος καὶ ἄγνωστος εἰς τοὺς συμπατριώτας του Σικελοὺς, μέχρις οὗ, διακόσια περίπου ἔτη μετὰ τὸν ἀληθῶς Ἀρχιμήδιον θάνατον τοῦ ἀνδρὸς, ὁ Κικέρων ἐξήγαγε διὰ δευτέραν φορὰν τὸν Ἀρχιμήδην εἰς τὸ φῶς. Ζητήσας παρὰ τῶν Σικελῶν πληροφορίας περὶ τοῦ τάφου του καὶ μηδὲν δυνηθεὶς παρ' αὐτῶν νὰ μάθῃ, ἠρεύνησε καὶ διὰ μόνης τῆς ἱστορικῆς γνώσεως τοῦ ἐμβλήματος τοῦ τάφου του ἀνεῦρεν αὐτὸν ἔν τινι παρὰ τὰς Συρακούσας κοιλάδι.

Τοιουτοτρόπως δυστυχῶς ἐκτιμᾶται ὑπὸ τῆς συγχρόνου ἀνθρωπότητος ἡ μεγαλοφυΐα. Ἡ ἀνθρωπότης ὑπῆρξε πάντοτε μητρυιὰ πρὸς αὐτήν. Ἐλησμονήθη ὁ Ἀρχιμήδης, ἐφυλακίσθη ὁ Γαλιλαῖος, ἔπιε τὸ κώνειον ὁ Σωκράτης, ὁ Χριστὸς ἐσταυρώθη! . . . .

Ὁ μεγαλοφυὴς δὲν ζῇ διὰ τὸ παρὸν, ἀλλὰ διὰ τὸ μέλλον δι' ὅπερ καὶ ἐργάζεται.

ΗΛΙΑΣ ΒΑΛΣΑΜΑΚΗΣ.

Ἐκ τοῦ ἐσχάτως ἐν ἰδιαιτέρῳ Φυλλαδίῳ ἐκδοθέντος Βιογραφικοῦ Σχεδιάσματος τοῦ ἐν Παρισίοις Φιλογενεστάτου ὁμογενοῦς ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΕΦΕΝΔΗ ΖΩΓΡΑΦΟΥ ἀποσπῶμεν καὶ καταχωροῦμεν σήμερον ἐν τῷ «Γραφικῷ Κόσμῳ» τὸ ἑπόμενον κεφάλαιον ἀναφερόμενον εἰς τὰς ἐκτάκτους καὶ μεγάλας δωρεὰς ἃς ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης προσήνεγκε κατὰ τὴν τελευταίαν Δεκαετίαν ὑπὲρ διαφόρων κοινοφελῶν σκοπῶν:

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ.

ΦΙΛΟΓΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΩΤΙΣΜΟΣ ΑΥΤΟΥ. — ΑΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΙ ΤΟΥ.

Διὰ τῆς ἀτομικῆς αὐτοῦ ἱκανότητος, ἐκτάκτου αὐτοῦ νοημοσύνης καὶ τῆς θαυμασίου αὐτοῦ δραστηριότητος μεγάλην ὁ ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ σχηματίσας χρηματικὴν περιουσίαν δὲν ἔπαυσε χρησιμοποιῶν αὐτὴν ὑπὲρ τῆς διανοητικῆς τοῦ Γένους αὐτοῦ ἀναπτύξεως καὶ πραγματοποιήσεως τῶν μεγάλων αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς Πατρίδος του σχεδίων.

Δυσχερὲς καὶ σχεδὸν ἀδύνατον ἀποβαίνει τὸ νὰ θελήσωμεν νὰ ἀπαριθμήσωμεν ἐνταῦθα ἁπάσας τὰς χρηματικὰς δωρεὰς ἃς ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ φιλογενείᾳ ὑπὲρ φιλογενῶν σκοπῶν ὁ Χρηστάκης Ζωγράφος κατὰ διαφόρους ἐχορήγησεν ἐποχάς. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ὁ Χρηστάκης ἐφένδης εἶναι πράγματι ἀνεξάντλητος. Εἰς πολλὰς χιλιάδας λιρῶν ἀνέρχεται τὸ ποσὸν ὅπερ ὑπὲρ τοῦ Γένους καὶ τῆς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ Πατρίδος διέθεσεν. Αἱ φιλογενεῖς αὗται δωρεαί του εἰσὶ πράγματι ἀπειράριθμοι, Ἡ δὲ ἀκριβὴς αὐτῶν κατάταξις καὶ λεπτομερὴς ἀπαρίθμησις δύναται νὰ πληρώσῃ ἑκατοντάδας τοιούτων σελίδων. Διὸ θὰ περιορισθῶμεν νὰ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα τὰς

σπουδαιοτέρας καὶ ἐκείνας ἃς ἐν τῇ μνήμῃ μας ἠδυνήθημεν νὰ διασώσωμεν.

*
* *

Διακαιόμενος ὑπὸ φιλογενοῦς ὁ Χρηστάκης Ζωγράφος πρὸς τὰ γράμματα ἔρωτος ἠθέλησεν ἐν πρώτοις ὅπως καταστήσῃ κοινωνὸν τῶν εὐεργετημάτων τῆς Παιδείας τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ Πατρίδα, τὸ γενέθλιον αὐτοῦ χωρίον, τὸ προσφιλές του ΚΕΣΤΟΡΑΤΟΡΙΟΝ. Ἠθέλησεν ὅπως τὸ χωρίον τοῦτο προικοδοτήσῃ διὰ σπουδαίων ἐκπαιδευτικῶν καθιδρυμάτων καὶ καταστήσῃ αὐτὸ φωτοβόλον ἑστίαν ἐξ ἧς νὰ ἀναπέμπωνται αἱ εὐεργετικαὶ τῆς Παιδείας ἀκτῖνες εἰς πάντα τὰ τμήματα ταῦτα τῆς Ἠπείρου.

Πρὸς πραγματοποίησιν τῆς εὐγενοῦς ταύτης ἰδέας οὐδεμιᾶς ἐφείσθη θυσίας· συνεκέντρωσε πραγματι πρὸς τοῦτο ἁπάσας αὐτοῦ τὰς ἐνεργείας καὶ κατώρθωσε πράγματι νὰ καταστήσῃ τὸ Κεστοράτιον τὸ μετὰ τὰ Ἰωάννινα σπουδαιότερον τῆς Ἠπείρου ἐκπαιδευτικὸν κέντρον.

Ἐκτὸς πλείστων ἄλλων εὐεργετημάτων ἅτινα εἰς τὸ Κεστοράτιον ὁ φιλογενὴς οὗτος ἀνὴρ παρέσχε, συνέστησεν ἐν αὐτῷ Ἑλληνικὴν σχολὴν καὶ Παρθεναγωγεῖον φερόντων τὸ ὄνομα «Ζωγράφεια Ἐκπαιδευτήρια» διὰ τὴν ἀνεγερσιν τῶν οἰκοδομῶν τῶν ὁποίων ὡς καὶ ἄλλας τινὰς τοῦ χωρίου σπουδαίας ἀνάγκας ἐδαπάνησε Δεκαπεντακισχιλίας σχεδὸν λίρας. Ἔσχε δὲ τὴν εὐγενῆ φροντίδα ὅπως εἰς τὰ ἐκπαιδευτήρια ταῦτα εἰσαγάγῃ ἐντελῆ διοργανισμὸν καὶ καταστήσῃ ταῦτα ἀντάξια τῆς ἀκραιφνοῦς αὐτοῦ φιλομουσίας, τοῦ ἐνθέρμου καὶ ζωηροῦ αὐτοῦ πατριωτισμοῦ.

Ἐν τοῖς «Ζωγραφείοις Ἐκπαιδευτηρίοις» ὁ μεγάτιμος αὐτῶν ἱδρυτὴς διατηρεῖ ἐν αὐτοῖς 60 μαθητὰς, ἐξ ὧν 30 ἄρρενα καὶ 30 θήλεα, εἰς οὓς παρέχει ἅπαντα τὰ πρὸς διανοητικὴν αὐτῶν καὶ σωματικὴν ἀνάπτυξιν ἀπαιτούμενα μέσα.

Ἐν τοῖς ἐκπαιδευτηρίοις τούτοις, πρὸς συντήρησιν τῶν ὁποίων ὁ μεγάθυμος οὗτος τῆς Παιδείας προστάτης δαπανᾷ ἐτησίως τὸ ποσὸν 1500 περίπου λιρῶν, ἐκπαιδεύονται πάντες οἱ νέοι τοῦ τμήματος τῆς Ἠπείρου, οἵτινες ἂν ἡ ἀνεξάντλητος τοῦ Χρηστάκη Ζωγράφου φιλογένεια δὲν καθίδρυε τὰ ἐκπαιδευτήρια ταῦτα θὰ ἔμενον ἐστερημένοι πάσης διανοητικῆς μορφώσεως καὶ διαπλάσεως. Οὐδόλως δὲ διστάζομεν νὰ εἴπωμεν ὅτι τὰ «Ζωγράφεια Ἐκπαιδευτήρια» τῆς αὐτῆς ὁποίας καὶ τὰ ἐν Ἰωαννίνοις ἐκπαιδευτήρια καθ' ἅπασαν τὴν Ἤπειρον ὠφελείας εἰσὶ πάροχα.

Διὰ τῶν πολυτίμων τούτων εὐεργετημάτων ἅτινα εἰς τὴν γενέθλιον αὐτοῦ πατρίδα παρέσχεν ἀπεθανάτισε πράγματι διὰ τὴν Ἤπειρον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὅπερ ὁσοιδήποτε καὶ ἂν παρέλθωσιν ἐνιαυτοὶ θὰ ἀπαγγέλεται πάντοτε ὑπὸ τῶν ἁπανταχοῦ τῆς Ἠπείρου Ἑλλήνων μετ' ἐνδείξεως ζωηροῦ σεβασμοῦ καὶ ἀοιδίου εὐγνωμοσύνης.

* *
*

Πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως τὸ γενέθλιον αὐτοῦ χωρίον καὶ ἅπασαν ἐν γένει τὴν Ἤπειρον ὁ ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ εὐεργετήσας, ἔστρεψεν εἶτα τὸ ὄμμα αὐτοῦ πρὸς τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν τῶν λοιπῶν ἐν Τουρκίᾳ ὁμοεθνῶν του καὶ εἰς τὴν ἐπιδίωξιν αὐτῆς παρεδόθη μετὰ προφανοῦς καὶ ὄντως ἐκτάκτου ζήλου δυναμένου νὰ προκαλέσῃ εἰλικρινῆ παρὰ πάντων θαυμασμόν.

Ὡς ὄργανον τῆς ἐκπληρώσεως τῶν φιλογενεστάτων τούτων σκοπῶν αὐτοῦ ὁ μεγάτιμος ὁμογενὴς κατέστησε τὸ ἀνώτατον ἐκεῖνο τῆς ἡμετέρας πρωτευούσης σωματεῖον ὅπερ τοσαύτην ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτοῦ εἰς τὸ ἔργον τῆς πνευματικῆς τοῦ ἐν Τουρκίᾳ Ἑλληνισμοῦ χειραφετήσεως παρέσχεν ὤθησιν, τὸν Ἑλληνικὸν Φιλολογικὸν Σύλλογον.

Ἂν αἱ ἐνέργειαι τοῦ ἀνωτάτου τούτου Σωματείου ὑπὸ τοσαύτης μεγάλης ἐστέφθησαν ἐπιτυχίας, ἂν ὁ Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος οὕτωσὶ ἀξιοπρεπῶς ἐξεπλήρωσε πάντοτε τὴν ἐν Τουρκίᾳ μεγάλην καὶ ὑψηλὴν αὐτοῦ ἀποστολὴν, ἂν διὰ τῶν πολυτίμων τοῦ Συλλόγου τούτου ἐνεργειῶν διεσκεδάσθη ἡ παχυλὴ ἐκείνη τοῦ σκότους καὶ τῆς ἀμαθείας ἀχλὺς ἡ πλείστας ἀποκέντρους ἐπαρχίας ἐπικαλύπτουσα, τὸ θαυμάσιον τοῦτο ἀποτέλεσμα ὀφείλεται ἀναντιρρήτως εἰς τὸν μεγάτιμον ἐκεῖνον τοῦ Συλλόγου τούτου προστάτην ὅστις μετὰ τῆς ἐκτάκτου ἐκείνης ἐ-

λευθεριότητος ἥτις ἐστὶ πάντοτε τὸ ἰδιάζον αὐτοῦ χαρακτηριστικὸν ἔσπευσε νὰ θέσῃ εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἀνωτάτου τούτου ἐκπαιδευτικοῦ τῆς τῆς Τουρκίας κέντρου τὰ ὑλικὰ ἐκεῖνα μέσα δι' ὧν οἱ κατὰ καιρὸν πρόεδροι αὐτοῦ ἠδυνήθησαν νὰ ἐπιδιώξωσι τὸ ἀναμορφωτικὸν τοῦ Συλλόγου ἔργον, —εἰς τὸν Χρηστάκην ἐφένδην Ζωγράφον.

Ἐν τῇ εὐρείᾳ αὐτοῦ νοημοσύνῃ πλέον παντὸς ἄλλου ὁ μεγαλόνους οὗτος πατριώτης τὸν ὑψηλὸν τοῦ Συλλόγου τούτου σκοπὸν κατανοήσας ἐπροθυμοποιήθη ὅπως συντελέσῃ διὰ τῆς ὑλικῆς αὐτοῦ ἀρωγῆς εἰς τὴν ἐντελεστέραν καὶ ὅσον ἔνεστιν εὐρυτέραν τοῦ σκοποῦ τούτου ἐκπλήρωσιν. Διὸ μετὰ τῆς ἐλευθεριότητος ἐκείνης, ἧς δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι μόνος οὗτος ἐκ πάντων τῶν ἐν Τουρκίᾳ ὁμογενῶν κατέχει τὸ μονοπωλεῖον, πολλὰς χιλιάδας οὐχὶ γροσίων ἀλλὰ λιρῶν εἰς τὸν Σύλλογον τοῦτον ἐχορήγησεν.

* *
*

Ἐν πρώτοις ἡ Α. Ἐξοχότης ἐπιθυμῶν ὅπως εἰς τὴν ἐκπαιδευτικὴν τῶν ἐπαρχιῶν ἀνάπτυξιν δοθῇ πᾶσα δυνατὴ ὤθησις ὡρίσατο ἐτησίως τὸ ποσὸν 200 λιρῶν ὅπως ἡ ἐκπαιδευτικὴ τοῦ Συλλόγου ἐπιτροπὴ χρησιμοποιῇ αὐτὸ ὑπὲρ τῶν Ἀπόρων ἐπαρχιακῶν Σχολείων.

* *
*

Τὴν σύστασιν τῶν διαγωνισμάτων λίαν συντελεστικὴν πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ἡμετέρας γλώσσης ὁ Χρηστάκης Ἐφένδης κρίνων, συνέστησε διὰ τοῦ Συλλόγον τρία τοιαῦτα, διαθέσας τὰ ἑπόμενα χρηματικὰ ποσά:

1) Ἐτησίως Λίρ. ὀθωμ. 75 Πρὸς σύστασιν διαγωνίσματος ἔχοντος ὡς βάσιν τὴν τῆς Ἠπείρου ἱστορίαν.

2) Ἐτησίως Λίρ. ὀθωμ. 100 Πρὸς συλλογ γλωσσικῆς ὕλης· ἤτοι τῶν Ζώντων μνημείων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.

3) Ἐτησίως Λίρ. ὀθωμ. 450 Πρὸς ἔκδοσιν τῶν Ἑλλήνων Συγγραφέων, ἢ τὸν σχηματισμὸν Ζωγραφείου Βιβλιοθήκης.

Τὸ τελευταῖον σημαντικὸν τῶν 450 λιρῶν ποσὸν ὁ Χρηστάκης Ἐφένδης χορηγεῖ τακτικῶς κατ' ἔτος ἀπὸ τοῦ 1873 τῷ Συλλόγῳ, θέλει δὲ χορηγεῖ αὐτὸ ἐπὶ ἑπτὰ ἔτι ἔτη, καθότι ὁ γενναῖος ἀγωνοθέτης εἰς 14 ἔτη εἶχεν ὡρίσει τὴν διάρκειαν αὐτοῦ. Τὸ ποσὸν τοῦτο ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ διαγωνίσματος παρακατατίθεται κατ' ἔτος παρὰ τῇ Γενικῇ Ὀθωμανικῇ Ἑταιρίᾳ ὅπως, ἐπαυξανομένου διὰ τῶν τόκων καὶ ἐπιτοκίων αὐτοῦ, ὅπως χρησιμοποιηθῇ μίαν ἡμέραν ὑπὲρ τοῦ μεγάλου σκοποῦ δι ἃ προώρισεν αὐτὸ ἡ μεγάλη τοῦ χορηγοῦντος αὐτὸ φιλογένεια.

* *
*

Ἐν τῷ ζωηρῷ αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς διανοητικῆς διαμορφώσεως νέων ὁμογενῶν ζήλῳ ὁ Χρηστάκης Ζωγράφος ἀνέθηκε κατὰ τὴν σύστασιν τοῦ ἐν Πέρᾳ Ἑλληνικοῦ Ἐκπαιδευτηρίου εἰς τὸν Φιλολογικὸν Σύλλογον τὴν φροντίδα ὅπως εἰσαγάγῃ ἐν αὐτῷ δαπάναις αὐτοῦ ὑποτρόφους ἓξ μαθητὰς (*), ἀναλαβὼν νὰ χορηγῇ ἐτησίως τῇ διευθύνσει τοῦ Λυκείου τὸ ποσὸν 240 λιρῶν διὰ τὰς δαπάνας τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ διατηρήσεως τῶν ὑποτρόφων τούτων.

* *
*

Εἰς τὴν ὑπὲρ τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου εὐγενῆ τοῦ φιλογενοῦς τούτου ἀνδρὸς μέριμναν ὀφείλουσι τὴν ὕπαρξιν αὐτῶν καὶ τὰ τοῦ 1871 καὶ 1874 Περιοδικὰ τὰ ἐμπεριέχοντα τὰ κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα πρακτικὰ τοῦ ἀνωτάτου τούτου ἐκπαιδευτικοῦ τῆς Ἀνατολῆς κέντρου. Πρὸς ἔκδοσιν τοῦ πρώτου τούτων ὁ Χρηστάκη Ἐφένδης ἐχορήγησε τῷ Συλλόγῳ τὸ ποσον 100 λιρῶν, καὶ ἑτέρας 150 πρὸς ἔκδοσιν τοῦ δευτέρου.

* *
*

Ἐν τῇ ἐξαιρετικῇ αὐτοῦ νοημοσύνῃ ὁ Χρηστάκης Ζωγράφος κατανοῶν ὁπόσον τὰ περιοδικὰ Συγγράμματα συντελοῦσιν εἰς τὸν πλουτισμὸν τοῦ Ἀναγνωστηρίου τοῦ Συλλόγου

(*) Οἱ ἓξ οὗτοι ὑπότροφοι ἔδει νὰ ἦσαν: 2 ἐξ Ἠπείρου, 1 ἐκ Θεσσαλίας, 1 ἐκ Μακεδονίας, 1 ἐκ Θράκης καὶ 1 ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας.

ἐχορήγησε τὸ ποσὸν 500 φράγκων ὅπως προμηθευθῇ ὁ Σύλλογος τὰ ἐκλεκτότερα ἐκ τῶν Περιοδικῶν τούτων καὶ ἱκανοποιήσῃ οὕτω καὶ τὴν ἐπιθυμίαν πλείστων φιλαναγνωστῶν μελῶν αὐτοῦ.

* *
*

Ἐπὶ τέλους ἐν ταῖς ὑπὲρ τοῦ Συλλόγου τοῦ Χρηστάκη Ζωγράφου χρηματικαῖς δωρεαῖς ἔχομεν νὰ ἀναγράψωμεν καὶ τὴν μεγάλην ἐκείνην ἐκ Δισχιλίων λιρῶν αὐθόρμητον αὐτοῦ πρὸς τὸν Σόλλογον δωρεὰν πρὸς συμπλήρωσιν τῆς μεγαλοπρεποῦς ἐκείνης τοῦ Συλλόγου οἰκοδομῆς. Τὴν ἔκτακτον ταύτην δωραιὰν ὁ μεγάθυμος οὗτος ἀνὴρ ἀνήγγειλε τῷ Συλλόγῳ διὰ τῆς ἑπομένης πρὸς τὸν τότε Πρόεδρον αὐτοῦ ἐπιστολῆς, ἣν παραθέτομεν ἐνταῦθα, καθότι θεωροῦμεν ταύτην ὡς ἐξεικονίζουσαν πιστῶς τὰ εὐγενῆ τοῦ ἐξόχου τούτου ἀνδρὸς αἰσθήματα καὶ τὰς μεγάλας ὑπὲρ τοῦ Γένους αὐτοῦ προθέσεις. Περὶ τούτου δὲ ἀφίνομεν τὸν ἀναγνώστην νὰ κρίνῃ καθότι ἰδοὺ αὕτη:

« Φίλε Κύριε Ἠρ. Βασιάδη,

« Ἐπιθυμῶν σφόδρα νὰ συντελέσω εἰς τὴν » παγίωσιν καὶ τελείαν τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλό- » γου ἀποκατάστασιν, προσφέρω δισχιλίας (ἀρ. » 2000) ὀθωμανικὰς λίρας ὅπως ἡ οἰκοδομὴ αὐ- » τοῦ ἀποπερατωθῇ ἄνευ ἀναβολῆς. Πέποιθα δὲ ὅτι ἀπαλαττόμενος οὕτως ὁ Σύλλογος τῶν φρον- » τίδων τῆς ὑλικῆς οἰκοδομῆς, θέλει συγκεντρώ- » σει πάσας αὐτοῦ τὰς δυνάμεις καὶ ἐνεργείας εἰς » τὸ διανοητικὸν καὶ ἠθικὸν αὐτοῦ ἐποικοδόμημα, » ὅπως ἀπ' αὐτοῦ ὡς ἀπὸ φαεινῆς ἑστίας ἐκπέμ- » πηται ἀεὶ διαλάμπον τὸ φῶς τῆς παιδείας καὶ » τῆς ἐπιστήμης.

» Τῇ 20 Μαΐου 1873.

» ΧΡ. ΖΩΓΡΑΦΟΣ ».

* *
*

Καίτοι μακρὰν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁ Χρηστάκης Ζωγράφος δὲν ἐλησμόνησεν ὅμως τὸ προσφιλὲς αὐτοῦ ἀνώτατον τοῦτο σωματεῖον, πλὴν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀπέστειλεν εἰς τὸν Σύλλογον λαμπρὰν καὶ καλλιτεχνικωτάτην ἐλαιογραφημένην εἰκόνα ἔχουσαν ὡς ὑπόθεσιν τὴν « Ἀποθέωσιν τοῦ Ὁμήρου « καὶ ἀξίας 15,000 φράγκων (700 εἰκοσαφράγκων). Ἡ θαυμασίας τέχνης αὕτη εἰκὼν στολίζει σήμερον τὴν μεγαλοπρεπῆ τοῦ Συλλόγου αἴθουσαν διατρανοῦσα τὴν ζωηρὰν τοῦ μεγατίμου τούτου ὁμογενοῦς πρὸς τὸν Σύλλογον ἀγάπην.

* *
*

Ἐκτὸς τῶν σπουδαίων τούτων χρηματικῶν ποσῶν ἅτινα ὁ ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ διὰ τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου ὑπὲρ φιλογενῶν ὡρίσατο σκοπῶν, πολὺ σημαντικώτερα τούτων χρηματικὰ ποσὰ ἐν τῇ ἀνεξαντλήτῳ αὐτοῦ ἐλευθεριότητι ὑπὲρ ἑτέρων μεγάλων ἐπίσης σκοπῶν ὁ μεγάθυμος οὗτος ὁμογενὴς διέθεσεν.

Οὕτως εἰς τὸν ἐν Παρισίοις πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν σπουδῶν Σύλλογον ἐχορήγησε τὸ ποσὸν 25000 φράγκων (1250 εἰκοσαφράγκων) ὅπως χρησιμοποιήσῃ αὐτὸ ὁ Σύλλογος πρὸς σύστασιν διαγωνίσματος ὑπὲρ ἀναπτύξεως τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.

* *
*

Χιλίας Λίρας ἐχορήγησεν εἰς τὸ ἐν Μονάχῳ Πανεπιστήμιον, ἐνδίδων μετὰ πολλῆς τῆς προθυμίας εἰς τὴν περὶ τούτου αἴτησιν βαυαροῦ τινος καθηγητοῦ ὀνόματι Κρίσστμαν ἐπισκεφθέντος πρό τινων ἐτῶν τὴν πόλιν μας.

* *
*

Λαβὼν ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ ὁ φιλογενὴς ὁμογενὴς τὸ κατὰ πόσον θὰ συνετέλει εἰς τὴν διανοητικὴν τῆς θηλείας τοῦ Βοσπόρου νεολαίας ἡ ἐν τῷ κέντρῳ αὐτοῦ, τῷ Νεοχωρίῳ, σύστασις ἀξιοπρεποῦς Παρθεναγωγείου. ἀνήγειρε μεγαλοπρεπὲς ἐν τῷ προαστείῳ τούτῳ οἰκοδόμημα, ὅπερ προώρισε διὰ τὸ Παρθεναγωγεῖον τῆς κοινότητος ταύτης. Διὰ τὴν οἰκοδομὴν ταύτην ὁ γενναῖος οὗτος ὁμογενὴς ἐδαπάνισε τὸ ποσὸν 1500 περίπου λιρῶν ὀθωμανικῶν.

* *
*

Ἐπιδαψιλεύων ἀπανταχοῦ διὰ γενναίων χρηματικῶν συνδρομῶν τὰ τῆς Παιδείας εὐεργετήματα ὁ Χρηστάκης Ζωγράφος δὲν ἠθέλησε νὰ μένῃ ἐστερημένη τῶν εὐεργετημάτων τούτων καὶ ἡ μικρὰ τοῦ Κιουτσούκ-κιοϊ κοινό-

της, τοῦ χωρίου ἐκείνου πρὸς ὃ ἰδιαιτέραν πάντοτε ὁ Χρηστάκης Ἐφένδης ἐπεδείξατο συμπάθειαν. Ἀλλ' ἐφρόντησεν ὅπως συστήσῃ καὶ διατηρῇ καὶ ἐν αὐτῷ σχολὰς ἰδίαις αὐτοῦ δαπάναις.

* *
*

Ἐν τῇ ἐξόχῳ ταύτῃ ὑπὲρ τοῦ Γένους αὐτοῦ ὁ ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ μερίμνῃ δὲν ἐλησμόνησε καὶ τὴν μεγάλην ἐκείνην ἐν Χάλκῃ Θεολογικὴν Σχολὴν ἥτις οὕτωσὶ σπουδαῖον καὶ ὑψηλὸν ἔχει νὰ ἐκπληρώσῃ σκοπόν. Ἀλλὰ διέθεσε τὸ σημαντικὸν ποσὸν 1200 λιρῶν ὅπως ὁ τόκος αὐτοῦ χορηγῆται κατ' ἔτος τῇ Σχολῇ. Ἡ μεγάλη αὕτη τοῦ εὐσεβοῦς ὁμογενοῦς δωρεὰ διεκανονίσθη καὶ διὰ Πατριαρχικοῦ Συγγελίου ἐπὶ τούτῳ ἐκδοθέντος.

* *
*

Ὑπάρχουσι πλεῖσται ἄλλαι τοῦ παροιμιώδους πράγματι ἐλευθεριότητος τούτου ὁμογενοῦς δωρεαὶ ἃς δὲν σώζωμεν ἐν τῇ μνήμῃ μας.

Ἐσχάτως ἔτι ἡ Α. Ἐξωχότης πληροφορηθεῖσα ὅτι ἡ φιλόμουσος Ἀδελφότης « Παλλὰς » ἔχει κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἔλλειμμα ἐν ταῖς πρὸς διατήρησιν τοῦ ὁμονύμου Παρθεναγωγείου δαπάναις αὐτῆς, ἔσπευσε νὰ ἀποστείλῃ τὸ πρὸς κάλυψιν τοῦ ἐλλείματος τούτου ἀναγκαῖον τῶν 250 λιρῶν ποσὸν, καταδείξασα ὅτι ἂν καὶ μακρὰν τῆς Κωνσταντινουπόλεως σωματικῶς διαμένουσα, ἡ διάνοια ὅμως αὐτῆς οὐδέποτε ἐπαύσατο παρακολουθοῦσα τὰς εὐγενεῖς προσπαθείας ἃς ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς αὐτῶν ἀναπτύξεως καταβάλλουσιν οἱ ἐν Τουρκίᾳ ὁμοεθνεῖς της.

* *
*

Πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἔχομεν νὰ ἀναφέρωμεν καὶ τοὺς πλείστους ὑποτρόφους εἰς οὓς ἡ ἐλευθεριότης καὶ ἡ πρὸς τὸ ἀγαθοεργεῖν ἔμφυτος τοῦ Χρηστάκη Ἐφένδου κλίσις παρέσχε τὰ μέσα ὅπως διδαχθῶσιν ἐπιστημονικὰς μαθήσεις καὶ συμπληρώσωσιν ἐν Εὐρώπῃ τὰς σπουδὰς αὐτῶν.

* *
*

Τοιαῦται ἐν συνόψει αἱ ὑπὲρ τοῦ Γένους καὶ τῆς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ Πατρίδος πολύτιμοι τοῦ ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΖΩΓΡΑΦΟΥ ἐνέργειαι, δι' ἃς τὸ ὄνομα τοῦ μεγαθύμου τούτου ὁμογενοῦς, ὅπερ ἐνεχαράχθη ἤδη λίαν βαθέως ἐν τῇ καρδίᾳ παντὸς ὁμογενοῦς, θὰ καταστῇ ἀντικείμενον αἰωνίου ἐκ μέρους σύμπαντος τοῦ ἐν Τουρκίᾳ Ἑλληνισμοῦ εὐγνωμοσύνης.

ΡΟΥΒΕΝΣ

Ο ΔΙΑΣΗΜΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ.

(Ἴδε τεῦχος ΚΑ'. σελ. 690).

Ἡ κυρία Ρούβενς ἐτήρησε θρησκευτικῶς τὴν ἐνώπιον τῆς Παναγίας τοῦ Τάσσου εὐχὴν καὶ μόνον ὅτε ὁ Πέτρος-Παῦλος ὑπερέβη τὸ ἕβδομον ἔτος, ἤλλαξε τὴν λευκήν του ἐνδυμασίαν δι' ἄλλης φερούσης καὶ χρώματα ἁρμόζοντα εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν του. Ο Πέτρος-Παῦλος ἄλλως τε εἶχεν ἤδη, χάρις εἰς τὴν ἀγωγὴν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ πατρὸς, ἐκπαίδευσιν ἀνωτέραν τῆς ἡλικίας αὐτοῦ. Ὁ Ἰωάννης Ρούβενς ἐν τούτοις, δοὺς εἰς τὸν υἱόν του γάλλον παιδαγωγὸν, δὲν τῷ ὡμίλει ἢ Λατινιστὶ, ὥστε τὸ παιδίον ἔμαθεν ἄνευ δυσκολιῶν καὶ μόχθων καὶ, οὕτως εἰπεῖν ἀνεπαισθήτως, τὴν πατρῴαν γλῶσσαν καὶ ἅμα τὴν γαλλικὴν καὶ τὴν λατινικήν. Ὁ Πέτρος-Παῦλος, πλὴν τούτων, ἔμαθε θαυμασίως νὰ παίζῃ κιθάραν, ἣν ἡ μήτηρ τῷ ἐφιλοδώρησε, καὶ χάρις εἰς ἕνα ἵππον τῆς Σκωτίας, ἄλλο, ἀλλ' ἔνδοξον δῶρον τῆς κομήσσης, ἐγυμνάσθη καλῶς τὴν ἱππασίαν καὶ συνώδευε τὸν ἱππεύοντα πατέρα, ἱππεύων καὶ αὐτὸς μετὰ χάριτος· ὅτε δὲ διέβαινεν ὑπερήφανος ἀπὸ τὰς ἀγυιὰς ἐχειραγώγει ἐπιδεξίως καὶ μετὰ πολλῆς εὐτολμίας τὸν σφριγῶντα καὶ καλπάζοντα ἵππον καὶ πᾶς διαβάτης ἵστατο θαυμάζων καὶ ἐπαινῶν τὴν τόλμην τοῦ ἀναβάτου.

Ἀλλὰ περιττὸν νὰ εἴπω ὅτι οἱ γονεῖς συνήρχοντο πολλάκις συμβουλευόμενοι ὅπως ἐκλέξωσι τὸ καλλίτερον στάδιον τοῦ βίου διὰ τὸν ἠγαπημένον υἱόν των. Πολλάκις δὲ ἡ κόμησσα Λαλαίγγ τὸν ἐζήτησεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν της, ὑπισχνουμένη, ὅταν φθάσῃ ὁ παῖς εἰς ἡλικίαν, νὰ τὸν ἐγκαταστήσῃ, χάρις εἰς τὴν ἰσχύν της παρὰ τῇ αὐλῇ, εἰς τὴν διοίκησιν λόχου καὶ νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ταχείας προαγωγῆς του. Ἀλλὰ τοῦ πολέμου οἱ κίνδυνοι δὲν ἤρεσκον εἰς τὴν φιλοστοργίαν τῆς Μαρίας, ὁ δὲ Ἰωάννης Ρούβενς ἐγνώριζεν ὅτι ὁ υἱός του δὲν ἠδύνατο νὰ διάγῃ βίον χριστιανικὸν ἀφιερούμενος εἰς τὸ στρατιωτικὸν ἐπάγγελμα· διὸ ἀπέφυγον εὐσχήμως τὴν καλοκάγαθον πρότασιν καὶ σκεφθέντες ἀπεφάσισαν νὰ ἀφιερώσωσι τὸ τέκνον εἰς τὸ δικανικὸν στάδιον, προετοιμάζοντες αὐτὸ βαθμηδόν. Ὁ Πέτρος-Παῦλος λοιπὸν εἰσῆλθεν εἰς τὸ λύκειον, ὅπου διεκρίθη κατὰ τὴν ἀγχίνοιαν καὶ δεκαετὴς ἔτι μετέφραζε μετ' εὐκολίας τοὺς Ἕλληνας συγγραφεῖς. « Τοσοῦτο ἦτο πολυμαθὴς, τοσοῦ-
» τον ἐγκρατὴς τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, λέ-
» γει βιογράφος του τις, ὥστε ἀπεδεικνύετο ὡς
» ὑπογραμμὸς ἐπιμελείας καὶ ἐθαυμάζετο ὑπὸ
» πάντων μεταφράζων ἀπρομελετήτως, εἴτε τὰ
» θαυμάσια ἔπη τοῦ Ὁμήρου, εἴτε τὰς ἀγορεύ-
» σεις τοῦ Δημοσθένους, καί τοι δὲ τρυφερώτα-
» τος κατὰ τὴν ἡλικίαν ἠδύνατο νὰ γρονθοκο-
» πήσῃ καὶ πρεσβυτέρους του, ἀνάγκης τυχού-
» σης ».

Ἔχαιρεν ἐν τούτοις καὶ ὑπερηφανεύετο ὁ Κ. Ρούβενς διὰ τὰς προόδους ταύτας τοῦ υἱοῦ του καὶ μία τῶν ἀρεστοτέρων διατριβῶν του ἦτον ἡ ἐν τῷ οἴκῳ ἐπάνοδος τοῦ υἱοῦ, κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν καὶ ἄλλην ἑορτάσιμον ἡμέραν. Ἐλάμβανε δὲ αὐτὸν εἰς τὸ σπουδαστήριόν του, τὸν ἐκράτει εἰς τὰ γόνατά του, καὶ τὸν ἤκουεν ἁρμονικῶς ἀναγινώσκοντα, πειθόμενος ὅτι ἐνόει ὁ παῖς τ' ἀναγινωσκόμενα. Ὁ Πλούταρχος πρὸ πάντων καὶ ὁ Ὅμηρος εὐηρέστει τὸν παῖδα, ἀγαπῶντα μάλιστα τοὺς πολέμους καὶ τοὺς ἥρωας αὐτῶν.

—Παυλάκη μου, εἶπε μίαν τῶν ἡμερῶν ὁ πατὴρ, ἐπειδὴ τέρπεσαι εἰς τὴν διήγησιν τῶν πολέμων, λάβε τὸ βιβλίον τοῦτο, ὅπερ περιέχει περιγραφὰς θαυμασίους ἀφοῦ μοὶ ἀνέγνωσες ἤδη τὸν Ὅμηρον καὶ δὲν μένει ἢ νὰ ἐπαναλάβῃς τὸν Πλούταρχον. Τὸ βιβλίον ὅμως τοῦτο ἐγράφη εἰς γλῶσσαν ἄγνωστον ἔτι εἰς σὲ, ἀλλ' εὐκόλως τὴν ἐκμανθάνεις, γνωρίζων ἤδη κάλλιστα τὴν λατινικήν. Ἐπιγράφεται Ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς Ἱερουσαλήμ, δῶρον ἀπὸ τῆς Ἰταλίας πρὸ ἑπταετίας σταλέν μοι ὑπὸ τοῦ φίλου μου Τορκβάτου Τάσσου, αὐτοῦ ὅστις ἐδωρήσατο εἰς τὴν μητέρα σου τὸ ἐγκόλπιον τῆς Παναγίας τῶν θλίψεων. Ἐνώπιον τοῦ ἐγκολπίου τούτου ἐδεήθη ἡ μήτηρ σου γονυπετὴς, ὅτε σὲ ἐπίστευε νεκρόν. Ποθεῖς λοιπὸν νὰ ἐκμάθῃς τὴν γλῶσσαν τοῦ καλλίστου τούτου ποιήματος;

Δὲν ἀπεκρίθη ὁ παῖς, ἀλλὰ λαβὼν τὸ βιβλίον ἐνηγκαλίσθη τὸν πατέρα αὐτοῦ.

Τριῶν δὲ μηνῶν ἔπειτα ἔφθασαν τὰ γενέθλια τοῦ Ἰωάννου Ρούβενς, διανύοντος τὸ πεντηκοστὸν ἕβδομον τῆς ἡλικίας του ἔτος. Καὶ τοῦ ὀλβίου οἱ παῖδες προσῆλθον τότε προσφέροντες αὐτῷ ἀνὰ ἕν δῶρον, μυστικῶς ἤδη προητοιμασμένον. Καὶ τὰ μὲν κοράσια, ἡ Κλάρα καὶ ἡ Βλανδίνη, ἐδωρήσαντο αὐτῷ κεκεντημένον μανδύαν καὶ ζεῦγος βοείων χειριδῶν, διὰ πολλῆς ἐπιτηδειότητος καὶ χάριτος κατεσκευασμένων· οἱ δὲ παῖδες προσέφερον τά δε· ὁ μὲν Φίλιππος, τὸ θέμα τῶν ἐπιτυχῶν ἐξετάσεών του ἐν τῇ ἀκαδημίᾳ τοῦ Λουβαὶν, ὁ δὲ Βαπτιστὴς, θήκην τινα κατειργασμένην ἰδίαις χερσὶ, σχεδιογράφημα δέ τι μᾶλλον ὁ Ἐρρίκος καὶ ὁ Βαρθολομαῖος μίαν χειρόγραφον σελίδα ἐγκεκοσμημένην διὰ ζωγραφημάτων ἐπίσης ἰδιοχείρων, ὧν τὸ κάλλος ἠδύνατο νὰ ἐμποιήσῃ φθόνον εἰς τὸν μᾶλλον ἐξησκημένον τὴν καλλιγραφικὴν τέχνην Ὕστερος ἐπὶ τέλους δωρητὴς ὁ Πέτρος—Παῦλος, προσφέρων εἰς τὸν πατέρα τὴν βίβλον τοῦ Τάσσου καὶ ἐρωτῶν μετὰ σοβαρότητος ἀναβαίνοντος καθηγητοῦ ἐπὶ διδακτικοῦ ἄμβωνος.

— Τίνα τῶν ραψωδιῶν θέλεις, πάτερ μου, νὰ σοὶ μεταφράσω ;

Καὶ ὁ Ρούβενς ἤνοιξε τὴν βίβλον τυχαίως, ὁ δὲ παῖς μετέφρασεν ἀδιστάκτως καὶ ἄνευ διακοπῆς ἢ δυσκολίας τὸ ἐπεισόδιον τοῦ μεμαγευμένου δάσους, ὡς ἐὰν ἀνεγίνωσκε τὴν πάτριον γλῶσσάν του.

Λίαν εὐχαριστηθεὶς ὁ πατὴρ του, ἔσφιγξε τὸν υἱὸν εἰς τὸ στῆθος μετὰ περιπαθείας καὶ μέχρι δακρύων συγκινηθείς.

— Ὦ ! ἐπεφώνησε· σὺ ἀναμφιβόλως θὰ εἶσαι τὸ καύχημα καὶ ἡ δόξα τῆς οἰκογενείας σου !

Ἐνῷ δὲ ὁ Παῦλος ἵστατο ἔτι ὀρθὸς καὶ μυστηριωδῶς πως κρατῶν τὴν Ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἱερουσαλήμ.

— Διατί, τῷ εἶπε, δὲν ὑπάγεις νὰ παίξῃς μετὰ τῶν ἀδελφῶν σου ;

Τὸ παιδίον τότε ἀπέθηκεν, ἀντὶ ἀπαντήσεως, ἐπὶ τὰ γόνατα τοῦ πατρὸς τὴν εἰς τέταρτον βίβλον, δεικνύων αὐτῷ ἓν σχεδιογράφημα, ἀντικρὺ ἑκάστης ραψωδίας, παριστάνων τὰ κυριώτερα ἐπεισόδια τοῦ ποιήματος, Καὶ ὑπῆρχον μὲν ἁμαρτήματα εἰς τὰς ζωγραφίας ταύτας, ἔργα δεκαετοῦς παιδίου, ἀλλ' ἦσαν ἀνεμφιβόλως ἀσφαλῆ τεκμήρια τῆς καλλιτεχνικῆς γραφίδος καὶ τῆς μεγαλοφυοῦς τόλμης ἥτις ἔμελλε βραδύτερον νὰ δοξάσῃ τὸ παιδίον. Ὁ Ρούβενς τότε, ἐκπλαγεὶς διὰ τὴν ἀπροσδόκητον ἀποκάλυψιν ταύτην εὐφυΐας, ἐνεθυμήθη τὸν Τάσσον, τὴν δόξαν αὐτοῦ καταρώμενον, καὶ φοβούμενος πικράν τινα εἱμαρμένην τοῦ υἱοῦ του, ἀπεφάσισε νὰ τὸν ἀποτρέψῃ τῆς ἐπικινδύνου ροπῆς. Περιφρονητικῶς δὲ μειδιάσας, καὶ ἀνυψῶν τοὺς ὤμους,

— Μοῦ ἠφάνισες τὸ βιβλίον τὸ περικαλλὲς, τῷ εἶπε, διὰ τῶν ἐλεεινῶν σου ζωγραφιῶν. Ὑπαγε νὰ παίξῃς καὶ μὴ ἄλλοτε διατρίβῃς τὰς ὥρας σου εἰς τοιαύτας ἀνοησίας.

Ἀπεμακρύνθη ὁ παῖς τεθλιμμένος καὶ ταπεινόνων τὴν κεφαλὴν, ὁ δὲ Ρούβενς ἐτάσας εἰσέτι μικρὸν τὰ θαυμάσια αὐτὰ σχεδιογραφήματα, ἔκλεισε τὸ ποίημα ἐν βιβλιοθήκῃ καὶ ἔσπευσεν ἀπελθὼν εἰς τὴν οἰκογένειάν του.

Ἐκεῖ ὁ Παῦλος κείμενος εἰς γωνίαν τινὰ, ἔκλαιε μετὰ πικρίας.

Ἓν ἔτος ἔπειτα τῶν περιγραφεισῶν περιστάσεων τῆς οἰκογενείας τοῦ Ρούβενς, ἔληγεν ἤδη ὁ Φεβρουάριος μὴν, ἐν Κολωνίᾳ, βροχῶν μεγάλων καὶ μελαγχολίας. Ἐσπέραν δέ τινα, ὁ Ρούβενς, μετὰ τῆς συζύγου συνδιαλεγόμενος παρὰ τὴν ἑστίαν, ἀπελάμβανε τῶν κεκτημένων ἀγαθῶν του καὶ ἠγάλλετο μετ' αὐτῆς, ὅτι χάριν κράσεως ὑγειοῦς τῷ ἔμενον ἤδη πολλὰ ἔτη ζωῆς ὅπως βελτιώσῃ καὶ τελειοποιήσῃ τὴν ἀγωγὴν τῶν τέκνων. Ἀλλ' αἴφνης κατὰ τὴν ὁδὸν στεναγμός τις ἠκούσθη βαρύτατος καὶ ἅμα κραυγαὶ μεγάλαι βοήθεια ! βοήθεια ! καὶ ἐγερθεὶς βιαίως ἔσπευσεν εἰς ὑπεράσπισιν ἀνθρώπου, πιθανῶς ὑπὸ κακούργων διωκομένου. ἀλλὰ κατὰ τὸ τάχος τῆς εὐγενοῦς ὁρμῆς του ἐκτυπήθη τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τὴν θερμάστραν καὶ κατέπεσε, τὸν κρόταφον τεθραυσμένον, ἡματωμένος ἐνώπιον τῆς τρεμούσης συζύγου. Ἐντοσούτῳ ἀντὶ νὰ ἀφεθῇ εἰς ματαίαν θρηνολογίαν, ἡ Μαρία ἐν Κυρίῳ ἐνισχυθεῖσα ἐδάμασε τὸ ψυχικὸν ἄλγος της, ἤγειρε μετὰ γενσιότητος ἀπιστεύτου καὶ ἀπέθηκεν ἐπὶ θρανίου τὸν πληγωθέντα, καὶ ἔσπευσε νὰ μεταπέμψῃ τὸν ἰατρὸν καὶ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν εἴσοδον εἰς τὰ τέκνα. Φθὰς δὲ ὁ ἰατρὸς εἶδε τὴν ἀνάγκην καὶ διέταξε μίαν ἀφαιμάτωσιν, μεθ' ἣν ὁ Ρούβενς ἀνέλαβε τὰς αἰσθήσεις του, ὑπέστη ἀταράχως τὰς ἐργασίας τοῦ χειρούργου καὶ εὑρών τινα πρόφασιν νὰ ἀπομακρύνῃ τὴν σύζυγον, ἔμεινε μετ' αὐτοῦ μόνος.

— Ἰατρὲ, τῷ εἶπε, σὲ θεωρῶ πρὸ χρόνου ἄριστον φίλον ἐμοῦ τε καὶ τῆς οἰκίας μου, καὶ ζητῶ ἤδη νὰ δοκιμάσω τὴν φιλίαν σου. Πρέπει νὰ μοὶ εἴπῃς ἐλευθέρως ὅ,τι φρονεῖς περὶ τῆς καταστάσεως τῆς πληγῆς μου. Σκέφθητι ὅτι χριστιανὸς καὶ πατὴρ, ὀφείλω νὰ ἐκπληρώσω καθήκοντα ἱερά, εἰπέ μοι· θὰ ζήσω, ἢ θ' ἀπαθάνω ;

Ὁ ἰατρὸς ἔνευσε μετὰ θλίψεως τὴν κεφαλήν.

— Ἐνόησα τὴν ἀπαντησίν σου καὶ σὲ εὐχαριστῶ διὰ τὴν εἰλικρίνειαν. Ἀλλ' εἰπὲ, πόσος καιρὸς μοὶ μένει ὅπως ἐκπληρώσω τὸ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καθῆκόν μου ;

— Θαῦμα, ὅτι ζῇς ἔτι, ἐψέλισεν ὁ ἰατρός.

Ὁ Ρούβενς δὲ καλέσας τὴν σύζυγόν του.

— Μαρία μου ! τῇ εἶπε, ἐὰν ἦσο γυνὴ ἀσθενοῦς χαρακτῆρος, ἐὰν δὲν ἐπίστευες εἰς τὸν Θεὸν, ἐδίσταζον ἐγὼ νὰ σοὶ ἀναγγείλω, ὅτι προσεγγίζει ὁ ἀπὸ τοῦ κόσμου τούτου χωρισμὸς ἡμῶν, ὅτι καλοῦμαι μετ' ὀλίγον εἰς τὸ δικαστήριον τοῦ Ὑψίστου. Ἀλλ' αἱ ὀλίγαι στιγμαί μου πολύτιμοι, καὶ ὁ θάνατός μου ἔσεται λίαν πικρὸς ἐὰν δὲν προφθάσω νὰ ἐκληρώσω τὰ χρέη μου. Μετάπεμψον λοιπὸν τὸν ἐφημέριόν μου ἵνα παρασταθῇ βοηθῶν εἰς τὰς τελευταίας στιγμάς μου, καὶ ἄκουσον μετὰ προσοχῆς τὰς τελευταίας μου ὁδηγίας περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν τέκνων ἡμῶν, διότι σὺ εἶσαι ἤδη μεμυημένη τὰ σχέδιά μου καὶ τῆς καρδίας μου τὰ μυστήρια. Ὀλίγα λοιπὸν θέλω σοὶ εἴπει.

Ἡ δὲ κυρία Ρούβενς, ὠχρὰ ὡς ὁ νεκρὸς ὁ σαβανωμένος, ἤκουσε σιωπηλῶς τοὺς ἀπαισίους λόγους τοῦ στζύγου καὶ ἡ ὠχρότης της μόνη ἐμαρτύρει τὴν ἀπόγνωσιν αὐτῆς. Ἐκάθησε παρὰ τὴν κλίνην τοῦ θνήσκοντος, ἔλαβε τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὰς χεῖράς της καὶ ἠκροάσθη σιγῶσα πᾶν ὅ,τι τῇ εἶπε διὰ φωνῆς ἀσθενοῦς μὲν, καθαρᾶς ὅμως καὶ ἀταράχου. Ἀφοῦ δὲ τῇ ἀνεκεφαλαίωσε πᾶν ὅ,τι ἐσχεδίασάν ποτε περὶ τῆς μεταναστάσεως αὐτῆς εἰς Ἄνβερς καὶ περὶ τῶν μέσων τῆς ἐκτελέσεως.

ΒΕΛΧΕΛΜ ΠΡΕΣΣΕΛ, Διάσημος Γεωμέτρης τῆς Βυρτεμβέργης.

— Δοξάζω τὸν Θεὸν, προσέθεκεν, ὅτι ἡ θλιβερὰ διχόνοια, ἡ μεταξὺ καθολικῶν καὶ διαμαρτυρουμένων, διελύθη καθ' ὁλοκληρίαν ἤδη. Οὐδεὶς κίνδυνος ἀπειλεῖ πλέον τοὺς ἐμμείναντας εἰς τὴν πατρῴαν θρησκείαν, σὺ ἄπελθε εἰς Ἄνβερς πλησίον τῶν συγγενῶν σου, ἐνῷ ἡ Κολωνία δὲν ἔχει ἢ φίλους σου μόνον, διότι, ὅσον ἀγαθοὶ καὶ ἂν ἦναι οἱ φίλοι, οἱ δεσμοὶ τῆς συγγενείας ἐγγυῶνται διαρκεστέραν ἀγάπην καὶ φιλίαν.

(ἀκολουθεῖ).

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΑΙ

(Πρωτότυπος Ἐκκλησιαστικὴ Μελέτη.)

Οἱ τρεῖς οὗτοι θεολήπτορες πνευματέμφοροι, οὐράνιοι τὴν καταγωγήν, κλεινοὶ ἱεράρχαι, ὁ οὐρανοφοίτης Βασίλειος, ὁ τὴν γλῶτταν χρυσοῦς καὶ μελίρρυτος Ἰωάννης, ὁ θεολόγος Γρηγόριος, παρήγαγον καὶ ἐνεκαινίασαν νέαν ἐποχὴν, τὴν χρυσῆν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ θεσπεσία αὕτη τριὰς ἀποτελεῖ τὴν οὐρανοβάμωνα ἐκείνην κλίμακα τὴν μετάγουσαν ἐκ τῶν ἐγκοσμίων εἰς τὰ αἰθέρια, ἐκ τῶν ἐφημέρων εἰς τὰ αἰώνια, ἐκ τῶν ὑλικῶν εἰς τὰ ἄϋλα. Ο,τι θεῖον ὅ,τι ὑψιπετὲς καὶ ἀκατάληπτον ἐνυπῆρχεν ἐν τοῖς δόγμασι τοῦ Χριστιανισμοῦ, καὶ δυσνόητα ἐνόησαν καὶ ἀνεξιχνίαστα ἐξιχνίασαν καὶ ἀνερμήνευτα τοῖς πολλοῖς ὄντα ἡρμήνευσαν.

Τὸ σαφὲς καὶ τὸ εὐκρινὲς ἐπιδιώκοντες ἐν ταῖς ἐξηγήσεσι καὶ ἑρμηνείαις τῶν δογμάτων αὐτοῦ, ὡς ὄργανον μὲν μετεχειρίσθησαν τὸν Ἕλληνα λόγον τὴν θείαν ἐκείνην καὶ παναρμόνιον γλῶσσαν τοιούτων ἀρχαίων σοφῶν προγόνων ἡμῶν τῶν διὰ τῶν σοφῶν καὶ ἠθικῶν διδαγμάτων προλεαινόντων καὶ προπαρασκευασάντων τὴν ὁδὸν τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ συντελεσάντων πρὸς ταχεῖαν κατάληψιν καὶ ἐκδοχὴν πασῶν τῶν ὑψηλῶν ἀρχῶν καὶ ὑποθηκῶν, ὡς ἔμπνευσιν δὲ τὴν ἐσωτερικὴν φωνὴν τῆς πρὸς Χριστὸν πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως ἀπορρέουσαν ἐκ τῆς κατὰ βάθος ἀναγνωρίσεως τοῦ μεγαλείου αὐτοῦ.

Ἀλλ' ὁπόσον εἶναι θαυμαστὸ ὅταν ἀναβλέψωμεν εἰς τὰς πράξεις αὐτῶν τὰς ἐχούσας τὸν διπλοῦν χαρακτῆρα τῆς κατὰ Χριστὸν καὶ καθ' Ἕλληνα ἀναγεννήσεις ἡμῶν; Δικαίως θεωροῦνται ὡς παρουσιάσαντες τὴν ἐποχὴν τῆς παλιγγενεσίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ δικαίως ὡς πρόμαχοι τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Θεωρήσωμεν λοιπὸν αὐτοὺς ὡς πρὸς τὰ δύο μεγάλα κεφάλαια, τὰς ἐνεργείας τουτέστιν αὐτῶν ὡς πρὸς τὴν ὅλην ἀνάπτυξιν καὶ ὑποστήριξιν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἔπειτα δὲ τὰς προσπαθείας αὐτῶν καὶ τὰς ἐνεργείας περὶ τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ μετὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ, τουτέστι τὸ ὑπερφυὲς ἐκεῖνο καὶ δυσκατόρθωτον ἔργον οἵπερ ἐπελάβοντο· τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ Ἑλληνισμοῦ μετὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ἐκλονεῖτο καὶ ὑπεσείετο ἐξ αὐτῶν τῶν θεμελίων τὸ ἀδιάσειστον οἰκοδόμημα τοῦ Χριστιανισμοῦ. Παρήχθησαν ἐν τοῖς σπαρτίοις τοῦ Χριστιανισμοῦ παράσιτοι τείνοντες νὰ καταπνίξωσι τὰ ἀνατρέχοντα εὐθαλῆ σπαρτὰ, τουτέστιν αἱ αἱρέσεις αἵτινες ὡς ὄφεις ἰοβόλοι θερμανθέντες ἐν τοῖς κόλποις τοῦ Χριστιανισμοῦ κατ' αὐτοῦ ἔτεινον νὰ χύσωσι τὸν θανατοφόρον αὐτῶν ἰόν· ἀλλὰ κατὰ τὸ δὴ ῥητὸν «καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσωσιν αὐτοῦ». Ταῦτα πάντα εἰς μάτην ἐξύψωσαν τὴν ἀπειλητικὴν αὐτῶν κεφαλὴν διότι αἱ ἐνέργειαί των ἔτεινον ἔτι μᾶλλον εἰς τὴν ἐδραίωσιν τοῦ χαλκοβάτου, οὕτως εἰπεῖν, δώματος τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Διότι ὡς οὐρανία σάλπιγξ ἤχησαν αἱ ὑψίφωνοι φωναὶ τῶν κλεινῶν ἱεραρχῶν αἵτινες ἀντηχήσασαι εἰς πάσας τὰς εὐσεβεῖς ἀκοὰς καὶ κατασχοῦσαι ταύτας, κατέστησαν ψηλαφητὰς καὶ εὐπροσδέκτους τὰς ὑγιεῖς καὶ ὑπερφυεῖς ἀρχὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ, καὶ οὕτως αἱ ἀπειλήσασαι πρώην αὐτὰς αἱρέσεις μὴ τυχοῦσαι γῆς εὐπροσδέκτου καὶ διαρκῶς ἀρδευομένης κατεμαράνθησαν ἐγκαταλείψαντα ἴχνη ἀσήμαντα τῆς γεννήσεως αὐτῶν

Ἀλλὰ ἀρκοῦσι ταῦτα; «Ἡ πίστις ἄνευ τῶν ἔργων νεκρά ἐστι». Ἐκτὸς τῶν ὑψηλῶν δογματικῶν ἀληθειῶν ἐφ' οἷς ἐπαναπαύεται ὁ Χριστιανισμὸς ὑπάρχουσι καὶ ἠθικαὶ ἀλήθειαι. Ἀλλὰ τίνες ἄλλαι ἠδύναντο περισσότερον νὰ ἐννοήσωσι ταύτας καὶ νὰ τὰς ἐφαρμόσωσιν εἰς τὴν ὅλην διάκλωσιν τῆς ἐπιγείου ἡμῶν ζωῆς. Τίνες ἄλλοι ἢ οἱ θεσπέσιοι οὗτοι ἄνδρες ἤθελον ταύτας ἀναπτύξει καὶ προβάλει τοῖς κατὰ Χριστὸν τεταγμένοις, παρέχοντες ἑαυτοὺς ὡς πρότυπον εὐσεβείας, φιλανθρωπίας καὶ Χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως;

Ἀτρόμητοι εἰς τὰς ἀπειλὰς, ἀκλόνητοι εἰς τὰς πεποιθήσεις ἀμετάτρεπτοι εἰς τὰς ἀποφάσεις των ἐστερέωσαν τοὺς δύο ἀκρογωνιαίους λίθους ἐφ' ὧν ἀδιασείστως καὶ ἀμεταπτώτως θεμελιοῦται ἡ θεόπεμπτος καὶ ὑπερφυὴς θρησκεία τοῦ Σωτῆρος.

Τοιοῦτον λοιπὸν ὑψικάρηνον τρόπαιον ἤραντο ἀπὸ κοινοῦ ἐνεργοῦντες αἱ θεόληπτοι πρόμαχοι τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ἀλλ' ἐν τοῖς προσώποις τούτων ἀντιπροσωπεύεται καὶ ὁ Χριστιανικὸς Ἑλληνισμός. Ὁ ἀρχαῖος Ἑλληνισμὸς ἐν τῇ παρακμῇ τῶν φιλοσοφικῶν θεωριῶν ὁρμητικῶς ἐφέρετο εἰς τὸν θούριον ροῦν τῆς καταπτώσεως. Τὰ μαντεῖα ἐσίγησαν οἱ ἐθνικοὶ ναοὶ, ποῦ μὲν κατεκρημνίσθησαν, ποῦ δὲ μετεβλήθησαν εἰς Ἐκκλησίας. Οἱ φιλόσοφοι μὲ τὰ φιλοσοφικὰ αὐτῶν συστήματα προητοίμαζον τὸ νεκρικὸν φέρετρον τοῦ ψυχορραγοῦντος Ἑλληνισμοῦ, καὶ πανταχόθον δύσθυμοι σάλπιγγες ἀντήχουν προανάγγελοι τῆς διελευσομένης πολυωδύνου καὶ πολυστόνου νεκρικῆς ἐκφορᾶς τοῦ γηραλέου σώματος τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Γενικὴ ἀπόγνωσις κατέσχε τοὺς πάντας. Ἀλλ' οἱ περίκλητοι οὗτοι εὐεργέται τοῦ Ἑλληνισμοῦ δὲν διετέλεσαν ἀπαθεῖς εἰς τὰ διαδραματιζόμενα, ἀλλ' ὁπλισθέντες μὲ τὴν σωτηρίαν πανακάκων ἐπέχυσαν ταύτην ἐπὶ τῶν ἀχρίδων καὶ ὑποτρέμων χειλέων αὐτοῦ καὶ οὕτω σύσσωμος ἀνίσταται ὁ Ἑλληνισμὸς καὶ ὑψίμολπον μολπὴν μέλπει τῇ ἡδυμελεῖ τῆς εὐγνωμοσύνης φωνῇ, ἐν ταὐτῷ δὲ εἰσάγεται εἰς τὸ χωνευτήριον τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἔνθα τελεῖται ἡ πλήρης αὐτοῦ ἀνάρρυσις καὶ ἀναγέννησις διὰ τῆς ἐν αὐτῷ προλήψεως ζωτικῶν στοιχείων.

Ἔκτοτε ἀδελφοποιοῦνται καὶ παραλλήλως βαίνουσι. Καὶ οὕτως ἐπιτυγχάνεται ὁ ἐπιδιωκόμενος συνδυασμὸς τοῦ Ἑλληνισμοῦ μετὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ διὰ τῶν ἐνεργειῶν τῶν ἡρώων καὶ ἀρετῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Ἐντεῦθεν ἀνακαινίζεται νέα ἐποχὴ ἡ χρυσῆ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Δικαίως λοιπὸν τούτους τιμᾷ μὲν καὶ τὰ γαλούχια ἀπονέμει ἡ Ἐκκλησία, κατατάττουσα αὐτοὺς ἐν τῇ τῶν ἁγίων χορείᾳ, τιμᾷ δὲ καὶ στεφανοῖ στεφάνῳ εὐγνωμοσύνης ἀειθαλεῖ ὁ Ἑλληνισμὸς ἀναγράφων ἐν τοῖς εὐεργέταις αὐτοῦ γράμμασι χρυσοῖς καὶ ἀνεξιτήλοις, ἀγάλλεται μὲν ἡ Ἐκκλησία τὴν μνήμην αὐτῶν ἐπιτελοῦσα, ἀγάλλεται δὲ ὁ Ἑλληνισμὸς ἀναψυχόμενος ἐκ τῶν φυσιζόων τούτων κρουνῶν, ἐναβρύνεται δὲ ἡ ἀνθρωπότης σύμπασα ἐπὶ τοῖς ἐριτίμοις τούτοις μέλεσι τοῖς ἀναλαβοῦσι καὶ συμπληρώσασι τεράστια ὄντως ἔργα.

Συμεὼν Μουράτης.

ΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΡΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

(Διήγημα)

Σφοδρὸς ἦχος κώδωνος ἀντήχησεν εἰς τὸ δωμάτιον.

— Ἀετ' ἐκεῖ πόσον ἀργεῖ νὰ φανῇ! ἀνέκραξεν ἡ ὡραία μαρκησία Κέρναιϋ δίδουσα σημεῖα μεγίστης ἀνυπομονησίας. Νομίζω, καὶ ὁ Θεὸς νὰ μὲ συγχωρήσῃ, ὅτι ἡ αὐθάδης δύναται νὰ κοιμᾶται εἰς τοιαύτην ὥραν.

Ἡ μαρκησία ἔλαβεν αὖθις τὸν θώμιγκα κώδωνος, στηριζομένου εἰς τὸ βάθος τοῦ παστοῦ της καὶ τὸν ἐτάραξε πολλάκις καὶ μετὰ τοσαύτης σφοδρότητος, ὥστε κοπεὶς ἔμεινεν εἰς τὴν χεῖρά της. Ὁ κώδων ὀλίγον καθίστατο σιωπηλὸς, ἀφοῦ ἐπί τινας στιγμὰς ἐνέπλησε τὴν οἰκίαν θορύβου μὲ τοὺς ἐσπευσμένους βόμβους του.

— Ἰδοὺ κρούουσιν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς Κυρίας! εἶπεν ὁ ἱππικόμος, ὅστις πρῶτος παρετήρησε τὴν ταραχὴν τῆς κρούσεως, ἀναγγέλλουσαν τὴν ταραχὴν τῆς κυρίας του.

Ἔτρεξε τότε νὰ εὕρῃ τὸν οἰκέτην, ὅστις ἔσπευσε πάλιν νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν θαλαμηπόλον· οὗτος δὲ ἀφοῦ προηγουμένος ἐνεδύθη τὰ καλλίτερά του φορέματα, μετέβη εἰς τὸ δωμάτιον τῆς Κ. Ἐρριέττας. Ἀλλ' αὕτη ἐκοιμᾶτο τὸν ὕπνον τῶν δικαίων . . . . καὶ τῶν θαλαμηπόλων.

— Παναγία μου! Τί εἶν ἐδώ; Βοήθειαν! ἀνέκραξεν ἡ νεαρὰ φωνὴ τῆς Κ. Ἐρριέττας, ἐξυπνησάσης αἴφνης ἀπὸ τὸν κρότον τοῦ ὑπηρέτου, ὅστις ἐτυμπάνιζεν ἐπὶ τῆς θύρας της.

—Ἐγὼ εἰμὶ Κ. Ἐρριέττα, ὁ Πιτού . . . ὁ θαλαμηπόλος. Μὴ φοβεῖσθε . . . .

— Δὲν μὲ ξεφορτόνεσαι Κ. Πιτού! . . . τί θέλεις;

— Ὤ! πολλὰ πράγματα . . . ἀλλὰ τοῦτο δὲν μὲ φέρει ἐνταῦθα.

— Ἄφές με νὰ κοιμηθῶ λοιπὸν . . . Καλὴν νύκτα!

— Ἀλλὰ δὲν ἀκούετε; ἡ κυρία μαρκησία κρούει τὸν κώδωνα πρὸ μιᾶς ὥρας.

— Χά! χά! χά! τὸ ὠνειρευόμην τὴν στιγμὴν ταύτην, εἶπεν ἡ γυνὴ μειδιῶσα, φαίνεται

ὅτι ὠνειρεύθης καὶ σὺ τὸ αὐτό . . . πλὴν δὲν εἶνε καὶ τοῦτο παράδοξον.

Νέος ἦχος κώδωνος δυνατώτερος τῶν προηγουμένων ἔδειξεν εἰς τὴν Ἐρριέτταν ὅτι ἡ κροῦσις τοῦ κώδωνος ἦτο πραγματική.

Ἡ μαρκησία, μὴ βλέπουσα οὐδένα εισερχόμενον, κατέβη ἐκ τῆς κλίνης καὶ ὑπῆγε πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ ἀπομείναντος θώμιγκος. Ἡ Κ. Ἐρριέττα ὅθεν ἐνδυθεῖσα, μετέβη εἰς τὸ δωμάτιον τῆς μαρκησίας, λέγουσα καθ' ἑαυτὴν μετὰ χειρονομιῶν ἅμα καὶ ἐκπλήξεως.

— Τί τρέχει; τὴν ὀγδόην τῆς πρωΐας νὰ γίνεται τοσοῦτος θόρυβος! . . . Ἡ Κ. μαρκησία, ἥτις εἶνε τόσον φίλυπνος. Συνέβη τι βεβαίως.

Καὶ ἡ κυρία Ἐρριέττα, ἥτις λέγουσα ταῦτα ἔφθασε μέχρι τοῦ κοιτῶνος τῆς ὡραίας κυρίας της, εἰσῆλθεν ἐκεῖ μὲ προισμένους ὀφθαλμοὺς καὶ μὲ κόμην μόλις κρατουμένην.

— Ἄ! τέλος ἦλθες, κυρία! δόξα σοι ὁ Θεός! ἀνέκραξεν ἡ μαρκησία, ἥτις ἐν τῇ ἀνυπομονησίᾳ της ἐπήγαινε καὶ ἤρχετο εἰς τὴν κλίνην της, διὰ τί δὲν ἤρχεσο προτήτερον;

— Ἐκοιμώμην, κυρία . . . . καὶ ἂς μὴ σᾶς δυσαρεστήσῃ τοῦτο.

— Δυσαρεστοῦμαι πολύ, κυρία. Εἶνε παράξενον νὰ κοιμῶνται ὅταν ἐγὼ κρούω τὸν κώδωνα . . . .

— Ἡ κυρία δὲν μὲ προειδοποίησεν ὅτι ἔπρεπεν νὰ ἦμαι ἔξυπνος ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός.

— Μεσονύκτιον ὀνομάζεις τὴν ὀγδόην τῆς πρωΐας;

— Ἐπειδὴ ἡ κυρία μαρκησία χθὲς τὴν ἑσπέραν διέμεινεν εἰς τὴν θείαν της, ἔνθα ἔπαιζε τὰ χαρτιὰ μέχρι τῆς τρίτης μετὰ τὸ μεσονύκτιον καὶ ἐκοιμήθη τὴν τετάρτην, καθὼς συνειθίζει πᾶσαν νύκτα, συνήθως δὲ ἐγείρεται τὸ μεσημέρι, μοὶ φαίνεται ὅτι ἡ ὀγδόη ὥρα τῆς πρωΐας εἶνε μεσονύκτιον εἶπεν ἡ Κ. Ἐρριέτα μὲ θριαμβευτικὸν ἦθος.

— Εἶσαι πολλὰ ἐπιδέξιος μαθηματικός, ἀλλ' ἄφες τοὺς λογαριασμούς σου, σὲ παρακαλῶ, εἶπεν ἡ μαρκησία ἐγερθεῖσα ὀλίγον ἐκ τῆς κλίνης.

— Ἡ Κυρία μαρκησία δὲν δύναται ν' ἀρνηθῇ ὅτι εἶμαι ἀλάνθαστος εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις· ἐγνωρίσατε τοῦτο.

— Ἂν ἐγνώρισα, ἢ ὄχι, παρακαλῶ, κυρία, νὰ σιωπήσῃς, ἂν δὲν σοὶ ἦναι ἀδύνατον. Ἔλα ἔνδυσόν με.

— Νὰ σᾶς ἐνδύσω! τὴν ὀγδόην τῆς πρωΐας!... Ἄ! κυρία, κτύπησόν με, δίωξόν με ἂν θέλῃς, ἀλλὰ νὰ δεσμεύσω τὴν γλῶσάν μου εἶνε ἀδύνατον. Συνέβη βεβαίως τι ἔκτατον....

— Διόλου κυρία. Νυμφεύομαι σήμερον· ἰδοὺ τὸ πᾶν.

— Ὤ! ὕψιστε Θεέ!

— Ἔ! Διατὶ τάχα; μήπως θὰ πάθης σύ;

— Ἄ! κυρία, μοὶ ὁμιλεῖτε περὶ τούτου τόσον αἰφνηδίως, ἄνευ προετοιμασίας. Ἐνόμιζον ὅτι συνέβη τι ὑπερφυσικόν.

— Δὲν εἶμαι νέα πλουσία... καὶ χήρα; Τί ὑπερφυσικὸν εὑρίσκεις εἰς τὸν γάμον μου; Δὲν εἶνε κοινὴ ἡ τύχη; Δὲν νυμφεύονται καθ' ἑκάστην;

— Γνωρίζω καλῶς, κυρία, ὅτι ὁ γάμος εἶνε κακὸν προσβάλον τὴν ζωήν μας... ἀλλ' ὅταν μᾶς κοινοποιῆται τόσον ταχέως... ἄ! εἶνε φρίκη.

— Φρίξον λοιπὸν δὶς κυρία μου... διότι καὶ σὺ θέλεις νυμφευθῆ.

— Ἄνευ τῆς συγκαταθέσεώς μου; Ἄ ἄφες με, κυρία νὰ κάμω τὰς προσκλήσεις, ὡς ἔθος.

— Μὴ γελᾷς! θὰ νυμφευθῆς τὸν Πιτοὺ τὸν θαλαμηπόλον μου.

— Ὤ! κυρία, τί σᾶς ἔκαμα;.,. Ναί! καταλαμβάνω ἡ Κ. μαρκησία δὲν θέλει μόνη νὰ λάβῃ τὴν πληγήν. Ὅταν δέ τις ἀπεφάσισε νὰ πράξῃ τοιαῦτα, ἐπιθυμεῖ νὰ ἔχῃ καὶ συντρόφους. Καὶ ὅμως, νομίζω κυρία, ὅτι δὲν ἔπταισα τόσον....

— Ἐρριέτα! καταχρᾶσαι οὕτω τὴν ἐπιείκειάν μου. Ἀλλ' εἶμαι τόσον καλή... παραλείπω τὴν προπέτειάν σου. Ὁ νέος οὗτος σὲ ἀγαπᾷ...

— Ἂν ἦτον ἐπάναγκες νὰ νυμφευώμεθα ὅσους μᾶς ἀγαπῶσι, δὲν ἤθελα ἀντισταθῆ τότε, κυρία.

— Ἡ Κ. Ἐρριέττα εἶνε φιλάρεσκος;

— Ὄχι, κυρία, εἶμαι ὅμως νόστιμη.

— Πολὺ βλέπω τὸ συναισθάνεσαι.

— Δὲν εἶνε σφάλμα μου, κυρία, μοὶ τὸ λέγουσι συχνάκις.

— Πρόσεχε νὰ μὴ μοῦ ἀποσπᾷς τὴν κόμην, εἶπεν ἡ μαρκησία ἀφεῖσα μικρὰν κραυγήν.

Διότι διαρκοῦντος τοῦ διαλόγου, ὁ καλλωπισμὸς ἐξηκολούθει νὰ γίνεται. Μετὰ τὴν μικρὰν δὲ ταύτην ἕνεκα τῶν τριχῶν διακοπὴν, ἡ μαρκησία ὑπέλαβεν.

— Ἐλησμόνησα νὰ σοὶ εἴπω τι . . . σὲ προικ.ζω.

— Ὅταν ἡ κυρία μαρκησία θέλει ἕνα πρᾶγμα...

— Ὁ διάβολος τὸ θέλει, εἶπεν ἡ μαρκησία μειδιῶσα. Σοὶ δίδω 20,000 λίρας.

— Μὴ λαλῶμεν πλέον περὶ αὐτῶν, κυρία, ἰδοὺ εἶμαι νυμφευμένη.

— Κόμβωσέ με λοιπὸν, κυρία Πιτού.

Καὶ ἡ σοβαρὰ αὕτη ἐργασία τοῦ γυναικείου στολισμοῦ ἤρχισε πάραυτα.

Ἂν εἶχον καὶ ἄλλο ζεῦγος ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν μου δὲν τὸ ἄφινα, ἤθελα τὸ ἑνώσει· τῇ ἀληθείᾳ, δὲν σοὶ εἶπα ποῖον νυμφεύομαι.

— Τὸν ὑποκόμητα Σεννεβὰλ, εἶπεν ἡ κ. Ἐρριέττα ἀμέσως.

— Ἄ! τὸ γνωρίζεις; . . . εἶπεν ἡ μαρκησία μετ' ἐκπλήξεως.

— Δὲν τὸ γνωρίζω, κυρία, τὸ μαντεύω.

—Ἀλλὰ μάντευσον ἐπίσης καὶ ἂν τὸν ἀγαπῶ.

— Μέχρι μανίας . . . ἐπειδὴ τὸν νυμφεύεσθε.

— Αὐτὸς δέ;

— Ὤ! αὐτὸς . . . ὁ δυστυχής . . . ἀγαπᾷ ἐγκαρδίως . . . σᾶς λατρεύει ἴσα μὲ τὴν ζωήν του! Τὸ ὤμνυε χθὲς ἀκόμη εἰς τὴν μικρὰν κυανῆν αἴθουσαν . . . Ἐνῷ ἡ κυρία μαρκησία ἐκέντα, ἢ ἔκαμνεν ὅτι κεντᾷ.

— Ταῦτα ὅλα εἶνε ἀληθῆ, ἀνέκραξεν ἡ μαρκησία ἔκθαμβος . . . Ναί . . . τὸν ἀγαπῶ . . . πολὺ καὶ μὲ λατρεύει ἐν ταύτῳ . . . ναὶ μοὶ τὸ ὤμνυε χθὲς ἀκόμη . . . εἰς τὴν μικρὰν κυανῆν αἴθουσαν. Ἀλλὰ πόθεν τὸ ἠξεύρες σὺ κυρία; . . .

— Ἐγὼ τὰ ἐφύλαξα μυστικά.

— Μήπως εἶσαι μάγισσα; ἢ παραμονεύης εἰς τὰς θύρας; ἢ ἔχεις διπλῆν ὅρασιν;

— Ὄχι, κυρία, μίαν καὶ μόνην ὅρασιν ἔχω· ἀλλὰ καλήν· ὅταν παρατήρησα προσεκτικῶς . . . Εἶδον ἐν πρώτοις ὅτι ἦτον ὡραῖος ἄνθρωπος, μὲ ὀφθαλμοὺς μεγάλους, ἀνάστημα χαρίεν, καὶ πόδα! ἄ κυρία, ὁποῖος ποῦς!

— Δὲν ἔχει πόδα ἐξαίσιον ὡς πρὸς ἄνδρα; διέκοψεν ἡ μαρκησία μετ' εὐθυμίας . . . καὶ προσέτι φιλοκαλίαν εἰς τὴν ὑπόδεσίν του.

— Πιστεύσατέ με, κυρία, ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὑποδύεται κάλλιον πάντων τῶν κατοίκων τῆς Γαλλίας καὶ Ναβάρρας. Ὅθεν ἰδοῦσα αὐτὸν ἐρχόμενον ἐδῶ τόσον συχνὰ εἶπον καθ' ἑαυτήν.—Κακὸν τέλος θὰ ἔχωμεν καὶ ἰδοὺ τὰ πάντα ἀπέβησαν,ὡς προεῖπον.

— Κακὸν τέλος θὰ ἔχωμεν; . . . Ἐρριέττα μεταχειρίζεσαι ἐκφράσεις βαρβάρους, τὸ ἠξεύρεις; τόσον οἰκτρὰν εὑρίσκεις τὴν ἕνωσίν μας;

— Ὄχι, μὰ τὴν ἀλήθειαν! διότι ἂν ὑμεῖς νυμφευθῆτε τὸν ὡραιότερον πόδα τῆς Γαλλίας, αὐτὸς νυμφεύετε τὸ χαριέστερον ἀνάστημα τοῦ κόσμου.

— Κόλαξ! . . . ὦ! τρέμω . . . Μοὶ φαίνεται ὅτι εἶμαι πολύσαρκος ὀλίγον . . .

— Μὴ πιστεύετε . . . Ἔχεται πάντοτε εὐτραφεῖς ὡραίους ὤμους, ἀνεπτυγμένον στῆθος καὶ τοσοῦτον λεπτὴν καὶ εὔκαμπτον μέσην, ὥστε δέκα δάκτυλοι δὲν δύνανται νὰ τὴν περιλάβωσιν ὡς εἶπεν ὁ ἐρωτόλυπτος ἱππότης Βούφφλερ εἰς τὸ ᾆσμα, δι' οὗ ἐπήνει τὰς χάριτάς σας. Γνωρίζετε, κυρία, ὅτι τοῦτο εἶνε ἐρωτικόν. Σᾶς ὠνόμασε Χλωρίδα καὶ σᾶς ἐτύπωσε ζωηροτάτην εἰς τὸν Ἑρμῆν.— Ἔπειτα ἐπρόσθεσεν αὕτη μετὰ στεναγμοῦ: — Ἄ! ἐμὲ ὅμως δὲν μὲ ὠνόμασεν ὁ Κ. Πιτοὺ Χλωρίδα, οὐδὲ μὲ ἐκολάκευσε διὰ στίχων! . . .

Ἡ Μαρκησία ἤρχισε νὰ γελᾷ διὰ τὴν ἀξίωσιν τῆς θαλαμηπόλου της.

— Οὕτω, κυρία Ἐρριέττα, εὑρίσκεις τὴν ἕνωσιν ἀρκετὰ σύμφωνον;

— Βεβαίως κυρία· τὸ ἀνάστημα εἶναι ἀντάξιον τοῦ ποδός . . . ἀλλὰ τί λέγω; ἐκεῖνο εἶναι πολυτιμότερον καὶ ὁ Κ. ὑποκόμης πρέπει νὰ σᾶς εὐγνωμονῇ.

— Σφίγξον με, ὅμως Ἐρριέττα, διότι τὸ στηθόδεσμον δὲν στέκεται διόλου.

Τότε ἡ Ἐρριέττα μετὰ ἐπίπονον ἀγῶνα, συνήνωσε τὰ δύο ἄκρα τοῦ στηθοδέσμου.

. . . . . .

Ἀφίνοντες ἤδη τὸ δωτάτιον τῆς μαρκησίας ἂς μεταβῶμεν εἰς ἄλλο μέρος συντεῖνον εἰς τὴν διήγησίν μας.

Ὁ ὑποκόμης, ὑποδεδυμένος λευκὰς ἐκ λεπτοτάτης μετάξης περικνημίδας ἦτον ἕτοιμος νὰ φορέσῃ τὰ καινὰ αἰγοβύρσυνα ὑποδήματά του. Ὁ θαλαμηπόλος τὸν ἐβοήθει εἰς τὴν ἐπίπονον ταύτην ἐργασίαν.

— Οὔφ! εἶπεν ὁ ὑποκόμης ἔμπλεως ἱδρῶτος.

— Εἶμαι βέβαιος ὅτι τοῦ Κ. ὑποκόμητος ὁ ποῦς, εἶναι ἀδύνατον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰ ὑποδήματα ταῦτα.

— Σοὶ λέγω ὅτι θὰ εἰσέλθῃ ἄφρων! σὲ διώκω ἂν ἐναντιωθῇς.

— Πολὺ καλά! . . .

— Τοῦτο συμβαίνει πάντοτε ὁσάκις ἔχω ὑποδήματα νέα· ἀλλ' ἡ δυσκολία εἶναι στιγμιαία διότι μὲ τὸν καιρὸν ἀνοίγουν.

— Ὁ Κ. ὑποκόμης θέλει νὰ δοκιμάσω καὶ ἐγώ;

— Ἂς εἴδωμεν . . . . ὤχ! ὤχ! μὲ πονεῖ ἀχρεῖε . . . Στάσου, δὲν γνωρίζεις ἀπὸ αὐτά . . . πέρασε ἀπὸ μέσα τὸ κόκκαλον . . . Ἄ! Ἄ! ἰδοὺ τὸ ἓν . . . εἰσῆλθε!

— Καὶ ὁ ὑποκόμης ἔκρουσε τὸν πόδα κατὰ γῆς ἵνα σημπληρώσῃ τὴν εἴσοδον τοῦ ποδὸς εἰς τὸ ὑπόδημα.

— Ὁ Κ. ὑποκόμης ὑποφέρει πολύ;

— Ἐγώ; . . . Οὐδόλως! ἀπεκρίθη ὁ ὑποκόμης ὑποκρύπτων ἰσχυρὸν μορφασμόν· ἰδέ . . . τὸ ἄλλο εἰσέρχεται μόνον του.

Ἐν τέταρτον ὥρας μετέπειτα ὁ Κ. ὑποκόμης εἶχε τῷ ὄντι τοὺς πόδας του ἐντὸς τῶν ἐμβάδων.

— Καλὰ, θὰ ἐμβοῦν! θὰ ἐμβοῦν! ἐπανάλαμβανεν ἀκαταπαύστως διακινῶν τοὺς πόδας.

Μετέπειτα ἤρχισε νὰ καλλωπισθῇ. Ρεμὺς, ὁ

θαλαμηπόλος του ἐξεπλήττετο διὰ τὴν σιωπήν του· διότι ὁ ὑποκόμης συνήθως ἦτο κοινωνικώτατος. Ἔσπευσε λοιπὸν νὰ τὸν ἀποσπάσῃ τῆς ἐκτάκτου ταύτης ἀφωνίας καὶ ὡς ὑπηρέτης ἐπιδέξιος, ἔλαβε τὸ μόνον μέσον τῆς ἐπιτυχίας, ἤτοι τὴν περὶ ἔρωτος συνδιάλεξιν.

— Ἄ! κύριε! ἡ ἡμέρα αὕτη εἶνε ὡραία δι' ὑμᾶς.

— Ὡραία λέγεις, Ρεμύ; . . . εἶναι ἡ ὡραιωτέρα τῆς ζωῆς μου· ὤχ!

— Τί μήπως δὲν ἐμβῆκεν; εἶπεν ὁ Ρεμὺς δειλῶς δεικνύων διὰ τῶν δακτύλων τοὺς πόδας τοῦ ὑποκόμητος.

— Κάλλιστα! ἀπεκρίθη ἐκεῖνος· ἄ! φίλε μου . . . ἡ μαρκησία εἶναι τόσον ὡραία! Δὲν δύνασαι νὰ φαντασθῇς πόσον τὴν ἀγαπῶ! . . .

— Τοῦτο σᾶς συνέβη πολλάκις.

— Παραδείγματος χάριν! ἰδιοτροπίαι καὶ οὐδὲν ἄλλο! ἀλλ' εἰς τὴν περίστασιν ταύτην εἶναι πάθος ἰσχυρὸν, ἔρως ἀμετάβλητος, ὅστις θέλει ἀνθέξει εἰς ὅλα. . . ὤχ! ὤχ!

— Ὁ Κ. ὑποκόμης ἠσθάνθη τί; ἠρώτησεν ὁ Ρεμύς

— Σχεδὸν τίποτε . . . μικρὸν νυγμόν. . . ἀλλ' ὅταν ὁ ποῦς θερμανθῇ . . . Ἰδού, θερμαίνεται . . . δὲν αἰσθάνομαι πλέον τίποτε . . · τὸ ἑσπέρας ἀκόμη τὰ ὑποδήματα ταῦτα θέλουσιν εἶσθε πλατύτατα . . . θὰ τὸ ἴδῃς. Ἐκεῖ . . . ἰδού, εἶμαι ἕτοιμος . . . ταχέως τὸ ὄχημά μου.

Ὁ Ρεμὺς ἐξῆλθε πάραυτα·

— Ἔξ ὧραι! εἶπεν ὁ ὑποκόμης ὅταν ἔμεινε μόνος καὶ εἶδε τὸ ὡρολόγιόν του. Διάβολε! . . . καὶ ἡ ἐπίσκεψις εἰς τὰς ἕνδεκα! . . καὶ ὑπεσχέθην εἰς τὴν φιλτάτην μαρκεσίαν νὰ διαβῶ ἀπὸ τὴν οἰκίαν της εἰς τὰς δέκα καὶ ἡμίσειαν . . . ἀπρεπὲς δὲ ἤθελεν εἶσθαι νὰ τὴν ἠνάγκαζον νὰ περιμείνῃ καθ' ἣν ἡμέραν ἐσυμφωνήσαμεν νὰ γείνῃ τὸ συμβόλαιον τοῦ συνοικεσίου. Ὤ! οἱ ἄτιμοι, οἱ ἀγροῖκοι! . . . Κύταξε πότε θὰ τελειώσωσιν.

Καὶ ὁ ὑποκόμης διεκινεῖτο ἀκόμη ἕνεκα ἀνυπομονησίας τάχα, ἢ ἕνεκα στενότητος τῶν ὑποδημάτων; τοῦτο ἠδύνατο αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ μᾶς πληροφορήσῃ· ἀλλὰ δὲν ἔμεινε καιρός· τὸ ὄχημά του ἦτον ἕτοιμον· ἀνεχώρησεν.

Δεκάτη ὥρα καὶ ἡμίσεια εἶχε σημάνει πρὸ πέντε λεπτῶν. Ἡ Μαρκησία Κέρνεϋ ἐστολισμένη ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, περιέμενεν εἰς τὸν πρόδομον τὴν ἔλευσιν τοῦ ὑποκόμητος· ὡραία δὲ διά τε τὸν καλλωπισμὸν καὶ τὰς χάριτάς της, ἐδείκνυεν ἀνάστημα λεπτὸν καὶ εὔκαμπτον, ὅσον οὐδέποτε. Ἡ ἀναπνοή της ἦτο διακεκομμένη καὶ τὸ πρόσωπόν της ἐρυθροῦν ὑπὸ τὸ ψιμμύθιόν της, ἕνεκα βεβαίως τῆς δυσαρεσκείας διὰ τὴν ἀργοπορίαν τοῦ ὑποκόμητος Σεννεβάλ.

— Εἴς μνηστὴρ νὰ κάμνῃ νὰ περιμένω τόσον. ἔλεγεν ἀείποτε ἐρυθριῶσα καὶ μετ' ἀγωνίας ἀνεπνέουσα. Ὤ! ἀγνοῶ τί ὑποφέρω! . . . εἶμαι ὠργισμένη! . . .

Καθ' ἣν ὅμως στιγμὴν ἐτελείωνε τὴν φράσιν της ταύτην, ὄχημά τι εἰσήρχετο εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας, καὶ πάραυτα ὁ ὑποκόμης ἐφάνη εἰς τὸν πρόδομον ἔχων πρόσωπον συνεσταλμένον, καὶ χολαίνων ὀλίγον.

— Τέλος ἰδοὺ ὁ ὑποκόμης . . . πολὺ καλά! . . . . ἀνέκραξεν ἡ μαρκησία ἰδοῦσα αὐτόν . . . ἠργήσατε πέντε λεπτά.

— Μὴ ὁμιλεῖτε περὶ τούτου! ἀπεκρίθη ὁ ὑποκόμης, εἶμαι ἀπηλπισμένος . . . ἕνεκα τοῦ εὐήθους ἐκείνου Ρεμύ . . .

— Ὤ! Θεέ μου . . . τί ἔχεις λοιπόν; πόσον εἶσθε ὠχρά.

— Πῶς! εἶμαι ὠχρά! ἀνταπεκρίθη ἡ μαρκησία, παραφερθεῖσα ταχέως, ἤγουν εἶμαι δυσειδὴς καὶ δὲν μὲ εὑρίσκετε σήμερον κατὰ τὴν ὄρεξίν σας . . . ὥστε ἔχω τὴν δυστιχίαν νὰ σᾶς ἀπαρέσκω;

— Ὤ μαρκησία . . . δύνασθε νὰ φαντασθῆτε;

— Ἐξακολουθήσατε, ὑποκόμη, ἐξακολουθήσατε . . . σήμερον ἔχετε τὴν διάθεσιν φιλοφρονεστάτην.

— Ἀλλὰ καὶ σεῖς ἔχετε διάθεσιν Κερβέρου.

— Πῶς; Κερβέρου, κύριε; , , . Τί ἐννοεῖτε Κερβέρου, παρακαλῶ; Προσέχετε ὑποκόμη, διότι δὲν εἴμεθα ἀκόμη συνεζευγμένοι.

— Ὄχι, ἀλλὰ θὰ γείνωμεν . . . ἐλθὲ, μαρκησία, μὴ χρονοτριβῶμεν μᾶς περιμένουσιν εἰς τὸν οἶκον τοῦ διοικητοῦ θείου μου . . . . ἡ Κανονικὴ θεία σου πρέπει νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν ὑπογαφὴν τοῦ συμβολαίου . . . στηρίχθητε ὅθεν ἐπὶ τῆς χειρός μου καὶ ἂς ἀναχωρήσωμεν.

Καὶ τείνας τὴν χεῖρα πρὸς τὴν μαρκησίαν, ἥτις τὴν ἔλαβε μετὰ μικρᾶς συγκεχυμένης κινήσεως. Καταβαίνων δὲ τὴν κλίμακα, ὁ ὑποκόμης ἔκαμεν εἰς τὴν τρίτην βαθμίδα βῆμα ἐπισφαλές.

— Ἀλλὰ προσέχετε, ὑποκόμη . . . ὀλίγον ἔλειψε νὰ πέσω. . . Φαίνεται ὅτι τὰ ὑποδήματα ταῦτα σᾶς στενοχωροῦν καὶ ἤθελέ τις νομίσει ὅτι χωλένετε.

— Ἐμέ. . . παντάπασιν.

Καὶ ὑπέκρυψε μομφασμὸν δεινόν. Ἐν τούτοις ἡ μαρκησία ἀνέβη τὸ ὄχημα καὶ ὁ ὑποκόμης δὲν ἐβράδυνε νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ.

— Εἰς τὸν οἶκον τοῦ διοικητοῦ, ὁδὸν Φεροῦ,

ἀνέκραξε μετέπειτα ἡ μαρκησία· ὁ δὲ ὑποκόμης ἔμεινεν μίαν στιγμὴν σιωπηλὸς καὶ σκεπτικός, ἐνῷ ἡ ἅμαξα προέβαινε τροχάδην. Ὁ ὑποκόμης νομίζων ὅτι δὲν παρατηρεῖται, ἐξέβαλεν ἐκ διαλειμμάτων ἐπιφωνήσεις, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἡ ἀναπνοὴ τῆς μαρκησίας καθίστατο ταχυτέρα.

— Ὤχ! ἔκαμεν ὁ ὑποκόμης αἴφνης λησμονήσας.

— Ἔ!. . . πῶς;. . . τί ἔχετε!. . . ἀνέκραξεν ἡ μαρκησία· ὑποκόμη, κατά τι μὲ κρύπτετε . . . Φαίνεται ὅτι πάσχετε.

Ὁ ὑποκόμης ἔκαμε μορφασμὸν δίκην μειδιάματος, καὶ εἶπε πάραυτα μὲ φωνὴν ἀριστευτικὴν πλὴν καὶ ἀλλοιωμένην.

— Φιλτάτη μαρκησία, ἡ ταραχή μου δὲν εἶνε φυσική. Σκεφθῆτε ὅτι μετ' ὀλίγας στιγμὰς θέλω ὑπογράψει συμβόλαιον συνδέον με μετὰ τῆς φιλτάτης μου καὶ χαριεστέρας τῶν γυναικῶν . . Τὸ συμβόλαιον τοῦτο θέλει μὲ καταστήσει τὸν εὐτυχέστερον τῶν ἀνθρώπων.

— Εἶνε ἀληθὲς τοῦτο, ὑποκόμη; ὑπέλαβεν ἡ μαρκησία μετ' αἰσθήματος . . . Μὲ ἀγαπᾶτε λοιπόν;

— Δύνασθε νὰ ἐρωτήσετε τοῦτο, μαρκεσία;

— Ἀλλὰ, ἐπρόσθεσεν αὕτη μεταβαλλοῦσα τόνον, δὲν εἶνε δυνατὸν ἡ εὐδαιμονία νὰ ἐπιφέρῃ τοιοῦτον ἀποτέλεσμα, νὰ σᾶς ἀναγκάζῃ νὰ κάμνετε δηλονότι τοιούτους μορφασμούς. . . . Ἡ εὐδαιμονία λέγουσιν ὅτι εὐμορφαίνει, ἀλλὰ σᾶς ὁμιλῶ εἰλικρινῶς, δὲν ἐπενεργεῖ ἐφ' ὑμῶν οὕτως. .

— Ἔννοιά σας εἶναι δηλαδὴ ὅτι εἶμαι δυσειδής! εἶπεν ὁ ὑποκόμης μεταβαλὼν ὄψιν.

Ἡ μαρκεσία, μὴ δυναμένη νὰ βλέπῃ τὴν ὄψιν ταύτην, ἤρχισε νὰ γελᾷ· ἀλλὰ μόλις ἤρχισε, καὶ ἐξέβαλε κραυγήν τινα ὀδύνης.

—Θεέ μου! . . . τί ἔχετε λοιπὸν μαρκησία;... ἐφωνόξατε . . .

— Οὐδόλως . . . ἐγέλασα . . .

— Σᾶς λέγω ὅτι ἐφωνάξατε . . .

— Ὑποκόμη. . . δὲν ἠξεύρετε τί λέγετε. . . ἀπὸ τῆς ἐλευσεώς σας ὅλον μοὶ ἐναντιόνεσθε. . . κατέστητε ἀνυπόφορος.

— Μαρκησία! εἶπε πάραυτα ὁ ὑποκόμης ὀργισθεὶς, ἂν ὑπάρχῃ ἀνυπόφορόν τι ἐνταῦθα . . . βεβαίως δὲν εἶμαι ἐγώ . . . ἀλλὰ, νομίζω ὅτι μετεβλήθητε μεγάλως.

— Ὑποκόμη . . . εἶσθε αὐθάδης! . . . .

— Κυρία! . . . εἶσθε . . .

Καὶ ὁ ὑποκόμης ἔπαυσε, φοβούμενος μὴ παρεκτραπῇ τῆς ὀργῆς, ἥτις τὸν κατέλαβεν· ἐστηρίχθη εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ ὀχήματος, ὡς καὶ ἡ μαρκησία ἐξ ἑτέρου, καὶ ἡ σιωπὴ δὲν ἐταράχθη πλέον. Οὕτως ἔφθασαν μέχρι τοῦ διοικητοῦ καὶ ἐν τοιαύταις διαθέσεσιν οἱ μέλλοντες σύζυγοι ὑπήγαινον νὰ ὑπογράψωσι συμβόλαιον, συνδέον αὐτοὺς διὰ παντός.

Ὁ ὑποκόμης καὶ ἡ μαρκησία εἰσῆλθον κρατούμενοι ἀπὸ τὴν χεῖρα· ἀλλὰ μόλις εἰσῆλθον καὶ ἔστρεψαν τὴν ράχιν. Τὸ ἀσύνηθες ἐκεῖνο κίνημα παρετηρήθη ὑπὸ τῶν δύο συγγενῶν· καὶ, ἐπειδὴ ὁ συμβολαιογράφος δὲν εἶχεν ἀκόμη ἔλθει, ὁ θεῖος ἔλαβε κατὰ μέρος τὸν ἀνεψιόν του καὶ ἡ θεία τὴν ἀνεψιάν της.

— Ἄ τοῦτο τί σημαίνει; ἠρώτησεν ὁ διοικητής . . . τί νέφος δυσαρεσκείας;

— Εἰπέ τε μᾶλλον καταιγίδα θεῖέ μου . . . τὸ νέφος διερρήχθη . . . οὐδέποτε εἶδον τὴν μαρκησίαν τόσον ψυχράν.

— Φαίνεται ὅτι τῇ ἠναντιώθης . . . Ἂς ἴδωμεν, ὑποκόμη, εἶνε ἀπρεπὲς νὰ ἐρίζῃ τις εἰς ὥραν, καθ' ἣν μέλλει νὰ συζευχθῇ. . . μετέπειτα, δὲν λέγω . . . κάμε τὰ πρῶτα βήματα . . . ἰδού, παρετήρησα εἰς τὸν ἀνθῶνα, τὰ ἄνθη τῆς Βεγγάλης μου, εἶνε ἠνθισμένα . . . ὕπαγε νὰ κόψῃς ἓν καὶ πρόσφερέ το εἰς αὐτήν . . . Τοῦτο ἴσως σοὶ ἀπαρέσκει, ἀλλ' αἱ γυναῖκες εἶναι εὐαίσθητοι εἰς τὰς φλυαρίας ἡμῶν.

— Ἀφοῦ τὸ θέλετε ἀγαπητέ μοι θεῖε, ὑπακούω, εἶπεν ὁ ὑποκόμης πηδήσας εἰς τὸν κῆπον.

Ἐπανῆλθε δὲ πάραυτα φέρων τὸ ὡραιότερον ρόδον τοῦ ἀνθῶνος καὶ ἀναζητῶν εἰς τὸν νοῦν του τρόπον δι' οὗ νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν μνηστήν του τοῦτο.

— Φιλτάτη μαρκησία, εἶπε τέλος παρουσιάσας τὸ ἄνθος αὐτῇ, δέχθητε τὸ ἄνθος τοῦτο τὸ ὁποῖον θέλει ἀνθῇ ἐπὶ τοῦ στήθους σας, ὡς καὶ τῆς πατρίδος του.

Ἡ μαρκησία ὑπεμηδιάσασα (διότι ἐκολακεύθη ὑπὸ τῆς φιλοφροσύνης ταύτης) ἔλαβε τὸ ρόδον καὶ ἐξέβαλε κραυγήν.

— Ὤχ εἶπεν, Θεέ μου! . . ἀγγυλώθην . . . Ἀχ! ὑποκόμη! ὑποκόμη εἶσαι ἀνεπιτήδειος. Ἰδού.

Καὶ εἰς τὴν πυρεσσώδη ἔξαψίν της ἔρριψε τὸ ἄνθος εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὑποκόμητος.

— Μαρκησία, εἶπεν ὁ ὑποκόμης οὕτω προσβληθεὶς, εἶσθε τόσον δύσκολος νὰ λάβῃ τὸ ἄνθος τοῦτο, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει τοὐλάχιστον ἀκάνθας ὡς ὑμεῖς. Καὶ τῇ ἔστρεψε τὴν ράχιν.

— Ἀνεψιά μου, ἀνεψιά μου, ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶνε βλάξ . . . . δὲν δύνασαι νὰ τὸν νυμφευθῇς . . . . τοῦτο ἤθελεν εἶσθε δυστυχές! εἶπεν ἡ Κανονική.

— Ὤ! βεβαίως! θεία μου.

— Ἀνεψιέ μου! ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ κάμῃς τὴν

ἀνοησίαν νὰ νυμφευθῇς ταύτην τὴν μαρκησίαν, ἤθελεν εἶσθε ὁ τάφος σου μᾶλλον, ἢ ἡ εὐτυχία σου! εἶπεν ὁ διοικητής.

— Τῷ ὄντι θεῖέ μου!... Ἤθελον εἶσθαι ὁ ἀφρονέστερος τῶν ἀνθρώπων.... οὐδέποτε τὴν εἶδον εἰς τοιαύτην κατάστασιν.

Μετὰ μίαν ὥραν οἱ δύο μνηστῆρες ἀνεχώρησαν ἰδίως ἀπὸ τὸν οἶκον τοῦ διοικητοῦ καὶ μετέβησαν εἰς τὴν οἰκίαν του ἕκαστος μὲ ἀπόφασιν νὰ διαλύσωσι πᾶσαν ἕνωσιν.

— Ἐρριέττα!... λύσον τὸν στηθόδεσμόν μου,.. πνίγομαι... ἀπὸ τὸν θυμόν!... ἀνέκραξεν ἡ μαρκησία εἰσελθοῦσα εἰς τὸν οἶκόν της...

— Ρεμύ, τὰς παντόφλας μου!... ἀνέκραξεν ὁ ὑποκόμης, ἀποτεινόμενος εἰς τὸν ὑπηρέτην του, δὲν ἀντέχω πλέον εἰς τὴν ἀγανάκτησίν μου,

— Καὶ εἰς τὰς ἐμβάδας σας... Δὲν τὸ ἔλεγα ἐγὼ Κ. ὑποκόμη, εἶπεν ὁ Ρεμύς, σπεύσας νὰ ἐκβάλῃ τὰ ὑποδήματα τοῦ κυρίου.

— Ἡ Κ. μαρκεσία εἶνε πολὺ ἐσφιγμένη.; ἤμην βεβαία, εἶπεν ἡ Κ. Ἐρριέττα, ἀφοῦ ἔλυσε τὸ γαϊτάνιον διὰ νὰ ἀναπνεύσῃ ταχύτερον ἡ κυρία της.

— Ἄχ! ἀναπνέω! ἀνέκραξεν αὕτη καθίσασα ἐπὶ τῆς ἕδρας.

— Οὔφ! ἐξέρχομαι τῆς φυλακῆς! εἶπεν ὁ ὑποκόμης ριφθεὶς ἐπὶ ἀνακλίντρου.

— Δυστυχὴς ὑποκόμη! ὑπέλαβεν ἡ μαρκησία μετά τινας στιγμὰς, ἄσχημα ἐφέρθην μετ' αὐτοῦ.

— Δυστυχὴς μαρκησία!... ἐψυθύρισεν ὁ ὑποκόμης... ἦτο μανιώδης... Ἀλλ' ἐγὼ ἔκαμον σφάλμα... τὶ ἤθελον νὰ τῇ δώσω ρόδον χωρὶς νὰ προσέξω εἰς τὰς ἀκάνθας.. Καὶ προσέτι τῇ ἠναντιώθην πρῶτον.

— Πόσον κακῶς ἐδέχθην... τὸν φίλτατον ὑποκόμην... εἰς τὴν ἔλευσίν του. Ἑπομένως, ἠδύνατο νὰ μαντεύσῃ τὴν ἄκανθον ταύτην. Οὗτος ἐφέρθη εὐγενῶς... Ἄχ! τὶ ὡραία εἶναι ἄνευ στηθοδέσμου.

— Τῷ ὄντι... κακῶς ἐφέρθην... Νὰ εἴπω εἰς τὴν φιλτάτην μαρκησίαν λόγους σκληρούς.

— Καὶ νὰ εἴπω ὅτι τὰ ἐχάλασα μαζύ του. Θὰ εὕρω ἄρα ἕνα, ὅστις νὰ μὲ ἀγαπᾷ τόσον... ἄλλως μοὶ ἤρεσκε... ἄχ! ἤθελον εἶσθαι εὐτυχεστάτη...

— Ἔχασα τὴν εὐδαιμονίαν! εἶπεν ὁ ὑποκόμης... Καὶ ὅμως τὴν ἀγαπῶ... ἀλλ' αὕτη κατέστη ἀγνώμων! ὄχι εἶμαι δυστυχέστατος!

— Δὲν θέλω νὰ συνδεθῶ ἐκ νέου, ἀνέκραξεν ἡ μαρκησία ἀνεγερθεῖσα αἴφνης... ὤχ! ὄχι... ἀλλ' ὅμως δὲν δύναμαι ν' ἀφήσω τὸν ὑποκόμητα μὲ τοιαύτην ἰδέαν... πρέπει νὰ γνωριζῇ ὅτι ὑπέφερον...

— Ὤ! πρέπει νὰ τὴν δικαιολογηθῶ... δὲν πρέπει νὰ ὀργίζεταί τις μετὰ γυναικὸς, ἣν ἀγαπᾷ... ἤθελον ἐκληφθῆ ὡς βάνάυσος.

— Ἐρριέττα, δός μοι γραφίδα καὶ χαρτίον.

— Ρεμύ, φέρε μοι τὰ πρὸς γραφήν.

Ἓν τέταρτον ὥρας μετέπειτα ἡ Κ. Ἐρριέττα καὶ ὁ Κ. Ρεμύ, συνεσταυρώθησαν εἰς τὴν βασιλικὴν γέφυραν, ἀποστολεὺς ἕκαστος μικροῦ ἐρωτικοῦ γραμματίου, καλὰ ἐμπεριέχοντος. Μίαν δὲ ὥραν μετὰ ταῦτα, ὁ ὑποκόμης ἦτον εἰς τοὺς πόδας τῆς μαρκησίας καὶ τὸ ἴδιον ἑσπέρας ὑπεγράφη τὸ συμβόλαιον Ἐνῷ ἡ μαρκησία Κέρναϋ ἔμελλε νὰ γένῃ ὑποκόμησσα Σεννεβὰλ, ὁ Κ. Πιτοὺ ὑπῆγε νὰ εὕρῃ τὴν Κ. Ἐρριέτταν.

—Πότε θὰ συζευχθῶμεν, κυρία; τῇ εἶπεν.

— Ὅταν θελήσητε, ἀπεκρίθη ἡ Κ. Ἐρριέττα.

— Ὅσον τὸ δυνατὸν τυχύτερον.

— Καὶ ἐγὼ λέγω ὅσον τὸ δυνατὸν ἀργότερον.

— Ἂς λάβωμεν ἕνα ὅρον... Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας.

— Διατὶ ὄχι μετὰ δεκαπέντε;

— Δεκαπέντε ἔστω! ἀλλ' ἀπαιτῶ ἓν πρᾶγμα.

— Ἀπὸ τώρα;

— Θέλω νὰ νυμφευθῆται ἄνευ περιστηθίου.

— Ἀ!... καλῶς!... εἶπεν ἡ Κ. Ἐρριέττα μειδιῶσα... καὶ σεῖς μὲ παντόφλας.

— Οἱ πραγματευταί μας θὰ χάσουν.

— Ἀλλ' ὁ ἔρως θὰ κερδίσῃ.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ) Ε. Ι. Σ.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΕΠΑΡΧΙΩΝ.

Παρὰ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει παρεπιδημοῦντος ἀξιοτίμου Μαρωνίτου κ. Ἀντωνίου Ι. Μάϊνα ἀπεστάλη ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν ἡ ἑπομένη ἐπιστολὴ ἀναφερομένη εἰς τὴν ἐκπαιδευτικὴν κατάστασιν τῆς πόλεως Μαρωνείας ἣν καὶ εὐχαρίστως δημοσιεύομεν ἔχουσαν ὡς ἑξῆς:

Κύριε Ἐκδότα τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου».

Ἐπισκεφθεὶς ἐσχάτως τὴν γενέθλιόν μου Πατρίδα Μαρώνειαν, ὑπὸ δικαίας κατελήφθην ὑπερηφανείας ἐπὶ τῇ μεγίστῃ προόδῳ καὶ ἀναπτύξει ἣν ἡ Πατρίς μου αὕτη ὑπὸ ἐκπαιδευτικὴν ἔποψιν παρουσιάζει. Ἰδιάζουσαν δὲ ἠσθάνθην εὐχαρίστησιν ἐπὶ τῷ ἐπαινετῷ ζήλῳ καὶ προθυμίᾳ ἣν πρὸς τὰ γράμματα τρέφουσιν οἱ καλοὶ οὗτοι συμπολῖται μου. Ἐκ φύσεως φίλοι τῆς προόδου καὶ ἔνθερμοι τῶν γραμμάτων ἐρασταὶ οἱ Μαρωνεῖται, οὐδεμιᾶς ἐφείσθησαν θυσίας ὅπως τὰ ἐκπαιδευτικὰ αὐτῶν καταστήματα καταστήσωσιν ὅσον τὸ δυνατὸν τελειότερα καὶ δύνανται νὰ παράσχωσιν εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν ἐντελῆ ἐκπαίδευσιν καὶ διαμόρφωσιν.

Κάθηκόν μου ἐθεώρησα ὡς Μαρωνίτης νὰ ἐπισκεφθῶ τὰ ἀξιόλογα ταῦτα τῆς φίλης μου Πατρίδος σχολεῖα, ὁμολογῶ δὲ ὅτι εὗρον αὐτὰ ἀνώτερα τῶν προσδοκιῶν μου.

Διὰ τῶν φιλοπόνων ἐνεργειῶν τοῦ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ σχολῇ διδάσκοντος κ. Γεωργίου καὶ τοῦ Ἀλληλοδιδάκτου κ. Κομιανοῦ Βαμβακᾶ ἀμφότεραι αἱ σχολαὶ αὗται ἐκπληροῦν λίαν ἐπιτυχῶς τὸν προορισμὸν αὐτῶν.

Εἰλικρινῶν ὡσαύτως ἐπαίνων ἐστὶν ἀξία καὶ ἡ εὐπαίδευτος τοῦ Παρθεναγωγείου Μαρωνείας

ΚΕΜΑΛ ΠΑΣΣΑΣ, Διευθυντὴς τῆς Ἐκπαιδεύσεως τῶν Αὐτοκρατορικῶν Πριγκήπων.

διευθύντρια Κυρία Εὐφροσύνη διὰ τὰς ἀκαμάτους προσπαθείας ἃς πρὸς διανοητικὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἐνεπιστευθέντων αὐτῇ μαθητριῶν καταβάλλει.

Οὐδόλως διστάζω νὰ εἴπω ὅτι ἡ Μαρώνεια εἶναι λίαν εὐτυχὴς ἀποκτήσασα διδασκάλων καὶ διδασκαλίσσης ἐφαμίλων τοῦ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μου διδάσκοντος Κυρίου Ἰωάννου Κακάρεως, Χίου, καὶ γνωριζόντων τὰς ὑποχρεώσεις ἃς πρὸς τὴν κοινότητα τῆς χώρας ταύτης ἀνέλαβον καὶ ἃς εὐσυνειδότως ἐκπληρῶσιν.

Πάντα δὲ τὰ εὐχάριστα ταῦτα ἀποτελέσματα ὡς πρὸς τὴν ἐκπαιδευτικὴν ἔποψιν ὀφείλονται κατὰ μέγα μέρος καὶ εἰς τὰς πολυτίμους προσπαθείας τῆς Α. Πανιερότητος τοῦ Ἁγίου Μαρωνείας Κυρίου Ἱερωνύμου, τοῦ ἀγαθοῦ τούτου Μητροπολίτου τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας. Εἰς τὴν Α. Πανιερότητα ἐπίσης ὀφείλεται καὶ ὁ πρό τινων μηνῶν γενόμενος ἔρανος ὑπὲρ τῶν σχολῶν τῆς Πατρίδος μου.

Πολλῶν ἐπαίνων ἐπίσης εἰσὶν ἄξια διὰ τὰς ὑπὲρ τῆς προαγωγῆς τῶν Σχολῶν φιλοτίμους ἐνεργείας των καὶ τὰ μέλη τῆς ἐφορίας αὐτῶν, ἰδίᾳ δὲ οἱ ἀξιότιμοι Κύριοι Ἰωάννης Ζηρίνης καὶ Κλεάνθης Φωτιάδης.

Εὐχαρίστως ὡσαύτως μνημονεύω ἐνταῦθα καὶ τῆς σπουδαίας πρὸς τὴν κοινότητα Μαρωνείας δωρεᾶς τοῦ κ. Δ. Χατζῆ Γιαννούδη δωρησαμένου τῇ πατρίδι αὐτοῦ λαμπρὰν λιθόκτιστον οἰκίαν ὅπως χρησιμεύσῃ διὰ τὸ Παρθεναγωγεῖον Μαρωνείας.

Εὐχόμενος ὅπως τὸ παράδειγμα τοῦ φιλογενοῦς τούτου συμπατριώτου μου εὕρῃ καὶ ἄλλους μιμητάς, φρονῶ ὅτι τὰ ἐκπαιδευτικὰ Μαρωνείας καταστήματα πολλὰ δύνανται νὰ ἀναμένωσι καὶ ἐκ τῶν πατριωτικῶν αἰσθημάτων τοῦ ἐν Μάκῃ παρεπιδημοῦντος ἀξιοτίμου συμπατριώτου μου κ. Ἀντωνίου Λεονταρίδου.

Ρίπτων τὰς ὀλίγας ταύτας γραμμὰς διὰ τοῦ ἀξιοτίμου ὑμῶν περιοδικοῦ εἰς τὴν δημοσιότητα, τολμῶ νὰ ἐκφράσω τὴν εὐχὴν ὅτι ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Φιλογενεστάτου κ. Γεωργίου Ζαρίφη διατελοῦσα Κεντρικὴ Φιλεκπαιδευτικὴ Ἀδελφότης λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν αὐτῆς ὅτι ἡ Μαρώνεια κεῖται ἐν τῷ κέντρῳ τῶν βουλγαρικῶν ραδιουργιῶν καὶ μεγάλως ὑπὸ τῶν βουλγάρων ἐποφθαλμιᾶται θέλει παράσχει αὐτῇ τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν αὐτῆς συνδρομὴν καὶ διατηρῇ οὕτω πάντοτε ζωηρὸν καὶ ἀκμαῖον τὸν πρὸς τὰ γράμματα ζῆλον τῆς φιλομούσου ταύτης κοινότητος.

Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἐπιτρέψατέ μοι, κύριε ἐκδότα, νὰ διατελῶ

Ὅλος ὑμέτερος

Ἀντωνάκης **Ἰω. Μ**αΐνας.

Πέρᾳ τῇ 25 Ἰανουαρίου 1881.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΚΩΜΟΣ

ΠΑΡΑ ΤΟΝ ΒΟΣΠΟΡΟΝ (*)

Ὅτε εἰς τὰς ἀνθηφόρους
τοῦ Βοσπόρου παραλίας,
Ὡς σκιὰ σ' ἀκολουθοῦσα
μὲ παλμοὺς θερμῆς καρδίας
δὲν μὲ εἶπες σ' ἀγαπῶ.

Ὅτε ὡς πτηνὸν ἐρώτων
μὲ τὸ βλέμμα σου ἐζοῦσα,
Ἄγγελον παραμηθίας,
καὶ Θεόν μου σὲ καλοῦσα·
δὲν μὲ εἶπες σ' ἀγαπῶ.

Ὅτε χῆρα ἐλαλοῦσες
ὡς καὶ πρῶτον στὴν ψυχήν μου,
Καὶ σ' ἠτένιζον μὲ πόθον,
οἱ πενθοῦντες ὀφθαλμοί μου·
δὲν μὲ εἶπες σ' ἀγαπῶ.

Ὅτε μὲ τὰς θερμοτέρας
τῆς φιλίας ἐπικλήσεις,
Σὲ ἱκέτευον τὴν Αἴτναν,
τῆς καρδίας μου νὰ σβύσῃς·
δὲν μὲ εἶπες σ' ἀγαπῶ,

Ὅτε τέλος μαραμένον
ὡς ἐλίχρυσσον μὲ εἶδες,
Καίτοι ἔφευγον οἱ χρόνοι
ὡς πετῶσαι χρυσαλίδες,
δὲν μὲ εἶπες σ' ἀγαπῶ.

Ἤδη ἄπελπις καὶ θλίμον
ἐρημίτης εἰς τὰ δάση,
Πλὴν παντοῦ τῆς γῆς ὁ στόνος
τῆς ψυχῆς μου θὰ σὲ φθάσῃ·
ποῦ δὲν μ' εἶπες σ' ἀγαπῶ.

Περικλῆς **Π**ελώνης.

(*) Τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτο ποίημα εἶναι ἤδη τονισμένον.

Η ΚΥΠΑΡΙΣΣΟΣ!

ΕΙΣ ΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ ΤΗΣ ΛΟΥΚΙΑΣ.

Λουκία μου ἀειθαλὲς
ὁμοιάζεις κυπαρίσσῃ
Ποῦ δὲν τολμᾷ φθινόπωρον
ποτὲ νὰ τὸ ἐγγίσῃ.

Παράδεισος τῶν ὀφθαλμῶν
καὶ Ἅδης τῆς καρδίας
Σκληρὸν δὲν δίδει ἄσυλον
εἰς ὥραν τρικυμίας.

Θάλλει στὴν φύσιν πάντοτε
μὲ τὰ χρυσά του μῆλα
Ἀλλ' ἔρωτας στοὺς κλώνους του
δὲν ψάλλ' ἡ Φιλομῆλα.

Μ' ἀπάθειαν τὴν κορυφὴν
στὸν οὐρανὸν ὑψώνει
Κἂν τὸ ποτίζουν δάκρυα
κἂν τὸ θερμαίνουν στόνοι.

Δὲν θέλω εἰς τὸν τάφον μου
πένθιμον κυπαρίσσῃ
Οὐδὲ ἠτέα κλαίουσα
δάκρυ ψυχρὸν νὰ χύσῃ.

Δὲν θέλω μήτε δροσερὸν
νὰ φύεται τρυφύλι
Παρ' ἕνα μόνον στεναγμὸν
ἀπ' τὰ γλυκά σου χείλη.

Περικλῆς **Π**ελώνης.

ΕΜΠΕΡΙΑΛ

Ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω μεγαλοπρεπῆ προσωνυμίαν συνέστη ἐπ' ἐσχάτων ἐν τῇ πόλει ἡμῶν νέον καπνεργοστάσιον, οὗτινος τὰ καπνὰ ἔτυχον ἅμα τῇ ἐμφανίσει αὐτῶν λίαν εὐμενοῦς παρὰ τοῖς καπνισταῖς τῆς πρωτευούσης μας ὑποδοχῆς.

Οἱ ἱδρυταὶ τοῦ νέου Καπνεργοστασίου προτίθενται νὰ ἀποφύγωσι τὰς πομπώδεις ἐκείνας προκηρύξεις καὶ κομπαστικὰς ρεκλάμας, ὧν τὴν σημασίαν καὶ ἀξίαν κατανοεῖ κάλλιστα τὸ ἡμέτερον δημόσιον.

Τὸ Ἐμπεριὰλ θὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸ δημόσιον τῆς Κωνσταντινουπόλεως τιμίως καὶ θὰ τηρήσῃ ἀναλλοιώτους πάντοτε τὰς ποιότητας τῶν καπνῶν ἅτινα παρέχει εἰς τὴν δημοσίαν κατανάλωσιν.

Ἡ διεύθυνσις ἄλλως τοῦ καπνεργοστασίου τούτου ἐνεπιστεύθη εἰς πρόσωπον κατέχον λίαν πολύτιμα στοιχεῖα προκειμένου περὶ τοιαύτης φύσεως ἐπιχειρήσεων καὶ ἰδιαζόντως ἐνσκύψαν εἰς τὴν μελέτην τῶν μέσων δι' ὧν ἐπιτυγχάνεται ἡ πρόοδος καὶ ἀνάπτυξις παντὸς καπνεργοστασίου· ἐννοοῦμεν τὸν Κ. Ἰωάννην Ἀργυρόπουλον, τὸν φιλόπονον καὶ ὄντως δραστήριον ἐκεῖνον νέον τὸν πολύτιμον πράγματι ἀποκτήσαντα πεῖραν ὅσον ἀφορᾷ τὴν πρέπουσαν ἐκτίμησιν τῆς ποιότητος τῶν καπνῶν καὶ — τοῦθ' ὅπερ καὶ σπουδαιότερον — τὰς ἐπὶ τοῦ λεπτοῦ τούτου εἴδους ὀρέξεις τοῦ δημοσίου μας.

Διὸ οὐδόλως ἀμφιβάλλομεν ὅτι τὰ σπουδαῖα μέσα ἅτινα διαθέτουσιν οἱ ἱδρυταὶ αὐτοῦ συνδυαζόμενα μετὰ τῶν πρακτικοτάτων ἐπὶ τοῦ εἴδους τούτου τοῦ ἐκ τῶν ἱδρυτῶν ἐπίσης κ. Ἀργυροπούλου γνώσεων θέλουσι καταστήσει τὸ «ΕΜΠΕΡΙΑΛ» ἓν τῶν δημοτικωτέρων τῆς πόλεώς μας καπνεργοστασίων.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Μετὰ τὰς ἑορτὰς οἱ πάντες ἤλπιζον ὅτι ἡ ἀγορὰ ἤθελεν ἀναζωογονηθῇ ἔστω καὶ ἐπὶ μικρόν, ἀλλὰ πόρρω ἀπέχει ζωηρότητος. Ἀναργυρία,

δυσπιστία καὶ ἐπιφύλαξις τῶν ἀγοραστῶν ἐπικρατοῦσιν ἐν τοῖς διαφόροις κλάδοις τοῦ ἐμπορίου.

Τὰ σιτηρὰ, χάρις εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς κυβερνήσεως καὶ εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ ἔτους, εὑρίσκονται κάπως εἰς βελτίωσιν, σχετικῶς πρὸς τὰ λοιπὰ ἐμπορεύματα. Μεθ' ὅλην τὴν ἐξ Εὐρώπης ἀγγελλομένην γαλήνην, ἡ ἔλλειψις νέων φθασιμάτων, καὶ αἱ πωλήσεις τοῦ παρελθόντος δεκαπενθημέρου, αἵτινες ἀνῆλθον εἰς ἐπέκεινα τῶν 100,000 κοιλῶν, γενόμεναι τὸ πλεῖστον ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως συνέτεινον εἰς τὴν ἐξάντλησιν τῆς παρακαταθήκης καὶ εἰς τὴν ὑποστήριξιν τῶν τιμῶν. Ἡ μὲν παρακαταθήκη μόλις περιλαμβάνει ἤδη 20,000 κοιλὰ, σίτου σκληροῦ καὶ ἁπαλοῦ διαφόρων ποιοτήτων. Τιμαὶ δὲ εἶναι αἱ ἑπόμεναι: Σίτου ἁπαλοῦ Δουνάβεως 57]60 γρ. 29—33. Βάρνης καὶ Βαλτζικίου 27—30. Αἱ τιμαὶ τοῦ ἀραβοσίτου εἶναι ὀνομαστικαὶ 13—14, αἱ δὲ τῆς κριθῆς περιστρέφονται μεταξὺ 12 1]2 καὶ 13 κατὰ τὴν ποιότητα. Τὰ ἄλευρα ὑπεστηρίχθησαν ἐπίσης μικρὸν, τιμώμενα τὰ μὲν Ὀδησσοῦ ἀπὸ 126 μέχρις 148, τὰ δὲ ἐγχώρια ἀπὸ 105 ἕως 115, κατ' ἀξίαν, ἀλλ' ἕνεκα τῆς ἐπαρκοῦς παρακαταθήκης των δὲν προσδοκᾶται ἐπαισθητὴ ὕψωσις.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

Ἐκ τῶν ἐμπορευμάτων τῆς εἰσαγωγῆς τὰ μᾶλλον ἐνδιαφέροντα τὸ δημόσιον εἶναι τὰ ἀποικιακὰ καὶ τὰ ὑφάσματα. Καὶ τὰ μὲν ἀποικιακὰ ζητοῦνται τακτικῶς διὰ τὴν ἐγχώριον κατανάλωσιν ἄνευ οὐδεμιᾶς ζωηρότητος, ἐλλείψει ξένων ἀγοραστῶν, τὰ δὲ ὑφάσματα, μολονότι ὑπεστηριγμένα εἰς τὰς πηγάς των, ἐνταῦθα ὅμως οὐδόλως ὑποστηρίζονται, τοὐναντίον ἡ πρὸς ἐκποίησιν διάθεσις εἶναι μᾶλλον παρά ποτε ἔντονος, διὰ τὰς χρηματικὰς ἀνάγκας.

Ζακχάρεων καταφθάνουσι καθ' ἑκάστην ἑβδομάδα 3—4000 σάκοι, πωλοῦνται δὲ κατὰ μέσον ὅρον 2,000. Αἱ τιμαὶ τῶν ἐκ Τεργέστης προελεύσεων εἶναι χαλαρώτεραι ἢ πρότερον, περιστρεφόμεναι μεταξὺ 187 καὶ 194 γρ. αἱ δὲ τῶν τῆς Ὁλλανδίας περὶ τὰ γ. 210 — 212 τὸ καντάριον.

Καφφέδες. Ἡ ἀγορὰ εἶναι ἀμετάβλητος τείνουσα μᾶλλον εἰς ἐκπεσμόν. Τιμαὶ ἀπὸ 8 1]2 μέχρι 10 1]2 λιρῶν.

Ὀρύζια. Ἐπίσης εἰς στασιμότητα. Τῶν μὲν ἀγγλικῶν αἱ τιμαὶ χαλαρῶς στρέφονται περὶ τὰ 155 γρ. τῶν δὲ ἰταλικῶν περὶ τὰ φρ. 39—42.

Πετρέλαια. Ἡ ἄφιξις νέου φορτίου ἐκ 15,000 κιβωτίων καὶ τὰ καθ' ὁδὸν περιμενόμενα ἕτερα δύο φορτία συνέτεινον εἰς τὸ νὰ χαλαρώσωσι τὴν ἀγοράν, ἀλλ' ἕνεκα σπουδαίων ἀγορῶν γενομένων ἐσχάτως αἱ τιμαὶ σήμερον εἶναι ὑπεστηριγμέναιπερὶ τὰ 60.

ΕΞΑΓΩΓΗ.

Μαλλία. Ἱκαναὶ ἀγοραὶ ἐγένοντο καὶ ἕτεραι πράξεις ἦσαν ἐν τῷ διαπραγματεύεσθαι ἐπὶ μαλλίων Κασάππαση, ἀλλ' ἕνεκα νεωτέρων ἐξ Εὐρώπης ἀποθαρρυντικῶν εἰδήσεων ἀνεστάλησαν αἱ περαιτέρω πράξεις, καὶ τὸ εἶδος τοῦτο ὅπερ παρουσιάζει χροιάν τινα ζωηρότητος συγκατελέχθη μεταξὺ τῶν λοιπῶν προϊόντων ἐξαγωγῆς, ἅτινα ἀπὸ πολλοῦ χρόνου εὑρίσκονται εἰς διηνεκῆ ὑποτίμησιν καὶ ἀζητησίαν. Αἱ τιμαὶ τῶν μαλλίων Κασάππαση ἔχουσι σήμερον μεταξὺ 7 ἥμισυ καὶ 9 γρ. κατ' ἀξίαν.

Τιφτίκια. Τὸ εἶδος τοῦτο δεινὴν ὑπέστη ἐσχάτως ὑποτίμησιν ἐν Ἀγγλίᾳ, ἔνθα κατήντησεν εἰς 22 πέννας. Ἐνταῦθα μικραὶ πράξεις γίνονται, καὶ αἱ εἰς Ἀγγλίαν φορτώσεις γίνονται μᾶλλον ὑπὸ τῶν κατόχων ἐπ' ἐλπίδι προσεχοῦς ἀναζωογονήσεως. Τιμαὶ Βὰν 16—19. Βεϊπαζὰρ, 24 — 25 1]2. Ἀγκύρας 24 1]2 — 26.

Ἀφιόνια. Εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ὡς καὶ τὰ ἄνω εἴδη· ἤτοι, μικρὰ ὤθησις δίδεται ἐξ Εὐρώπης, καὶ οὐδεμία ζωηρότης ἐπικρατεῖ ἐνταῦθα, τῶν τιμῶν περιστρεφομένων μεταξὺ γρ. 285 καὶ 325 κατὰ τὴν προέλευσιν καὶ ποιότητα.

Τὰ λοιπὰ εἴδη ἐπίσης ἀνάξια λόγου.

Μ. Μ.